

Oslo

Områdesatsingene i Oslo

Rapport

Evaluering av bomiljøtilskuddsordningen

Rapport

Evaluering av bomiljøtilskuddsordningen

Oppdragsnavn

Evaluering av bomiljøtilskuddsordningen

Mottaker

Byrådsavdeling for sosiale tjenester, Oslo kommune

Dokumenttype

Rapport

Dato

21.08.2026

Utført av

Erlend Daae Alstad, Marie Bjella, Kristian Dyrkorn, Eline Reitan Knudsen, Rikke Munkvold, Ulrike Zamudio-Tveterås

Beskrivelse

Rambøll har evaluert bomiljøtilskuddsordningen i perioden 2017–2024, med Byrådsavdeling for byutvikling i Oslo kommune som oppdragsgiver på vegne av programstyret for delprogram nærmiljø.

Samlet finner evalueringen at (1) ordningen virker etter formålet, (2) forvaltningen oppleves som god, men er bedre tilpasset fysiske enn sosiale tiltak, og (3) innretningen treffer bredt, men favoriserer ressurssterke aktører.

Forsidebilde:

Forestilling fra Mortensrud sirkusskole.

Innhold

Sammendrag	4
1. Innledning	6
1.1 Bakgrunn for oppdraget	7
1.2 Leseveiledning	8
2. Metode og data	10
2.1 Problemstillinger	11
2.2 Analyseramme	12
2.3 Datainnsamling	13
2.4 Refleksjoner rundt datagrunnlaget	18
3. Innretning	20
3.1 Innretning og tiltakskategorier	21
3.2 Finansiering og utbetalte midler	25
3.3 Oppsummering – hovedfunn	28
4. Forvaltning	30
4.1 Informasjon om bomiljøtilskuddsordningen	31
4.2 Søknad	32
4.3 Rapport	34
4.4 Avslag	36
4.5 Informasjon og oppfølging	37
5. Resultater og effekter	40
5.1 Tiltakene	42
5.2 Gjennomføring	45
5.4 Videre interesse og forslag til forbedringer	60
5.5 Oppsummering – hovedfunn	61
6. Konklusjon	62
6.1 Oppsummering av hovedfunn	63
6.2 Forbedringspotensial	64
7. Kildeliste	65
8. Vedlegg	66

Sammendrag

Delprogram nærmiljø er en del av områdesatsingene i Oslo, og har som hovedmål å styrke nærmiljøkvaliteter og bidra til trygge, gode og inkluderende lokalsamfunn i levekårsutsatte områder. Innsatsen er geografisk konsentrert og gjennomføres gjennom områdeløft, med vekt på kunnskapsbasert, koordinert og lokalt forankret utviklingsarbeid i samarbeid med beboere, frivillighet og øvrige aktører.

Et av flere virkemidler er bomiljøtilskuddsordningen, som har som formål å bidra til attraktive og inkluderende bomiljø som fremmer kontakt mellom mennesker. Bomiljøtilskuddet kan brukes til både fysiske og sosiale tiltak som for eksempel lekeplasser, opprusting av møteplasser på fellesareal, informasjons- og kompetansehevende tiltak, trygghetsskapende tiltak og sosiale arrangementer.

På vegne av programstyret for delprogram nærmiljø har Byrådsavdeling for byutvikling i Oslo kommune gitt Rambøll i oppdrag å evaluere bomiljøtilskuddsordningen i perioden 2017–2024. Byrådsavdeling for byutvikling har vært oppdragsgiver i kraft av å ha administrert ordningen i evalueringsperioden. Perioden er avgrenset til 2017–2024 fordi det ble gjort endringer i forvaltningen av ordningen fra 2025. Evalueringen bygger på dokumentstudier, tilsagns- og utbetalingsdata, en spørreundersøkelse blant søkere, innledende intervjuer med blant annet Byrådsavdeling for byutvikling og bydeler, samt 19 case med intervjuer og befaringer. Vurderingene følger DFØs rammer for evaluering av tilskuddsordninger, og besvarer tre hovedspørsmål: *hvilke effekter bomiljøtilskuddene gir, om ordningen er godt forvaltet, og om den er hensiktsmessig utformet.*

Etter evalueringsperioden ble det organisatoriske ansvaret for områdesatsingene endret. I mars 2026 ble ansvaret overført fra Byrådsavdeling for byutvikling til Byrådsavdeling for sosiale tjenester. Byrådsavdeling for byutvikling var oppdragsgiver for evalueringen fordi avdelingen administrerte bomiljøtilskuddsordningen i evalueringsperioden. Byrådsavdeling for sosiale tjenester er mottaker av rapporten.

Ordningen virker etter formålet.

Bomiljøtilskuddet bidrar til attraktive og inkluderende bomiljø, med økt kontakt mellom beboere. Et betydelig flertall av tiltakene gjennomføres som planlagt, måloppnåelsen er gjennomgående høy, og tiltakene treffer i stor grad de tiltenkte målgruppene. Effekten er størst når fysiske og sosiale tiltak forsterker hverandre, eksempelvis i form av at en oppgradert møteplass blir ramme for arrangementer, dagnader og aktiviteter. Midlene har i mange tilfeller utløst tiltak som ellers ikke ville blitt realisert, særlig i områder med begrenset økonomisk handlingsrom. Måloppnåelsen er lavere for mer komplekse tiltakskategorier som infrastruktur, universell utforming og kriminalitetsforebygging. I tillegg når tiltakene i noe mindre grad frem til ungdom og personer med funksjonsnedsettelse, i forhold til andre målgrupper. Samtidig kan det hende at flere av disse målsetningene og målgruppene blir nådd indirekte, selv om de ikke er blant tiltakenes primære mål. Den lave rapporterte måloppnåelsen kan antagelig skyldes både at målene ofte utgjør sekundære effekter av tiltakene og at slike effekter ofte er krevende å måle og dokumentere. Med andre ord kan bomiljøtilskuddsordningen ha ringvirkninger i nærmiljøet som ikke nødvendigvis identifiseres ved rapportering og befaring.

Ny lekeplass i Grorudveien 95. Foto: Oslo kommune.

Forvaltningen oppleves som god, men er bedre tilpasset fysiske enn sosiale tiltak.

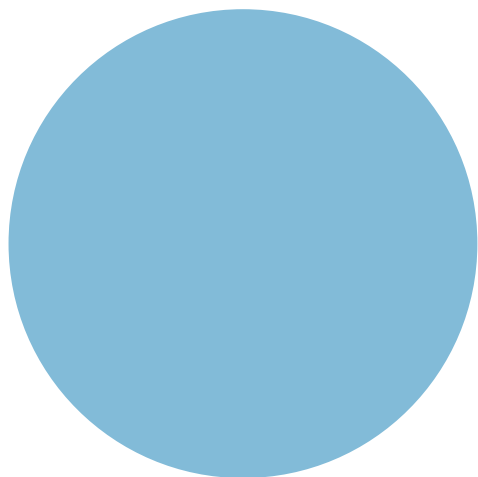
Søkerne vurderer informasjon, veiledning og oppfølging positivt, og Byrådsavdeling for byutvikling beskrives som en løsningsorientert forvalter. Imidlertid opplever enkelte sosiale aktører at søknads- og rapporteringskravene er utformet med fysiske prosjekter som norm. De opplever at søknadens rammer og kriterier for vurdering av kostnader og måloppnåelse i mindre grad tar høyde for at sosiale tiltak ofte har høy grad av variable kostnader, og dermed begrenset forutsigbarhet. Enkelte opplever at det også mangler systematisk effektoppfølgning, særlig for sosiale tiltak, der varighet og reell effekt av tiltaket er vanskelig å vurdere med dagens rapporteringssystem. Her savner enkelte informanter konkrete måleverktøy eller indikatorer som kan reflektere tiltakets faktiske resultater og måloppnåelse. I tillegg oppleves kravet om revisorbekreftet regnskap over 200 000 kroner som krevende, og fører i noen tilfeller til at søkere reduserer søknadsbeløpet.

Innretningen treffer bredt, men favoriserer ressurssterke aktører.

Midlene fordeles jevnt på tvers av satsingene, men tilfaller i hovedsak søkerkategori borettslag, sameier og velforeninger, og oftest prosjektkategori utendørs møteplasser. Kravene om egenandel, forskuttering

og revisorbekreftelse forutsetter solid økonomi og organisering, og kan dermed virke som en barriere for nyetablerte og økonomisk svakere aktører. Et gjennomgående mønster er at bomiljøtilskuddsmidlene virker å ha særlig nytte for aktørene som har vanskeligst med å innfri kravene, da midlene ofte bidrar med å realisere tiltak som ellers ikke ville skjedd. For ressurssterke aktører inngår midlene derimot ofte på toppen av allerede avsatte midler, og bidrar til å videreutvikle tiltaket, heve kvalitetsnivået og fremskynde prosessen. I lys av dette, virker unntaksbestemmelsene om høyere finansieringsandel og forskuddsbetaling å treffe godt i de tilfellene de brukes.

Samlet ser vi av materialet at bomiljøtilskuddsordningen er en velfungerende og høyt verdsatt ordning som bør videreføres med justeringer. De viktigste forbedringspunktene er å fastsette kriterier for måloppnåelse, utarbeide måleparametere for vurdering av tiltak opp mot tilgjengelige statistikk, senke terskelen for svakere stilte søkere (egenandel, utbetalingsprofil, flerårighet), samt tilpasse søknad, rapportering og kontrollkrav bedre til sosiale tiltak. I tillegg kan Byrådsavdeling for byutvikling og bydelene arbeide videre for mer målrettet markedsføring av bomiljøtilskuddsordningen til aktører som ikke er tilknyttet borettslag, sameier eller velforeninger, eller som har begrenset nettverk i kommunen og bydelene.

1. Innledning

Denne rapporten oppsummerer kunnskap, erfaringer og resultater fra arbeidet med bomiljøtilskuddsordningen i Områdesatsingene i Oslo, delprogram nærmiljø fra 2017 til 2024. Rapporten gir, gjennom beskrivelser og vurderinger, økt kunnskap om betydningen og effekten av bomiljøtilskuddsordningen, identifiserer hva som har fungert godt, og synliggjør mulig forbedringspotensial. Rapporten skal både vise frem gode eksempler og fungere som et kunnskapsgrunnlag for fremtidig innretning av bomiljøtilskuddsordningen.

Rapporten inneholder en evaluering av bomiljøtilskuddsordningen, samt en eksempelsamling med prosjekter hos 20 ulike aktører, som spiller bredden av tiltak gjennom bilder og beskrivelser. Evalueringen bygger på informasjon hentet inn gjennom dokumentstudier av foreliggende skriftlig materiell, en spørreundersøkelse som er sendt ut til alle søkere på ordningen, intervjuer med Byrådsavdeling for byutvikling, Utviklings- og kompetanseetaten, bydeler, søkere og mottakere av bomiljøtilskudd, samt observasjon av et utvalg prosjekter

1.1 Bakgrunn for oppdraget

Vi presenterer først bakgrunnen for oppdraget, herunder Områdesatsingene i Oslo og selve bomiljøtilskuddsordningen. Til sist følger en leseveiledning.

1.1.1 Områdesatsingene i Oslo

Bomiljøtilskuddsordningen har som formål å bidra til attraktive og inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker. Bomiljøtilskuddet kan brukes til både fysiske og sosiale tiltak som for eksempel lekeplasser, opprusting av møteplasser på fellesareal, informasjons- og kompetansehevende tiltak, trygghetsskapende tiltak og sosiale arrangementer. Ordningen inngår som en del av Oslo kommune og statens samarbeid om områdesatsinger i Oslo, hvilket per i dag omfatter Groruddalsatsingen, Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen. Dagens områdesatsinger varer frem til utgangen av 2026. Områdesatsingene skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktivt deltagende i lokalsamfunn og storsamfunn¹.

De tre områdesatsingene gjennomføres i bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner i Groruddalen, Søndre Nordstrand i Oslo sør og Gamle Oslo i indre øst. Videre består områdesatsingene av ulike delprogram, der bomiljøtilskuddsordningen er del av delprogram nærmiljø. I delprogrammet er innsatsen spesielt rettet mot mindre delområder innad bydelene, gjennom såkalte områdeløft. Disse rammene medfører at tiltak innad bomiljøtilskuddsordningen er begrenset til et utvalg områder (pågående og avsluttede områdeløft):

Områdeløft
Trosterud og Haugerud
Grorud
Lindeberg
Romsås
Furuset
Haugenstua
Linderud
Stovner sentrum (Fossum og Rommen)
Veitvet og Sletteløkka
Vestli
Ammerud
Grønland og Tøyen
Holmlia Syd
Rudshøgda

1.1.2 Bomiljøtilskuddsordningen

Tilskudd fra bomiljøtilskuddsordningen kan søkes av borettslag, sameier og velforeninger, beboerstyrer for kommunale gårder, i tillegg til andre aktører som frivillige og ideelle organisasjoner, sosiale entreprenører eller andre med ikke-kommersielt formål. Enkeltpersoner, kommunale og statlige organer kan ikke søke. Tiltakene det søkes midler til må gjennomføres innenfor, eller i umiddelbar tilknytning til, pågående eller avsluttede innsatsområder i områdeløft. I vurdering av søknader vil bydelene sammen med Byrådsavdeling for byutvikling legge vekt på hvor behovet er størst, og deretter prioritere tiltak som mange personer vil få glede og nytte av. I evalueringen vil resultater og funn bli analysert på bakgrunn av blant annet satsing, type aktør og målgruppe for tiltaket. På bakgrunn av byrådsavdeling for byutvikling sin kategorisering og innspill fra søkere, utgjør målgruppene: Alle, barn, ungdom, eldre, kvinner, menn, foreldre og personer med funksjonsnedsettelse.

¹Oslo kommune (i.d.). Hva er områdesatsingene i Oslo? Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no>

Tildelte beløp varierer i størrelse fra fem tusen til to millioner kr. I perioden 2017-2024 har det blitt gitt tilsagn for over 113 millioner til 565 søknader. Som hovedregel bidrar søkerne med minimum 50 prosent egenandel i form av egne midler eller tilskudd fra andre. Søkere som kan dokumentere lav egenkapital kan i enkelte tilfeller få innvilget bomiljøtilskudd på inntil 70 prosent av totale kostnader. Organisasjoner med lav egenkapital kan også søke om å få utbetalt en andel av bomiljøtilskuddet i forskudd. Bomiljøtilskuddet utbetales som hovedregel etter gjennomført prosjekt, men med mulighet for én delutbetaling underveis i prosjektet.

Tilskuddsordningen er utformet for å mobilisere beboere og private aktører til å engasjere seg i utviklingen av lokale bomiljøer. Et sentralt utgangspunkt for ordningen er et nedenfra-og-opp-perspektiv, noe som blant annet kommer til uttrykk gjennom krav om medvirkning og beboerinvolvering i prosjektene. Dette skal bidra til å sikre at utfordringene som adresseres oppleves som reelle, at tiltakene er lokalt forankret, og at beboerne deltar aktivt i gjennomføringen. Slik involvering skal også styrke det lokale eierskapet til tiltakene. Kravet om egenandel er på sin side ment å utløse private investeringer, bidra til nøkterne og realistiske søknader, og samtidig styrke søkerens eierskap til prosjektene.

Bomiljøtilskuddsordningen har til og med 2024 blitt forvaltet av Byrådsavdeling for byutvikling som har behandlet søknader, mottatt rapporter, og utbetalt bomiljøtilskudd etter at tiltakene er gjennomført. Bydelene har hatt en viktig rolle både som veileder for søkere og som rådgiver for byrådsavdelingen. Bydelene ga råd til byrådsavdelingen med utgangspunkt i sin lokalkunnskap, og bidro på denne måten til at midlene ble kanalisert dit behovene var størst. Dette var særlig viktig i de tilfellene hvor antallet søknader og total søknadssum oversteg tilgjengelige midler.

Etter evalueringsperioden ble det organisatoriske ansvaret for områdesatsingene endret. I mars 2026 ble ansvaret overført fra Byrådsavdeling for byutvikling til Byrådsavdeling for sosiale tjenester. Byrådsavdeling for byutvikling var oppdragsgiver for evalueringen fordi avdelingen administrerte bomiljøtilskuddsordningen i evalueringsperioden. Byrådsavdeling for sosiale tjenester er mottaker av rapporten.

En internevaluering av bomiljøtilskuddsordningen ble gjennomført i 2018 med formål om å samle erfaringer med ordningen og vurdere behov for videreføring og justeringer. Evalueringen bygget på dokumentanalyse og over 20 kvalitative intervjuer med forvaltere, bydeler, bomiljøtilskuddsmottakere og andre aktører. Funnene viste at ordningens innretning i stor grad fungerte etter hensikten, ved at den mobiliserte lokale krefter, styrket medvirkning og bidro til konkrete fysiske og sosiale tiltak i nærmiljøene. Samtidig pekte evalueringen på at kravet om 50 prosent egenandel kunne være en barriere for økonomisk svake aktører, og dermed begrense treffsikkerheten overfor de mest utsatte bomiljøene.

Evalueringen vurderte forvaltningen, med Byrådsavdeling for byutvikling som forvalter og bydelene som lokale veiledere, som hensiktsmessig. Samtidig ble det påpekt behov for tydeligere og mer tilgjengelig informasjon til søkere, samt etablering av en koordinerende prosjektlederfunksjon for å nå flere søkere. Angående ordningens resultater og effekter, konkluderte evalueringen med at ordningen var svært godt mottatt og har bidratt til varige forbedringer i bomiljøene.

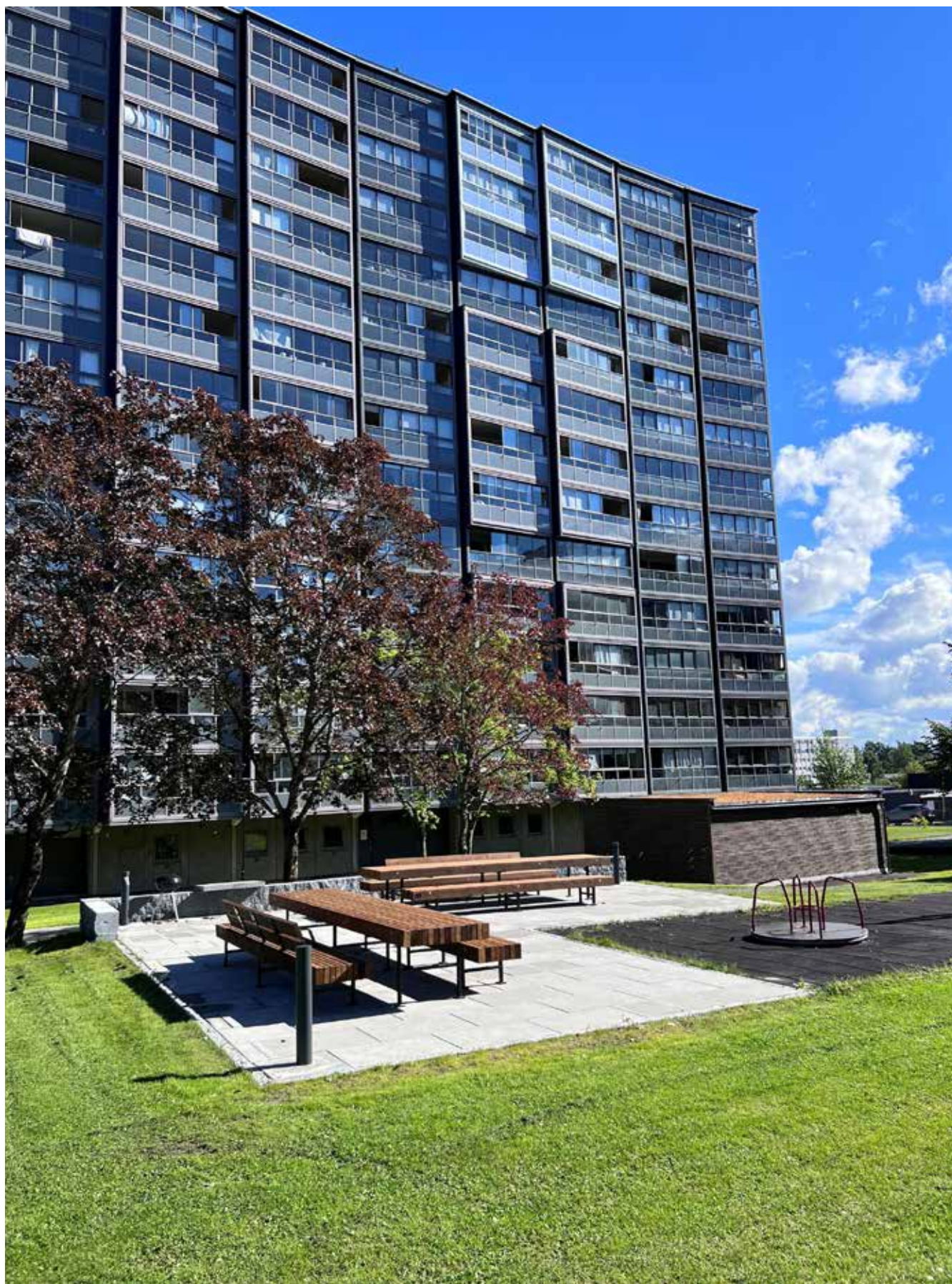
1.2 Leseveiledning

Rapporten består av følgende momenter:

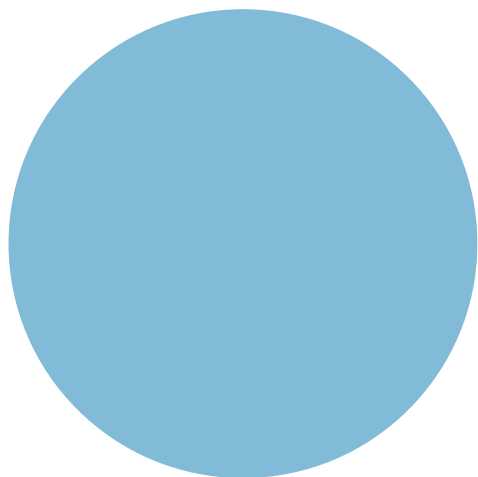
- Metode og data
- Innretning
- Forvaltning
- Resultater og effekter, herunder måloppnåelse og treff av målgruppe
- Konklusjon

1.2.1 Eksempelsamling

På bakgrunn av søknader, rapporter, samt innhentet informasjon gjennom spørreundersøkelsen, har Rambøll laget en eksempelsamling som illustrerer bredden av tiltak. Tiltakene som er fremhevet i eksempelsamlingen er valgt av oppdragsgiver. Eksempelsamlingen følger evalueringen som et vedlegg.

Ny møteplass i Ammerudlia borettslag. Foto: Roy Tjomsland.

2. Metode og data

Dette kapitlet redegjør for evalueringens metodiske rammeverk og datagrunnlag. Først presenterer vi evalueringstemaene og problemstillinger, etterfulgt av evalueringens analyseramme. Til sist ser vi nærmere på datainnsamlingen, herunder dokumentstudien, kvalitativ og kvantitativ datainnsamling, samt casestudier. Til sist følger en kort refleksjon rundt evalueringens datagrunnlag.

2.1 Problemstillinger

Første delkapittel presenterer evalueringens hoved- og underproblemstillinger.

Problemstillinger:

1. Hvilke effekter gir tilskuddene?

- Hvilke effekter kan tilskrives de aktiviteter som tilskuddet gir opphav til?
- I hvilken grad kan disse effektene sies å oppfylle målene for ordningen?
- I hvilken grad har tilskuddsordningen bidratt til etablering av fysiske møteplasser hvor effekten har vært mer inkluderende bomiljøer og mer kontakt mellom mennesker?
- I hvilken grad har de sosiale aktivitetene bidratt til mer inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker?
- Hvilken type prosjekter (fysiske, sosiale eller andre) oppleves av brukerne å ha størst positiv effekt, sett i lys av formålet med tilskuddsordningen?
- Hva er grunnene til at søkere som har mottatt tilsagn om midler ikke har fått gjennomført prosjektene?

2. Er tilskuddsforvaltningen ivare tatt på en god nok måte?

- I hvilken grad oppleves det som enkelt å søke om tilskudd, og hva er eventuelle barrierer?

3. Er tilskuddsordningen tilstrekkelig godt utformet?

- Hva kjennetegner søkerne som får bevilget mer enn 50% bomiljøtilskudd?
- I hvilken grad når tilskuddsordningen søkere i de mest utsatte områdene?
- Er det grupper/boligselskaper/aktører som tilskuddsordningen ikke når, og hva er eventuelt grunnene til det?

d. Bidrar tilskuddsordningen til å øke forskjellene mellom «godt» og «dårlig stilte» boligselskaper ved at «godt stilte» boligselskaper i større grad søker og mottar tilskudd?

Hovedproblemstillingene er identifisert av Rambøll, mens underproblemstillingene er presentert av oppdragsgiver. Videre bruker vi hovedproblemstillingene for å kategorisere underproblemstillingene. Hovedproblemstillingene har blitt operasjonalisert i form av intervjuguidene og spørreskjemaet som vi har benyttet i datainnsamlingen, med hensikt å kartlegge aktørenes opplevelse av ordningens innretning, forvaltning og effekter.

Spørsmålene er formulert på bakgrunn av vår forståelse av oppdraget, tidligere erfaringer med evaluering av tilskuddsordninger, samt prinsipper fra DFØs veileder. Spørreskjemaet og intervjuguidene er inkludert som vedlegg bakerst i denne rapporten.

Oppgradert tun i Smedstua borettslag. Foto: Roy Tjomsland.

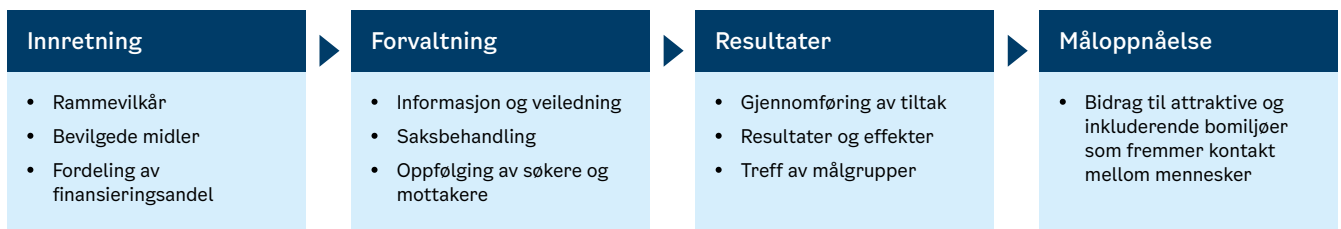
2.2 Analyseramme

For å kunne se de ulike problemstillingene i sammenheng og vurdere dem i kontekst, utarbeidet vi en analyseramme. Med utgangspunkt i vår forståelse av oppdraget og DFØs veileder², har vi utformet en overordnet resultatkjede som beskriver hvordan midlene skaper effekter gjennom tilskuddsfinansierte aktiviteter og resultater. Resultatkjeden (Figur 2-1) viser hvordan ordningens innretning og ressurser påvirker forvaltningen, som igjen påvirker ordningens

resultater og effekter. Ved å identifisere muligheter for å forbedre eller videreutvikle ordningens innretning og/eller forvaltning, har vi mulighet til å foreslå endringer og tilpasninger som kan styrke tilskuddsordningens måloppnåelse. Evalueringens hovedfokus er resultater og måloppnåelse, der funn om innretning og forvaltning bidrar til å skape et større bilde.

Innretning: Er tilskuddsordningen tilstrekkelig godt utformet?

Figur 2-1: Analyseramme

Søkerne må forholde seg til rammene som ligger til grunn for tilskuddet og beskrivelsene av disse. Dette inkluderer ordningens formål, mål og kriterier, målgrupper, og størrelsen på midlene. Tvetydige krav, urealistiske forventninger, og manglende presiseringer kan være faktorer som gjør det vanskelig for tilskuddsmottaker å skape gode prosjekter.

Fordi ordningens mål ikke er kvantifiserte, og vurdering av måloppnåelse avhenger av beboeres subjektive opplevelse, vil det gjøres en kvalitativ vurdering av hva som kan regnes som et tilfredsstillende nivå. For å gi svar på dette vil måloppnåelse bli vurdert gjennom triangulering av funn fra dokumentanalyse, intervjuer, spørreundersøkelse og case.

Forvaltning: Er tilskuddsforvaltningen ivaretatt på en god nok måte?

Kommunens forvaltning i form av informasjonsspredning, søknads- og rapporteringsprosesser, klagebehandling og oppfølging av mottakere kan ha en vesentlig effekt på ordningens muligheter for å oppnå ønskede effekter.

Resultater og måloppnåelse: Hvilke effekter gir tilskuddene?

Samlet vil analysene av måloppnåelse gi svar på ordningens formål om «å bidra til attraktive og inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker». Dette besvares gjennom hvorvidt ordningen faktisk bidrar til å nå de målene som midlene er ment å realisere. Dette er operasjonalisert gjennom spørsmålene om hvilke effekter kan tilskrives de aktiviteter som tilskuddet gir opphav til, og i hvilken grad disse effektene kan sies å oppfylle målene for ordningen (se kapittel 2.1).

² [Evaluering av statlige tilskuddsordninger | DFØ](#)

2.3 Datainnsamling

Datainnsamlingen bestod av dokumentgjennomgang, kvalitative intervjuer, spørreundersøkelse blant søkere på ordningen, og casestudier blant et utvalg tilskuddsmottakere. Sistnevnte besto av kvalitative intervjuer og fysiske befaringer.

2.3.1 Dokumentgjennomgang

I datainnsamlingen gjorde vi en dokumentgjennomgang. Dokumentgjennomgangen ble brukt til å få bakgrunnsforståelse av tilskuddsordningen og innsikt i hvilken informasjon søkere har tilgang til i de ulike fasene av gjennomføringen av tiltak. Sentrale funn og tendenser i materialet ble systematisert tematisk. I dokumentgjennomgangen gikk vi gjennom følgende dokumenter:

- Samlet oversikt over alle søknader som er innvilget og avslått.
- Årsrapporter for delprogram nærmiljø.
- Brosjyren «Kokebok for et bedre bomiljø».
- Dokumentasjon for oppstarten av Bomiljøtilskuddsordning.
- Internevaluering av Bomiljøtilskuddsordningen (2016-2018).
- Søknader og tilsagn om Bomiljøtilskudd
- Rapporter for tiltak som har mottatt tilskudd.

2.3.2 Innledende kvalitative intervjuer

Underveis i dokumentgjennomgangen, og før utsendelse av spørreundersøkelsen, gjennomførte vi kvalitative intervjuer med sentrale aktører i Byrådsavdeling for byutvikling og bydelene Bjerke, Grorud, Alna, Gamle Oslo og Søndre Nordstrand i områdesatsingene Groruddalsatsingen, Oslo indre øst-satsingen og Oslo sør-satsingen. Intervjuene ble gjennomført digitalt som semistrukturerte intervjuer med to konsulenter med en varighet på omtrent én time. Semistrukturerte intervju følger en intervjuguide med faste spørsmål og struktur, men med fleksibilitet til å dykke dypere ned i tema av spesiell interesse. Dermed hadde vi mulighet

til å tilpasse intervjuguiden både før og underveis i intervjuet. Intervjuguiden ble utarbeidet på bakgrunn av evalueringens problemstillinger og funn fra dokumentstudien. Det ble gjennomført totalt 8 intervjuer med 12 informanter fra følgende deler av kommunen og bydelen:

- Byrådsavdeling for byutvikling – to informanter, individuelle intervju
- Utviklings- og kompetanseetaten i Oslo kommune – én informant
- Bydel Alna – to informanter, gruppeintervju
- Bydel Grorud – én informant
- Bydel Gamle Oslo – én informant
- Bydel Søndre Nordstrand – fire informanter, gruppeintervju
- Bydel Bjerke – én informant

Intervjuene ble transkribert underveis i intervjuet, og systematisert tematisk i en analysematrise i tråd med evalueringens problemstillinger. Intervjuene ble analysert med utgangspunkt i analysematrisen og funn fra dokumentstudien, og vurdert opp mot problemstillingene og hovedformålene med bomiljøtilskuddsordningen.

2.3.3 Kvantitativ datainnsamling

Vi gjennomførte en spørreundersøkelse blant søkere på bomiljøtilskuddsordningen i perioden 2017-2024. Spørreskjemaet ligger i vedlegg (se kap. 8.1). Søkerne fikk her mulighet til å svare på hvordan de opplever forvaltning og innretningen av bomiljøtilskuddsordningen, og hvilke resultater og effekter som bomiljøtilskuddsordningen fører med seg.

Søkerne svarte på spørreundersøkelsen på bakgrunn av tiltakene de har søkt om bomiljøtilskudd til, der enkelte søkere er registrert med flere tiltak. Spørreundersøkelsen ble sendt til 453 søkere som er registrert med totalt 659 tiltak. 66 av tiltakene ble registrert som frafalt fra undersøkelsen på grunn av at respondentene enten ikke husket

eller kjente til tiltaket, eller ikke ønsket å svare på undersøkelsen.

Blant de resterende 593 tiltakene, har 244 tiltak gjennomført undersøkelsen hvilket gir en svarprosent på 41 prosent. 49 tiltak er utover disse registrert med noen svar, jf. figur 2-2.

Av de 293 tiltakene som er registrert som gjennomført eller noen svar, har 254 tiltak fått innvilget bomiljøtilskudd, mens 39 tiltak fått avslag.

Vurdering av statistisk usikkerhet og frafall

Ved måling av et tilfeldig utvalg av søkerens opplevelser og inntrykk av bomiljøtilskuddsordningen, vil det være noe usikkerhet om hvorvidt utvalgets opplevelser gjenspeiler opplevelsen til den totale samlingen av tiltak. Denne usikkerheten, som kalles feilmargin, kan beregnes på bakgrunn av den totale samlingen av 593 tiltak og utvalget på 244 tiltak, med et konfidensnivå på 95 prosent. Konfidensnivået forteller hvor sikre vi kan være på at resultatene stemmer med virkeligheten. Et nivå på 95 prosent betyr at dersom vi hadde gjennomført den samme undersøkelsen mange ganger, ville resultatene truffet riktig i 95 av 100 tilfeller.

På bakgrunn av dette viser våre beregninger at antallet tiltak som har gjennomført undersøkelsen gir en feilmargin på 4,8 prosent. Feilmarginene tilsier at dersom 60 prosent av utvalget svarer «ja» på et spørsmål, kan den reelle andelen blant den totale samlingen av tiltak med 95 prosent sikkerhet ligge mellom 55,2 og 64,8 prosent. En feilmargin på 4,8 prosent er innenfor sedvanlig akseptert feilmargin i samfunnsvitenskapen på 5 prosent. Gitt at utvalget er representativt, kan vi med 95 prosent sikkerhet si at resultatene gjenspeiler den totale samlingen av tiltak som har søkt om bomiljøtilskudd.

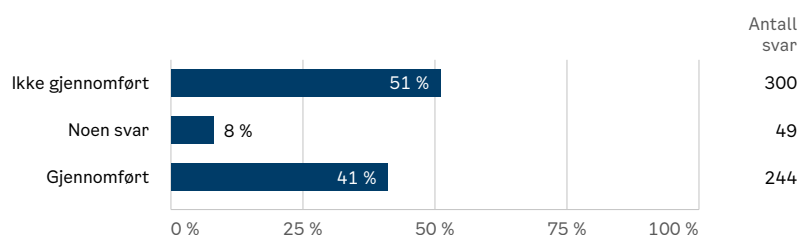
Videre er det relevant å undersøke om utvalget er representativt for den totale samlingen av tiltak, eller om enkelte grupper av tiltak er over- eller underrepresentert. Dette undersøkes gjennom en frafallsanalyse, som kartlegger eventuelle skjevheter i frafallet på tvers av ulike bakgrunnsvariabler. Bakgrunnsvariablene vi benytter i analysene av svar fra undersøkelsen er presentert i Tabell 2-1. Våre beregninger viser at det er enkelte skjevheter i utvalget sett opp mot den totale samlingen av tiltak. Tiltak mot utendørs møteplasser er overrepresentert med seks prosent, mens tiltak mot sosiale møteplasser er underrepresentert med fire prosent. Videre er borettslag/sameier/velforeninger overrepresentert med fire prosent, mens andre aktører er underrepresentert med fem prosent. Til sist er tiltak innen Oslo sør-satsingen overrepresentert med seks prosent, mens Oslo indre øst-satsingen er underrepresentert med seks prosent. Samlet sett viser frafallsanalysen at det er moderate skjevheter mellom utvalget og det totale antallet tiltak. Skjevhetene kommer antagelig av at det er relativt få tiltak per kategori av bakgrunnsvariabler.

Frafallsanalysen viser dermed at det ikke er systematiske frafall i utvalget, slik at skjevhetene vurderes som akseptable. Vi vurderer derfor at det ikke er behov for å vekte resultatene. Samtidig er det viktig å ha disse skjevhetene og resultatenes feilmargin i bakhodet ved tolkning av resultatene, da dette viser opplevelsene til et utvalg av tiltak, og ikke den totale samlingen av tiltak.

Distribusjon av spørreundersøkelsen

Spørreundersøkelsen ble distribuert gjennom e-post og SMS, og var åpen for besvarelser i to uker. Det ble gjennomført fire runder med purringer til de som ikke hadde svart, hvor tre besto av påminnelser på e-post og SMS og den siste besto av individuelle oppringinger. De som ikke har svart har enten ikke vært mulig å få tak i eller ikke ønsket å delta.

Figur 2-2: Samlet svarstatus per tiltak (n=593, ekskludert frafalte tiltak (n=66))

2.3.4 Analyse av resultater fra spørreundersøkelsen

Resultatene fra spørreundersøkelsen ble analysert tematisk i tråd med oppdragets problemstillinger. Disse presenteres i form av figurer med frekvensfordelinger og snittskårer på en skala fra 1-5, der 1 er uttrykk for en negativ opplevelse, mens 5 er uttrykk for en positiv opplevelse. I tillegg analyserer vi frekvensfordelinger på tvers av ulike bakgrunnsvariabler (Tabell 2-1). Bakgrunnsvariablene for søkerkategori, satsing, og tiltakskategori er basert på Byrådsavdeling for byutvikling sin egen registrering av tiltakene, mens kategoriene for vedtakssum og andel innvilgede bomiljøtilskuddsmidler er konstruert av Rambøll. Sistnevnte ble konstruert med utgangspunkt i fordelingen av den totale samlingen av tiltak med hensikt om jevn fordeling av intervaller og tiltak.

Tiltakskategoriene er ikke definert i utlysningsteksten eller søknadsskjemaet, men er kategorier byrådsavdelingen har brukt i sin registrering av de innvilgede tiltakene. Utlysningene opererer med et skille mellom fysiske og sosiale tiltak, og angir at tiltak bør bidra blant annet til trivsel, sosial samhandling, kompetanseheving og/eller trygghet i lokale bo- og nærmiljø. For analyseformål har vi tatt utgangspunkt i byrådsavdelingens registrering, og beskrevet innholdet i hver kategori nærmere. Et tiltak kan ha kvaliteter som hører inn under flere kategorier, men er registrert under én hovedkategori.

Kategorien Utendørs møteplass viser til fysiske utbedringer av møteplasser utendørs, som for eksempel «Oppgradering av uteområde og fornye lekeplass» av Kolås boligsameie. Innendørs møteplass viser til lignende tiltak, bare innendørs, som for eksempel «Et klubbhus fullt av liv og aktivitet» av Holmlia Sportsklubb. Sosiale arrangementer viser til tiltak for sosiale arrangementer og sammenkomster som for eksempel «Kulturbaserte nabolagsmiddager i Gamle Munch» av Xmunchx. Trygghetsskapende viser til tiltak med formål om å skape trygghet i nærmiljøet, som for eksempel «Utskiftning av gatebelysning til LED» av Rudshøgda IV Grendelag.

Kunnskap og kompetanse omfatter tiltak som har som formål å heve deltakernes kunnskap, ferdigheter eller kompetanse innenfor et gitt felt, eksempelvis kultur, musikk, håndverk eller andre praktiske og faglige ferdigheter. Kategorien skiller seg fra sosiale arrangementer ved at hovedformålet ikke først og fremst er å skape sosiale møteplasser eller sammenkomster, men å gi deltakerne økt kunnskap eller nye ferdigheter, selv om tiltakene også kan ha en sosial funksjon. Eksempler på tiltak i denne kategorien er «Gratis musikktilbud til barn og unge på Holmlia» av Søndre Sound, «Norsk for mødre på Romsås» av Nabo Oslo, og et sykurs på Holmlia der kvinner lærer å lage mønstre, klippe stoff og sy produkter.

Tabell 2-1: Bakgrunnsvariabler

Kategori	Verdier							
År	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Søkerkategori	Borettslag/sameier/velforening			Beboerstyre for kommunal gård		Annen aktør ³		
Satsing	Goruddalsatsingen			Oslo indre øst-satsingen		Oslo sør-satsingen		
Tiltakskategori	Utendørs møteplass			Innendørs møteplass		Sosiale arrangement		
	Trygghetsskapende			Kunnskap og kompetanse				
Vedtakssum	0–50 000 kr		50 000–100 000 kr		100 000–150 000 kr		150 000–200 000 kr	
	200 000–250 000 kr		250 000–500 000 kr		500 000–1 000 000 kr		1 000 000–2 000 000 kr	
Andel innvilgede bomiljøtilskuddsmidler	0–25 prosent		26–50 prosent		51–75 prosent		Større enn 76 prosent	

³ I ordningens utlysningstekst omtales «Andre aktører» som aktører som arbeider for å utvikle gode bomiljø. Eksempler som trekkes frem er «frivillige og ideelle organisasjoner, sosiale entreprenører eller andre med ikke-kommersiell formål». (<https://www.oslo.kommune.no/tilskudd-legater-og-stipend/bomiljotilskudd-i-bydel-gorud/> 20.08.2026)

2.3.5 Case

Det er gjennomført kvalitative intervjuer og be-
faringer i et utvalg case, for å belyse funn fra
spørreundersøkelse, innledende intervjuer og
dokumentstudier.

2.3.5.1 Utvalg

Det er gjennomført casestudier av 19 tiltak som
har mottatt bomiljøtilskudd. Casene er valgt stra-
tegisk av Rambøll for å sikre variasjon på tvers av
tiltakskategori (fysiske og sosiale), søkerkategori
(borettslag, sameie, velforening, idrettslag, større
ideelle organisasjoner, mindre frivillige foreninger
og nyetablerte sosiale entreprenører), satsing
(alle områdesatsinger er representert), bomiljøtil-
skuddsbeløp og finansieringsandel. Hensikten med
utvalget er ikke statistisk representativitet, men å få
grunnlag til å belyse hvordan ordningen virker i ulike
sammenhenger og for ulike typer søkere, og dermed
gi dybde til funn fra spørreundersøkelsen og de
innledende intervjuene.

Furuset vel har mottatt bomiljøtilskudd til blant annet Furusetheimen.
Foto: Roy Tjomsland.

Tabell 2-2: Oversikt over tiltak og aktører

Tiltak/prosjekt	År	Aktør
Bydelspark i Grorudveien 95	2017	Furuset vel
Etablering av sykkelhus og belysning	2020	Ammerudlia borettslag
Ammerudlia brl. Oppgradering av utemiljø DEL 4	2023	Ammerudlia borettslag
Velkommen til Furuset Forum	2020	Furuset idrettsforening
Sommersti/gjennomgang i Fagerholt Borettslag	2024	Fagerholt Borettslag
Felleskap på Stovner	2023	Stiftelsen Kirkens Bymisjon
Bakgård	2017	Forandringshuset KFUK KFUM
Bærekraftige og sosiale bakgårder	2020	Sameiet Schweigaardsgate 59
Bevegelse, helse og trivsel på Tøyen	2023	Kvinner I Bevegelse
Eldre i Grønland	2024	Flerkulturell Kvinnegruppe
Uteareal	2019	Kantarellen borettslag
Lekeplass	2022	Kantarellen borettslag
Et klubbhus fullt av liv og aktivitet	2022	Holmlia sportsklubb
Bedre bomiljø i ungdomsboligene i Prinsdal	2018	Thorn Dønhaugs boligstiftelse
Vær stolt – hjertet av Holmlia	2019	Vær stolt
Vær stolt festival	2020	Vær stolt
Folk trenger Folk, Barna trenger gode foreldre!	2023	Barnasoase AS
TRAINEE-PROGRAM for/med Mortensrud Sirkusskole	2023	Mortensrud Sirkusskole
Fra skole til scene – lyden av Holmlia	2024	Stiftelsen Kirkens Bymisjon

2.3.5.2 Gjennomføring

Casestudiene ble gjennomført i mai og juni 2026. For hvert case ble det gjennomført semistrukturerte intervjuer med representanter for søkeren, basert på en felles intervjuguide i fem deler: bakgrunn for søknaden, søknads- og gjennomføringsprosess, tiltakets innhold og medvirkning, resultater og effekter, samt bomiljøtilskuddets betydning. Intervjuguiden ligger som vedlegg (se kap. 8.2.2). I to av casene ble det samlet inn skriftlige intervjuvar. For de fysiske tiltakene ble intervjuene kombinert med befaring, der vi observerte tiltakets tilstand og bruk. Befaringene gir et selvstendig empirisk grunnlag som supplerer søkerens egenrapportering, og gjør det mulig å vurdere tiltakenes funksjon flere år etter gjennomføring.

2.3.5.3 Funn

Funnene fra casestudiene er integrert tematisk i de videre kapitler, der de utdyper, nyanserer og i enkelte tilfeller utfordrer funn fra spørreundersøkelsen og de innledende intervjuene.

2.4 Refleksjoner rundt datagrunnlaget

2.4.1 Egenrapportering

Store deler av datagrunnlaget (spørreundersøkelsen, rapportene fra bomiljøtilskuddsmottakerne og intervjuene med søkere) bygger på egenrapportering. Søkere som har gjennomført tiltak med bomiljøtilskuddsmidler kan oppleve at de har incentiver for å fremstille resultatene positivt. De vil også i mange tilfeller mangle grunnlag for å vurdere tiltakets effekt opp mot et kontrafaktisk scenario, altså et hypotetisk scenario der tiltaket ikke ble gjennomført. Befaringene i casestudiene fungerer her som et delvis korrektiv. Et illustrerende eksempel er tennisbanen og lekeplassen «Leker'n» på Furuset, der tiltaket i sin tid ble gjennomført og rapportert, men der befaringen avdekket at anlegget i dag er i forfall som følge av uavklarte ansvarsforhold og manglende ressurser til vedlikehold. Et gjennomført og rapportert tiltak er med andre ord ikke det samme som varig effekt. Vi merker oss også at informantene selv i enkelte tilfeller uttrykker usikkerhet om tiltakets reelle effekt. I en av casene påpekte

informantene at den økte bruken av tiltaksområdet ikke med sikkerhet kan tilskrives tiltaket, men kunne ha kommet uansett. Slik usikkerhet understreker behovet for triangulering på tvers av kilder.

2.4.2 Skjevheter i datautvalget

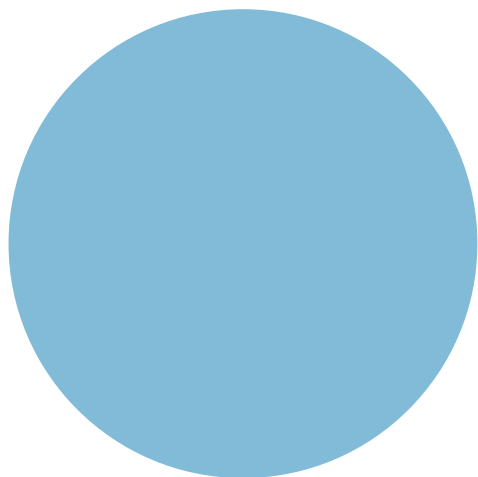
Det er grunn til å anta enkelte skjevheter i datagrunnlaget. I spørreundersøkelsen kan søkere med positive erfaringer ha vært mer tilbøyelige til å svare enn søkere med negative erfaringer eller avslag. Caseutvalget består utelukkende av bomiljøtilskuddsmottakere som takket ja til intervju, og disse er gjennomgående engasjerte aktører med gjennomførte tiltak. Ingen av casene representerer avslåtte søknader eller tiltak som ikke ble gjennomført. Funnene fra casestudiene bør derfor leses som en utdyping av hvordan ordningen virker når den virker, mens tilsagns- og utbetalingsdataene fra Byrådsavdeling for byutvikling og spørreundersøkelsens åpne svar om tiltak som ikke ble gjennomført, gir det bredeste bildet av ordningens begrensninger. Samlet vurderer vi at trianguleringen av dokumentstudier, spørreundersøkelse, intervjuer og befaringer gir et tilstrekkelig robust grunnlag for evalueringens konklusjoner.

Tennisbane ved «Lekern» på Furuset. Foto: Rambøll.

Mortensrud sirkusskole. Foto: Oslo kommune.

3. Innretning

Dette kapitlet har til hensikt å presentere informasjon om bomiljøtilskuddsordningens innretning, omfang, aktører og prosjekter. Underveis behandler vi funn knyttet til hovedproblemstillingen: Er bomiljøtilskuddsordningen tilstrekkelig godt utformet?

Herunder forsøker vi å svare ut underproblemstillingene:

- I hvilken grad når bomiljøtilskuddsordningen søkere i de mest utsatte områdene?
- Er det grupper/boligselskaper/aktører som bomiljøtilskuddsordningen ikke når, og hva er eventuelt grunnene til det?
- Bidrar bomiljøtilskuddsordningen til å øke forskjellene mellom «godt» og «dårlig stilte» boligselskaper ved at «godt stilte» boligselskaper i større grad søker og mottar bomiljøtilskudd?
- Hva kjennetegner søkerne som får bevilget mer enn 50% bomiljøtilskudd?

Kapitlets hoved- og underproblemstillinger vil bli vurdert opp mot bomiljøtilskuddsordningens målsetning om å bidra til attraktive og inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker. I tillegg er det relevant å se funn opp mot overordnede mål med områdesatsingene i Oslo, herunder om tiltakene treffer relevante områder og aktører. I første delkapittel ser vi nærmere på innretning og prosjektkategorier, før andre delkapittel viser fordelingen av tiltak på tvers av finansieringskategorier og -andel. Alle figurene i kapitlet omhandler det samlede antallet tiltak som har fått innvilget tilskudd fra bomiljøtilskuddsordningen, og er ikke avgrenset til tiltakene som søkere har svart for i spørreundersøkelsen

3.1 Innretning og tiltakskategorier

Vi starter med å se på hvordan tiltakene det har blitt søkt om bomiljøtilskuddsmidler til, fordeler seg på tvers av satsinger, søkerkategorier og tiltakskategorier. Dermed har vi mulighet til å antyde i hvilken grad bomiljøtilskuddsordningen når frem til ulike aktører innenfor satsingene, samt hvilke typer tiltak som er fremtredende.

Overvekt av tiltak fra borettslag, sameier og velforeninger

Dokumentasjonen til Byrådsavdeling byutvikling viser at de innvilgede tiltakene hovedsakelig fordeler seg mellom borettslag, sameier eller velforeninger, og andre aktører. Overvekten av tiltakene (59 prosent) er tilknyttet borettslag, sameier eller velforening, mens 40 prosent omfatter andre aktører. Kun to søkere er beboerstyrere for

kommunal gård. Samlet viser fordelingen av tiltakene at mesteparten av midlene fra bomiljøtilskuddsordningen tilfaller aktører med tilknytning til spesifikke bomiljø og nærmiljøer.

Funn fra intervjuene med informanter fra bydelene og Oslo kommune indikerer at det kan være variasjoner i andelen tiltak innad i gruppen borettslag/sameier/velforeninger. Flere informanter fra bydelsintervjuene forteller at de ofte sliter med å få sameiene til å søke grunnet svak økonomi, samt manglende eierskap og interesse for styrking av fellesområdene. Det påpekes at dette særlig gjelder sameier med mye utleie, da disse ofte har svak økonomi og styrer med hyppig utskifting eller styremedlemmer som ikke bor i området.

Et av casene belyser denne problemstillingen, om enn i en velforening snarere enn et sameie. En velforening tilknyttet Groruddalsatsingen beskriver at området innenfor velet over tid har endret seg fra hovedsakelig boliger eid av beboere til en sammenheng med høy andel utleieboliger. Leietakere med kort botid har svakt eierskap til fellesområdene, huseiere som leier ut er sjelden medlemmer av velet, og medlemstall og dugnadsinnsats faller. Caset indikerer at eierstrukturen kan bidra til å svekke (eller styrke) de lokale organisasjonene som ordningen spiller opp til.

I et bydelsintervju løftes dette som en utfordring i Oslo sør-satsingen, da det trekkes frem at det i satsingens område er en stor andel sameier. Informanten trekker frem at eierform og andel utleieenheter kan ha betydning for mulighet og interesse for å søke bomiljøtilskuddsmidler:

«Det er et skille mellom sameier og borettslag, der sameier ofte har dårligere økonomi. I enkelte sameier [i område x] er det cirka 70 prosent som driver utleie, noe som skaper mindre eierskap og tilknytning til området.»

Denne utfordringen kan gjøre seg gjeldende i flere av områdesatsingene. Det kan derfor være grunn til å undersøke nærmere om sameier med dårlig økonomi og/eller høy andel utleieenheter er en gruppe som tilskuddsordningen i mindre grad når ut til, ettersom disse forholdene kan svekke både

evnen til å søke (økonomi, ressurser til søknadsarbeid) og motivasjonen til å engasjere seg (lavere eierskap og tilknytning til nærmiljøet blant utleiere/leietakere). Dokumentene til byrådsavdelingen knyttet til bomiljøtilskuddsordningen gjør det imidlertid ikke mulig å undersøke dette nærmere, da statistikken kun er fordelt på samlekategorien borettslag/sameier/velforening. En mer detaljert kartlegging av eierform, økonomi og utleieandel på tvers av områdesatsingene vil derfor være nødvendig for å kunne si sikkert om dette er en aktørgruppe som bomiljøtilskuddsordningen ikke når.

Opplevelser av at innretningen favoriserer aktører med god økonomi og stabil organisering

Utover forskjeller mellom aktørgruppene, peker enkelte informanter på at innretningen av bomiljøtilskuddsordningen favoriserer borettslag, sameier og organisasjoner med god økonomi og stabil organisering. Informanter fra bydelene viser til at kravene om forskuttering av kostnader, egenfinansiering og revisorbekreftet regnskap for tiltak over 200 000 kroner samlet sett forutsetter solid økonomi, regnskapskompetanse og stabile styrever med eierskap til bomiljøet. Et gjennomgående funn fra intervjuene er at ressurssterke og godt organiserte søkere lykkes best og får mest ut av ordningen – gjerne med erfarne styreledere og et profesjonelt støtteapparat i ryggen, der OBOS nevnes spesielt.

Innspillene bekreftes av enkelte søkere vi har intervjuet, da disse opplever kravene til finansiering og rapportering som krevende og omfattende. Informantene fra bydelene påpeker at konsekvensene er at aktører med svak økonomi og eierskap ofte ikke ender opp med å søke om bomiljøtilskudd. Samtidig er det enkelte informanter fra bydelene som påpeker at det er noe «spillover» av nytte av tiltakene mellom de ulike bomiljøene. Oppgraderinger hos enkelte kan gi ringvirkninger i nærmiljøet som til sammen gir positive effekter hos de aktørene som ikke har mulighet til å søke. Selv om ordningen tenderer mot å treffe enkelte aktører i større grad enn andre, så kan tiltakene ha ringvirkninger til andre

borettslag og sameier i nærmiljøet.

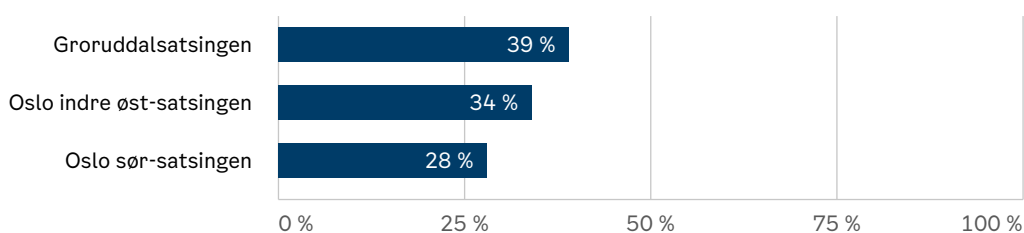
Casene illustrerer spennet mellom de ulike søkergruppene. I den ene enden finner vi Ammerudlia borettslag, som gjennomførte en omfattende, flerårig opprusting av uteområdene. Borettslaget kunne fordele egenandelen på 985 leiligheter, hadde intern driftskompetanse og engasjerte OBOS Prosjekt til å håndtere søknadsprosessen – og selv med dette apparatet i ryggen beskrives søknadsprosessen som kompleks, med uklare kriterier og behov for spesialkompetanse. I den andre enden finner vi en nyetablert sosial entreprenør på Holmlia, der én person sto for søknad, gjennomføring og rapportering, manglet økonomisk buffer til egenandelen, og måtte ha bistand fra byrådsavdelingen for å finne revisor. Kontrasten illustrerer at terskelen inn i ordningen i stor grad defineres av søkerens administrative og økonomiske kapasitet.

Overvekt av tiltak fra Groruddalsatsingen og tiltak mot utendørs møteplasser

Videre er det interessant å undersøke hvorvidt tiltakene treffer noen av områdesatsingene i større grad enn andre. Dokumentasjonene til Byrådsavdeling for byutvikling viser at tiltakene er relativt jevnt fordelt på de ulike satsingene, men med noe overvekt på Groruddalsatsingen (Figur 3-1). Fire av ti tiltak tilhører Groruddalsatsingen, mens en tredjedel tilhører Oslo indre øst-satsingen. Det er færrest tiltak som tilhører Oslo sør-satsingen.

Fordelingen viser at midlene fra bomiljøtilskuddsordningen til dels spres jevnt på tvers av de tre ulike satsingene, og dermed når frem til søkere i disse områdene. Dokumentasjonen til byrådsavdelingen gjør det imidlertid ikke mulig å analysere tiltak på tvers av bydeler og delområdene som er del av områdeløftene. En slik kategorisering kunne bidratt til å nyansere inntrykket, og vist hvorvidt enkelte områder blir truffet i større grad enn andre. Videre viser dokumentasjonen til Byrådsavdeling for byutvikling at flertallet av søkerens tiltak omhand-

Figur 3-1: Fordeling av tiltak mellom satsinger

Note: Antall tiltak: Groruddalsatsingen = 218, Oslo indre øst-satsingen = 190, Oslo sør-satsingen = 156)

ler utendørs møteplasser (Figur 3-2). Mens over halvparten omfatter utendørs møteplasser, er en fjerdedel rettet mot sosiale arrangementer. Under ti prosent av tiltakene omhandler henholdsvis innendørs møteplasser, kunnskap og kompetanse, og kategorien trygghetsskapende tiltak. Merk at den kategorien tiltakene er registrert som ikke nødvendigvis betyr at tiltaket ikke har kvaliteter som kan plasseres under en annen kategori. Eksempelvis vil mange av tiltakene kunne beskrives som trygghetsskapende selv om dette ikke er kategorien de er definert under.

Tiltakskategoriene viser til ulike typer tiltak. Utendørs møteplass viser til fysiske utbedringer av møteplasser utendørs, mens innendørs møteplass viser til lignende tiltak, bare innendørs. Sosiale arrangementer viser til tiltak for sosiale arrangementer og sammenkomster. Trygghetsskapende viser til tiltak med formål om å være trygghetsskapende. Kunnskap og kompetanse omfatter tiltak med kunnskaps- og kompetansehevende innhold. Kategorien favner bredt og inkluderer blant annet aktivitetstilbud rettet mot barn, unge og eldre – for eksempel musikk-, kultur- eller idrettsopplæring – samt kurs og andre tiltak der formålet er å gi deltakerne økt kunnskap eller nye ferdigheter. Kategorien skiller seg fra sosiale arrangementer ved at hovedformålet ikke først og fremst er å skape sosiale møteplasser eller sammenkomster, men å heve deltakernes kunnskap eller kompetanse, selv om tiltakene også kan ha en sosial funksjon. For eksempler på tiltak, se kapittel 2.3.4.

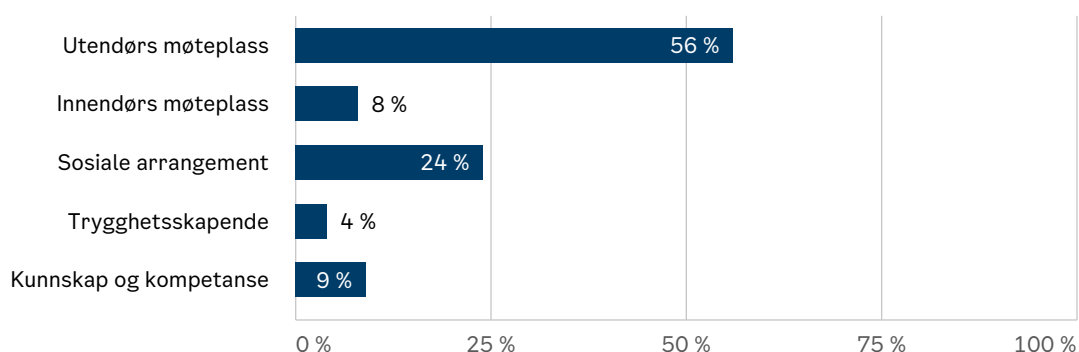
Fordelingen av tiltak viser at bomiljøtilskuddsordningen i mindre grad treffer aktører eller grupper med interesse for andre tiltak enn utendørs møteplasser og sosiale arrangementer. På en side kan noe av skjevfordelingen komme av at Covid-19 pandemien begrenset mulighetene for sosiale sammenkomster mellom 2020 og første del av 2022. Utviklingen viser at andelen sosiale arrangementer

har økt de siste årene, med en særlig økning i 2023 og 2024. På en annen side kan overvekten av fysiske møteplasser også komme av at ordningen i større grad er innrettet i favør av fysiske tiltak.

Opplevelser av at bomiljøtilskuddsordningen er bedre egnet til fysiske tiltak enn sosiale tiltak

Enkelte av informantene fra bydelene påpeker at ordningen er godt egnet til fysiske tiltak, der flere har inntrykk av at det er lettere å søke om bomiljøtilskudd til fysiske tiltak som utendørs møteplasser, fremfor sosiale arrangementer. Én bydel begrunnet dette i at søknadsskjema, rapporteringsmal og budsjettmaler i større grad er laget for fysiske prosjekter, gjennom at punktene etterspør konkrete kostnader og målsetninger. Informantene opplever at sosiale tiltak passer dårligere inn siden skjemaene ikke spør godt nok om for eksempel ønsket effekt, frivillig innsats eller sosial måloppnåelse. De opplever at det er lettere å tallfeste fysiske tiltak, for eksempel knyttet til rehabilitering, bygg og tillatelser. Dette anerkjennes av enkelte søkere vi har intervjuet, som opplever at det er krevende å rapportere om måloppnåelsen til et sosialt arrangement. I sum mener informantene fra bydelene at innretningen gjør det lettere å få bevilget midler til fysiske tiltak fremfor sosiale, som videre kan bidra til å forsterke ulikheten mellom søkere. Casene underbygger dette. En frivillig festivalarrangør opplever at søknads- og rapporteringsskjemaene etterspør detaljert informasjon med begrenset relevans for sosiale tiltak, samtidig som skjemaene i liten grad fanger arrangementets faktiske verdi for nærmiljøet. En større ideell aktør peker tilsvarende på at bomiljøtilskuddsordningen ikke åpner for kostnader til ordinære lønnsutbetalinger, slik at man må opprette prosjektstillinger for å kostnadsføre tiltaket. Informanten opplever at det krever ekstra administrasjon, og savner mulighet til å benytte midlene til å lønne ansatte som arbeider med tiltaket. Samlet støtter casene funnet om at dagens maler er utformet med fysiske prosjekter som norm,

Figur 3-2: Fordeling av tiltak mellom tiltakskategorier

Note: Antall tiltak: Utendørs møteplass = 315, Innendørs møteplass = 44, Sosiale arrangement = 135, Trygghetsskapende = 20, Kunnskap og kompetanse = 49.

og at sosiale tiltak dermed møter en skjevhet allerede i søknadsformatet.

Overordnet viser resultatene fra spørreundersøkelsen og funn fra intervjuene at den største andelen av midlene fra bomiljøtilskuddsordningen går til tiltak for fysiske møteplasser i regi av borettslag, sameier eller velforeninger. Flere informanter påpeker imidlertid at dette er som konsekvens av ordningens innretning, og at denne burde tilpasses til fordel for tiltak rettet mot sosiale arrangementer og lignende.

3.1.1 Sammenheng mellom tiltakskategorier, satsing og søkerkategori

Videre analyser viser interessante tendenser knyttet til fordelingen av tiltakskategorier opp mot satsing og søkerkategorier i løpet av perioden⁴. Vi ser at fordelingen av tiltakskategorier (utendørs møteplass, sosiale arrangementer o.l.) sammenfaller med både satsingsområder og søkerkategorier.

Fordelingen av tiltakene på tvers av bakgrunnsvariabler viser at utendørs møteplasser er særlig fremtredende i Groruddalsatsingen og Oslo indre øst. Sosiale arrangementer står på sin side sterkere i Oslo sør. Oslo sør-satsingen har i tillegg noe større andel tiltak innen kunnskap og kompetanse enn de andre satsingene. Sett opp mot søkerkategoriene⁵ er de fleste tiltakene for utendørs møteplasser initiert av borettslag, sameier og velforeninger, mens sosiale arrangementer oftere arrangeres av andre aktører. Fordelingen tyder på at hvilke aktører som søker kan ha sammenheng med hvilke typer tiltak som gjennomføres. I lys av dette er det interessant

at andelen borettslag/sameier/velforening som har søkt om bomiljøtilskudd er størst i bydelene knyttet til Groruddalsatsingen og Oslo indre øst-satsingen, mens Oslo sør-satsingen har en lik fordeling av borettslag/sameier/velforening og andre aktører.

Samlet peker dette mot en kobling mellom satsing, søkerkategori og tiltakskategori, der Groruddalsatsingen har en større andel borettslag/sameier/velforeninger, som i hovedsak tar initiativ til tiltak rettet mot utendørs møteplasser, mens Oslo sør-satsingen har en større andel andre aktører, som har flere tiltak mot sosiale arrangementer og kunnskap og kompetanse.

Sammensatt med den kvalitative innsikten omtalt under 3.1 kan det vurderes om eierform og -andel i og på tvers av satsingsområdene kan ha betydning for hvilke typer tiltak som realiseres gjennom bomiljøtilskuddsordningen.

⁴ Tabell 2-1 i kapittel 2.3.4 gir en nærmere introduksjon til de ulike bakgrunnsvariablene.

⁵ Se tabell 2-1 i kap. 2.3.4.

3.2 Finansiering og utbetalte midler

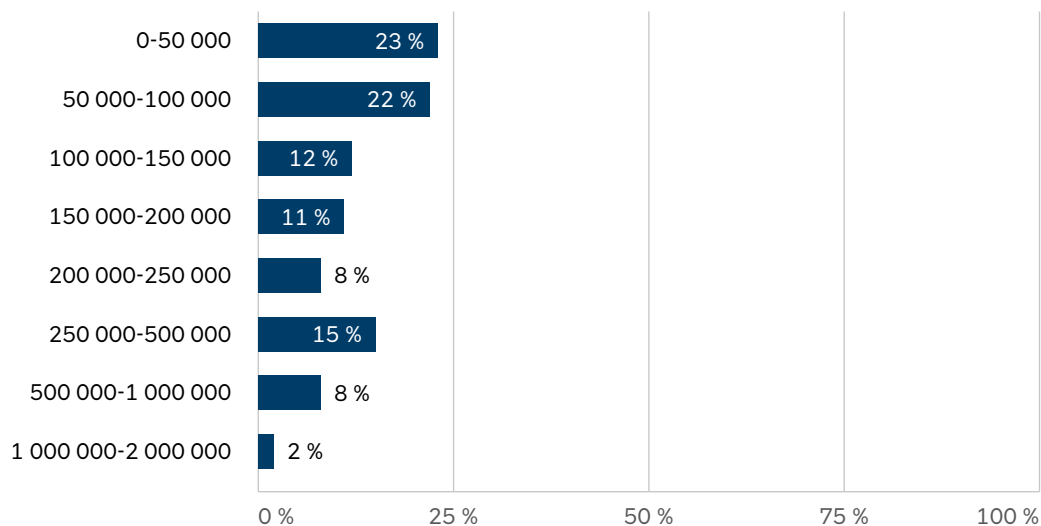
Videre skal vi se nærmere på hvordan innvilgede tiltak fordeler seg på tvers av kategorier når det gjelder andel egenfinansiering. Gjennom å se på tendenser ved denne fordelingen har vi mulighet til å indikere hva som kjennetegner søkere som får bevilget mer enn 50 prosent bomiljøtilskudd.

Utbetalte midler

Bomiljøtilskuddsordningen har i perioden 2017-2024 totalt mottatt søknader for til sammen 133 millioner kroner, og bevilget totalt 113 millioner kroner. Det gir et snitt på 14 millioner bevilgede midler per år.

Når vi kategoriserer de bevilgede midlene, ser vi at bomiljøtilskuddsordningen bevilger mindre summer til flertallet av tiltakene, mens et fåtall tiltak mottar større summer (Figur 3-3). Nær halvparten mottar opptil 100 000 kroner, mens en fjerdedel har blitt bevilget 250 000 kroner eller mer. Kun to prosent har fått utdelt én million kroner eller mer.

Figur 3-3: Bevilgede midler, kategorisert

Note: Antall tiltak: 0-50 000=127, 50 000-100 000=124, 100 000-150 000=67, 150 000-200 000=61, 200 000-250 000=43, 250 000-500 000=83, 500 000-1 000 000=45, 1 000 000-2 000 000=14.

For å motta bomiljøtilskudd krever Oslo kommune at søkerne selv finansierer deler av kostnadene til tiltaket. Som hovedregel bidrar søkerne med minimum 50 prosent egenandel, men søkere kan i enkelte tilfeller få innvilget tilskudd på inntil 70 prosent hvis man har et særskilt behov og kan vise regnskapsdokumentasjon på lav egenkapital. Mulighetene for unntak fra hovedregelen gjør det interessant å undersøke andelen tiltak i forhold til hvor stor andel av budsjettet som dekkes av tilskuddsmidlene. Figur 3-4 viser at 74 prosent av de innvilgede tiltakene har fått bomiljøtilskudd som dekker 26 til 50 prosent av budsjettet, mens resterende har enten fått dekt 0-25 prosent eller 51-75 prosent av tiltaksbudsjettet.

Egenandelskravet treffer aktørene ulikt avhengig av økonomisk soliditet og organisering

Funn fra intervjuer med aktører i bydelene og aktører som har mottatt tilskudd viser at aktørene ofte har begrensede driftsbudsjetter, slik at tilskudd fra bomiljøtilskuddsordningen er kjærkomment for å kunne realisere tiltakene. Imidlertid er det flere informanter fra både bydelene og blant søkerne som opplever egenandelskravet som en utfordring.

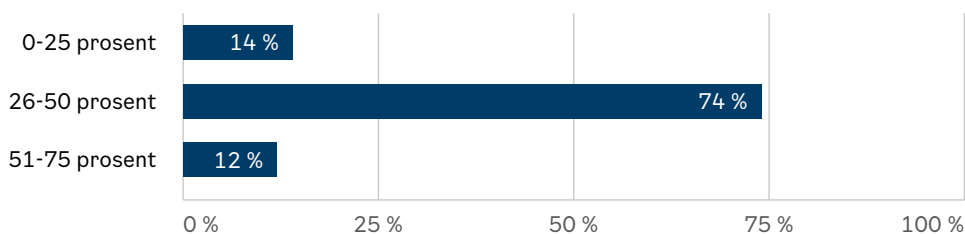
Funn fra casestudiene av søkerne viser at egenandelskravet treffer søkerne svært ulikt avhengig av økonomisk soliditet og organisering. For etablerte borettslag og sameier med oppsparte midler oppleves kravet som uproblematisk og fungerer trolig etter hensikten, gjennom å sikre eierskap og nøk-

terne søknader. For større frivillige organisasjoner oppleves kravet håndterbart, men at det skaper merarbeid. Her beskriver flere informanter at egenandelen i praksis løses ved å omdisponere midler fra andre tilskuddsordninger, noe som binder administrativ kapasitet uten å tilføre prosjektene verdi.

Over på små frivillige foreninger oppleves kravet imidlertid som en reell finansiell risiko. En informant peker på at midler kan lånes, men at dette er en risiko som foreningen da må bære. Til sist opplever nyetablerte aktører uten økonomisk buffer kravet som en etableringsbarriere. En informant som startet sin virksomhet med utgangspunkt i bomiljøtilskudd, beskriver det første året som svært krevende nettopp fordi egenandelen måtte reises uten noen buffer i bunn. En av de større ideelle aktørene foreslår på bakgrunn av denne problemstillingen av kravet enten fjernes, eller at egeninnsats i form av frivillige timer bør kunne regnes som egenandel for sosiale tiltak.

I lys av dette er det interessant at flere informanter fra bydelene påpeker at egenandelskravet fungerer som en barriere i de mest levekårsutsatte områdene. Informantene viser til at kravet bidrar til at søkerne enten utvikler mindre tiltak som krever færre midler, eller avstår fra å søke. Flere etterlyser mer fleksibilitet i finansieringsandelen, der en bydelsrepresentant uttaler: «Kriteriet om 70 prosent – i et levekårsutsatt område burde det vært opp mot 100 prosent».

Figur 3-4: Innvilget finansieringsandel

Note: Antall tiltak: 0-25 prosent=79, 26-50 prosent=418, 51-75 prosent=67.

Under en tredjedel av aktørene har mottatt tilskuddsmidler fra andre aktører eller tilskuddsordninger

Til dels som følge av begrenset finansiering fra bomiljøtilskuddsordningen, er det enkelte tiltak der det også er mottatt tilskuddsmidler fra andre aktører eller tilskuddsordninger. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at dette gjelder i underkant en tredjedel av aktørene. Blant disse, er det flere som mottar midler fra Sparebankstiftelsen DNB, mens enkelte trekker frem Gjensidigestiftelsen, frivillighetsmidler fra blant annet bydelen, og tilskuddsmidler fra OBOS. Videre analyser viser at tiltak som mottok støtte fra andre aktører i større grad omfatter sosiale arrangement og tiltak tilknyttet Groruddalsatsingen. Resultatene tyder på at flertallet av tiltakene ikke har behov for mer støtte når de først har mottatt midler fra bomiljøtilskuddsordningen.

3.2.1 Kjennetegn ved tiltak som mottar over 50 prosent i finansieringsstøtte

En av underproblemstillingene til evalueringen er å undersøke hva som kjennetegner tiltak som mottar over 50 prosent i finansieringsstøtte til deres tiltak. Hittil har vi sett at dette gjelder 12 prosent av tiltakene i perioden, totalt 67 tiltak (Figur 3-4).

Videre analyser viser at disse tiltakene fordeler seg i to hovedklynger av finansiering: Tiltak som mottar opptil 100 000 kroner og tiltak som mottar mellom 250 000 og 1 000 000 kroner. Vi ser tendenser til at en større andel av tiltakene med over 50 prosent finansieringsstøtte er sosiale arrangementer og tiltak rettet mot kunnskap og kompetanse, samt tilknyttet Oslo indre øst-satsingen. Disse tiltakene er i tillegg gjerne initiert av andre aktører enn borettslag/sameier/velforeninger.

Sammen med funn fra intervjuer av søkere som har mottatt over 50 prosent i finansieringsstøtte, indikeres at disse tiltakene kjennetegnes av å være sosiale tiltak der det ikke nødvendigvis er samsvar mellom egenkapital og målsetninger. I tillegg viser funn fra intervjuer og gjennomgang av rapporter at disse tiltakene ofte har høy potensiell bruksverdi. Dette gir mening i lys av bomiljøtilskuddsordningens unntaksbestemmelse om at tiltak som kan vise til særskilt behov kan få innvilget ekstra støtte, ved dokumentasjon av regnskap.

Her er antagelig sosiale arrangementer og tiltak for økt kunnskap og kompetanse naturlige eksempler, da kostnadene for disse tiltakene ofte er variable og øker i takt med antall deltakere og omfanget av aktivitetene. En informant som arrangerer festival bekrefter dette, da kostnadene raskt stiger i takt med populariteten. Samtidig gjelder dette også fysiske tiltak, da det er flere eksempler på tiltak om utendørs møteplasser som er til nytte for både bomiljøet og nærmiljøet i området. Samlet kjennetegnes tiltak som mottar over 50 prosent i finansieringsstøtte av å være både fysiske og sosiale tiltak, men der sistnevnte er mer fremtredende.

To eksempler på tiltak som fikk innvilget 70 prosent finansiering er Kvinner i bevegelse på Grønland og Fagerholt borettslag på Trosterud. Midlene gikk til henholdsvis treningstilbud og sosial møteplass for kvinner og jenter, og gjenåpning av en stengt trappeforbindelse. Begge informantene ble positivt overrasket over den høye finansieringsandelen, og opplever at midlene kom godt med. Kvinner i bevegelse har faste dager med trening og tilbud om en sosial møteplass et par dager i måneden. Arrangøren opplever at de har et tilbud som dekker etterspurt behov blant målgruppen, og opplever økende interesse for tilbudet. Midlene fra bomiljøtilskuddsordningen blir brukt til utvidelse av tilbudet i form av fellessamlinger, ekstra utstyr og lønn til ungdommer som hjelper til. Trappen i Fagerholt borettslag er offentlig tilgjengelig og sentral i ferd-selen mellom Trosterud T-banestasjon og Østmarka, både for brukere i nærmiljøet, men også tilreisende turgåere og arbeidstakere. Borettslaget vurderer at den trolig brukes mest av personer uten direkte tilknytning til borettslaget. Unntaksbestemmelsen kan som i dette eksempelet utløse prosjekter med stor bruksverdi hos en bred gruppe, som ellers ville vært vanskelig for søker å realisere.

Samlet viser dette at tiltak som mottar over 50 prosent i finansieringsstøtte kjennetegnes av å være tiltak med høy potensiell bruksverdi, men hvor økonomien ikke helt strekker til. Tiltakene er i tillegg av varierende økonomisk størrelse, og gjerne sosiale arrangementer eller tiltak rettet mot kunnskap og kompetanse med variable kostnader.

3.2.2 *Utbetalingstidspunktet gjør planlegging og gjennomføring av tiltakene uforutsigbar*

Utbetalingstidspunktet for bomiljøtilskudd trekkes frem som en utfordring. Bomiljøtilskuddsordningens hovedregel om utbetaling etter gjennomført prosjekt forutsetter at søkeren kan forskuttere kostnadene. Funn fra intervjuer med bydelene, Byrådsavdeling for byutvikling og aktørene selv, viser at ordningen oppleves særlig krevende for enkelte aktører. Dette gjelder frivillig drevne arrangementer, ettersom artister, leverandører og utstyrsleie normalt må betales løpende. Det gjelder også aktører som lever av prosjektmidler, der aktørene opplever at sen utbetaling gjør planleggingen uforutsigbar. Samtidig viser ett av casene at forvaltningen har utvist fleksibilitet, i form av at en nyetablert aktør fikk fremskyndet utbetaling det første året etter dialog med Byrådsavdeling for byutvikling. Informanten opplevde fremskyndelsen som avgjørende for å komme i gang med tiltaket. Dette tyder på at virkemiddelet finnes innenfor dagens ordning, men at det praktiseres som forhandlet unntak snarere enn som en synlig mulighet for søkerne.

Finansieringen kjennetegnes av moderate bomiljøtilskuddsbeløp, hvor krav om egenandel og utbetalingstidspunktet oppleves uforutsigbart. Tiltak med over 50 prosent finansieringsstøtte har høy verdi, men ofte en økonomi som ikke strekker helt til.

Flertallet av tiltakene mottar mindre bomiljøtilskuddsbeløp, der de fleste får dekket mellom 26 og 50 prosent av budsjettet, mens et fåtall tiltak mottar større summer. Kravet om egenandel oppleves som en barriere, særlig for aktører i levekårsutsatte områder og med svakere økonomisk grunnlag. I tillegg skaper tidspunktet for utbetaling usikkerhet, noe som gjør planlegging og gjennomføring av tiltakene mindre forutsigbar. Samtidig viser resultatene at de fleste tiltak ikke har behov for ytterligere støtte etter at tilsagnet er mottatt, noe som indikerer at bomiljøtilskuddsbeløpene er tilstrekkelige. Tiltak som mottar høyere finansieringsandeler har gjerne høy potensiell bruksverdi, men begrenset økonomisk bæreevne.

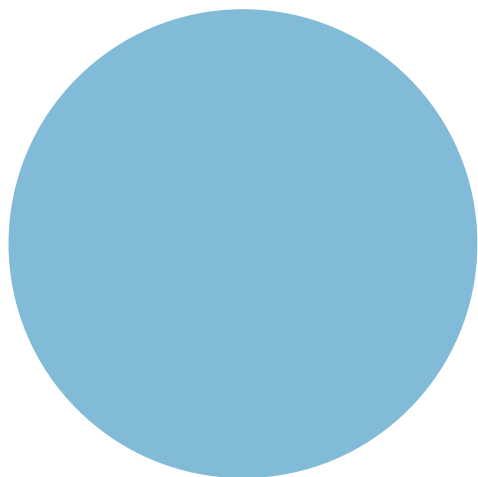
3.3 Oppsummering – hovedfunn

Innretningen sikrer at midlene når frem til de mest utsatte områdene, men favoriserer fysiske tiltak initiert av ressurssterke aktører

Fordelingen av midlene viser at tiltakene spres jevnt på tvers av satsingene, med et mangfold av ulike tiltak. Samtidig ser vi at brorparten av bomiljøtilskuddsmidlene tilfaller aktører med tilknytning til konkrete bomiljøer, særlig borettslag, sameier og velforeninger. Flere informanter peker på at innretningen favoriserer aktører med god økonomi og stabil organisering. Samtidig fører dette til at aktører med svakere økonomi og eierskap i mindre grad søker. I tillegg er det tett sammenheng mellom søkerkategori og type tiltak. Beboerorganisasjoner initierer i hovedsak utendørs møteplasser, mens andre aktører oftere står bak sosiale arrangementer. Dette peker på et potensial for å justere innretningen slik at ordningen i større grad treffer et bredere spekter av aktører og legger til rette for flere sosiale tiltak, blant annet gjennom økt målretting mot underrepresenterte grupper.

Lekeplass i Rudshøgda sameie. Foto: Oslo kommune.

4. Forvaltning

I forrige kapittel så vi at innretningen til ordningen bidrar til at midlene når utsatte bomiljøer og fordeles på et bredt spekter av tiltak, men samtidig oppleves å favorisere fysiske tiltak initiert av ressurssterke og godt organiserte aktører. Finansieringen er preget av moderate bomiljøtilskudd, krav om egenandel og uforutsigbarhet rundt utbetalingstidspunkt, noe som særlig kan gjøre det vanskeligere for aktører med svak økonomi å søke og gjennomføre tiltak.

I dette kapitlet skal vi se nærmere på bomiljøtilskuddsordningens forvaltning. Herunder informasjonsformidling, søknads- og rapporteringsprosess, behandling av avslåtte søknader, samt de kommunale aktørenes oppfølging av søkere. Underveis behandler vi funn og resultater knyttet til hovedproblemstillingen: Er bomiljøtilskuddsforvaltningen ivaretatt på en god nok måte?

Herunder forsøker vi å svare ut underproblemstillingen:

- I hvilken grad oppleves det som enkelt å søke om bomiljøtilskudd, og hva er eventuelle barrierer?

Hoved- og underproblemstillingene vil bli vurdert opp mot hovedmålsetningene med bomiljøtilskuddsordningen og områdesatsingene i Oslo, samt sees opp mot problemstillingene rundt innretning, og funn om dette i forrige kapittel.

4.1 Informasjon om bomiljøtilskuddsordningen

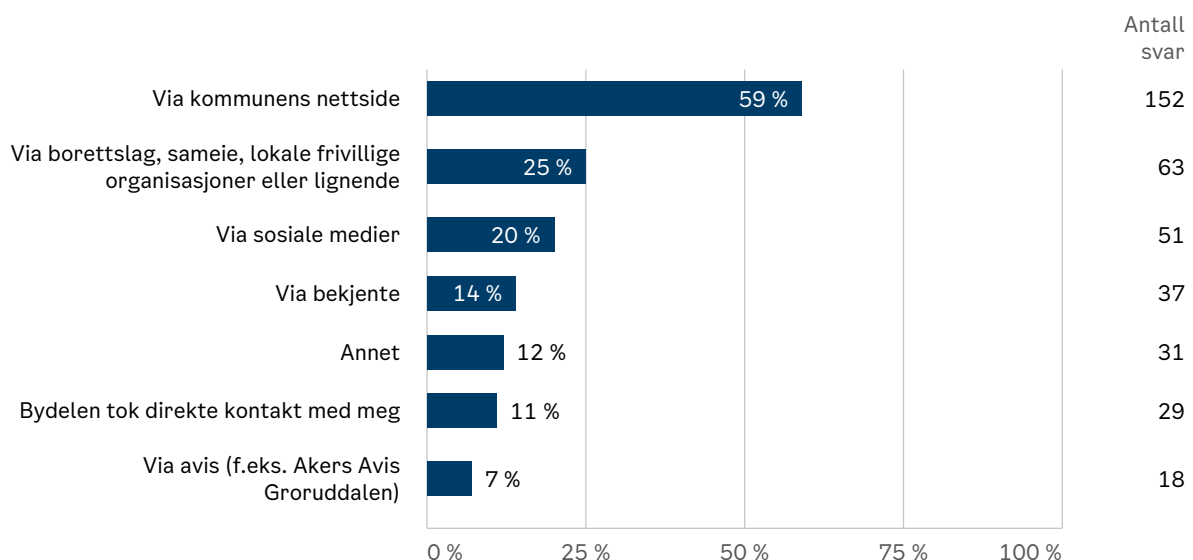
Første delkapittel ser nærmere på hvordan søkere og andre aktuelle aktører opplever informasjonsformidlingen om bomiljøtilskuddsordningen.

Bomiljøtilskuddsordningen promotorer på diverse ulike måter. Kommunens nettsider har informasjonssider om bomiljøtilskuddsordningen fordelt på de ulike områdesatsingene, i tillegg til at informasjon spres gjennom sosiale medier og annonsering i lokalavisen Akers avis Groruddalen. Utover dette formidles det meste av informasjonen gjennom bydelene. Bydelene informerer om bomiljøtilskudds-

ordningen gjennom informasjons- og søknadsmøter med tidligere søkere og andre interessenter, henger opp plakater og deler ut brosjyrer. Informanter fra bydelene forteller at de i tillegg driver mye oppsøkende informasjon, gjennom å sende e-post og ringe direkte til styreledere og andre representanter innen sameier, velforeninger og idrettslag. Én bydel forteller at de i tillegg har promotert bomiljøtilskuddsordningen på informasjonsskjermer på og ved T-banen. Visningen forteller om bomiljøtilskuddsordningen og har en QR-kode som leder til nettsiden for ordningen. Bydelen har ordnet dette gjennom å ta direkte kontakt med Ruter, uten ekstra kostnad.

På bakgrunn av dette er det interessant å se hvordan aktørene faktisk blir kjent med bomiljøtilskuddsordningen. Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at flertallet av søkerne har fått vite om bomiljøtilskuddsordningen gjennom kommunens nettside (Figur 4-1). En fjerdedel har fått kjennskap via borettslag, sameie, frivillig organisasjon eller lignende, mens en av fem har blitt kjent med ordningen via sosiale medier. Under 15 prosent har henholdsvis fått vite om ordningen via bekjente, gjennom at bydelen tok direkte kontakt eller av informasjon i avisen. Blant de som svarer «annet» er det enkelte som trekker frem nettverk i bydelene, mens andre ikke husker.

Figur 4-1: Hvordan fikk du vite om tilskuddsordningen? (Flervalg)

Funnene fra casestudiene nyanserer bildet fra spørreundersøkelsen. Selv om kommunens nettside er den hyppigst oppgitte kanalen i breddekartleggingen, ble nesten samtlige av case-søkerne kjent med ordningen gjennom personlige relasjoner eller nettverk. Da gjerne via en bekjent i kommunen, kontakt med områdesatsingens medarbeidere, tips fra bydelen eller en beboer. Bare ett av casene fant ordningen på egenhånd gjennom søk på nett.

Samtidig kan det hende at respondentene på spørreundersøkelsen hadde en varierende tolkning av spørsmålet, der de huker av for hvordan de først og fremst ble kjent med ordningen. Altså kan det hende at søkerne gikk inn på kommunens nettsider og ble kjent med ordningen, som følge av at de hadde fått tips eller råd fra bydelene og andre om å gå inn på en lenke til nettsiden. I så tilfelle vil dette i størst grad gjelde aktører innen borettslag, sameier eller velforeninger, da promoteringen til kommunen og bydelen ofte er mer direkte mot denne gruppen, enn andre selvstendige aktører. Funn fra intervjuer med aktører som ikke er tilknyttet spesifikke organisasjoner viser at denne gruppen ofte får vite om ordningen via bekjente eller av å være tidligere ansatt i kommunen.

Samlet tyder funnene fra casestudier og innledende intervjuer med bydelene og Byrådsavdeling for byutvikling på at promoteringen av bomiljøtilskuddsordningen i utbredt grad foregår via bydelene, nettverk eller personlige relasjoner. Dette kan i så fall ha sammenheng med at flertallet av respondentene fikk vite om ordningen via kommunens nettside (Figur 4-1), i form av at de ble ledet videre til nettsiden etter å ha fått tips fra andre om å besøke den.

Videre er dette relevant knyttet til spørsmålet om hvilke grupper ordningen ikke når, ettersom svakt organiserte aktører og nyetablerte initiativ sjeldnere har etablerte relasjoner til kommunen

og bydelen. Her antyder funnene at disse aktørene ofte ikke får vite om bomiljøtilskuddsordningen, siden de ikke har nettverk som kan lede dem videre til nettsiden. Samlet tyder dette på at bomiljøtilskuddsordningen med fordel kan utforske promoteringsmetoder som i større grad når frem til aktører som ikke har tett og direkte kontakt med kommunen og bydelen. Her kan promotering via sosiale medier og aviser være effektive metoder.

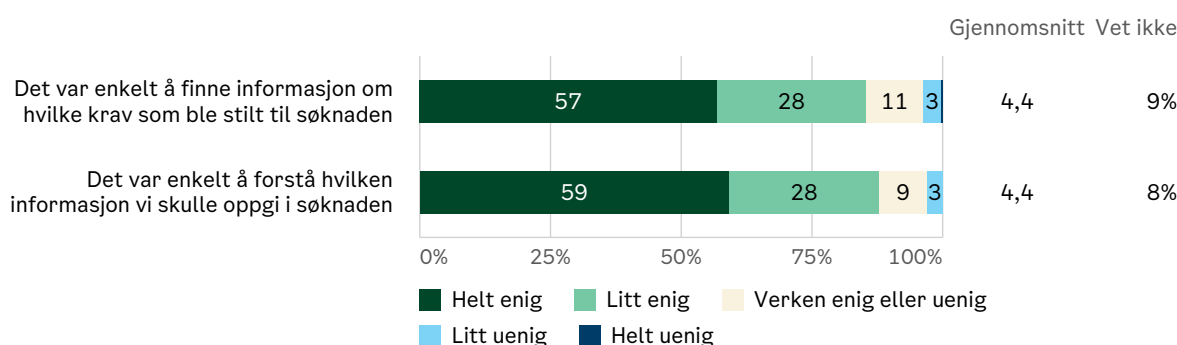
4.2 Søknad

I utlysningsteksten til bomiljøtilskuddsordningen er det listet opp flere kriterier for å kunne søke på ordningen. Kriteriene forteller om hvem som kan søke, hvilke former for tiltak det gis støtte til, og hva som skal være målet med tiltakene. Kriteriene forteller også om rammevilkårene for finansiering, krav til levering av budsjett og regnskap, og hva det ikke gis støtte til. I utlysningsteksten finner søkerne i tillegg informasjon om søknadsfrister for de ulike bydelene, og kontaktinformasjon til lokale veiledere i bydelene. På bakgrunn av denne informasjonen er det interessant å undersøke hvordan forvaltningsaktører og søkere opplever søknadsprosessen.

Til å starte med fikk respondentene spørsmål om de leste utlysningsteksten før de søkte om bomiljøtilskudd til deres tiltak. Resultatene viser at nær sagt alle respondentene leste utlysningsteksten før de søkte om bomiljøtilskudd til deres tiltak. Med andre ord bør de aller fleste ha fått god forståelse av ordningen før de søkte om bomiljøtilskudd.

Respondentene ble videre spurt om de opplever det er enkelt å finne informasjon om krav som blir stilt til søknaden, og hvorvidt det var enkelt å forstå hvilken informasjon de skulle oppgi i søknaden. Svarene er overveiende positive. Tre av fire respondenter oppgir at de er litt enige eller helt enige i begge påstandene, mens kun tre prosent er litt uenige, jf. resultatene i Figur 4-2.

Figur 4-2: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om søknadsprosessen? (n=229)

Respondenter som var litt uenige eller helt uenige i påstandene ble spurt om noe kan forbedres med søknadsprosessen. Flere etterspør tydeligere informasjon, bedre veiledning og enklere søknadsskjemaer. Mer spesifikt påpeker enkelte at det var krevende å finne frem til søknadsskjemaet, og at søknadsskjemaet preges av mye overlappende informasjon og gjentakende spørsmål. Andre savnet veiledning om hvor mye de skulle skrive i utdypende svar og krav til dokumentasjon. I tillegg opplevde en respondent kravet til budsjett og regnskap som utfordrende. Hen skriver det var nær umulig å sette opp budsjett i en prosess med mange ulike ønsker og usikkerhet om hvor mye penger de ville bli tildelt. Innspillene samsvarer med tendensen til at søknadsskjemaet passer bedre for fysiske tiltak fremfor sosiale, da det oppleves som enklere å tallfeste kostnader og utgifter knyttet til etablering av utendørs møteplasser, enn utvikling av sosiale arrangementer (se Kapittel 3.1).

Funnene samsvarer med innspill fra flere av informantene. Flere opplever at kravet til revisor på bomiljøtilskudd til over 200 000 kroner, er et hinder som fører til at de enten unngår å søke, eller søker om mindre bomiljøtilskuddsbeløp for å unngå kravet om revisor. Enkelte opplever at bomiljøtilskuddsordningens grense for krav om revisor er lavere enn hos lignende tilskuddsordninger og ønsker at ordningen legger seg på linje med det de mener er normalen for de andre.

Videre indikerer funn fra casestudiene at opplevelsen av søknadsprosessen henger tett sammen med søkerens erfaring. Aktører som er vant til å søke tilskudd beskriver prosessen som uproblematisk, mens førstegangssøkere og nyetablerte aktører forteller om en krevende start: uklarhet rundt budsjettoppsett, manglende svar på informasjonsmøter, og overraskelse over at midlene utbetales etter skuddsvis. En av informantene oppsummerer skillet treffende: søknadsprosessen er «veldig grei for de som er vant til å søke på mye midler».

Det er noen konkrete forbedringsbehov som går igjen: For det første opplever flere at tekstfeltene i søknadsskjemaet er for små til å beskrive tiltaket godt, og at det mangler veiledning om hva som er tilstrekkelig tekst. Dette samsvarer med funnene fra spørreundersøkelsens åpne svar. For det andre er grensen mellom «nytt tiltak» og videreutvikling av tiltak uklar for søkerne. En aktør fikk etter dialog med veileder avklart at videreutvikling regnes som

nytt tiltak, men opplevde kriteriet som utydelig i utlysningen. Dette kan sees opp mot kriteriet om at det ikke gis støtte til drift av pågående aktiviteter, og bør etter vår vurdering presiseres i utlysningsteksten. For det tredje peker ett case på en snublefelle i grenseoppgangen mot annet regelverk og andre instanser i kommunen: bomiljøtilskuddsordningen og byggesaksbehandling er to helt adskilte spor hos ulike instanser, samtidig som søkeren ikke opplevde at det var tydelig formidlet fra kommunen i søknadsprosessen at fysiske tiltak kan være søknadspliktige etter plan- og bygningsloven.

Informanten i dette caset, som selv arbeider i byggebransjen, kjente til dette uansett, men påpeker at søkere uten slik bakgrunn kan misforstå tilsagn om midler som en godkjenning av tiltaket. Tilsvarende viste et annet case at uavklart tomteeierskap kan stanse et tiltak sent i prosessen, i dette tilfellet ble forholdet avdekket før midler gikk tapt. Begge eksemplene taler for en enkel sjekkliste eller påminnelse i tilsagnsbrevet om forhold som ligger utenfor ordningen, men som søkeren selv må avklare.

Hittil viser funnene og resultatene i dette delkapitlet at de fleste søkerne opplever at informasjonen om bomiljøtilskuddsordningen er tilgjengelig og lett-fattelig, men at enkelte kriterier og aspekter ved søknadsskjemaet kan forbedres. Samtidig viser funn fra intervjuer med forvaltere i Byrådsavdeling for byutvikling og bydelene at det er flere barrierer for søkere på ordningen.

Overordnet er det noe variasjon i bydelenes opplevelse av søknadsprosessen. Noen bydeler har inntrykk av at søkerne opplever søknadsprosessen som relativt forståelig, men at det er egenkapitalen som er hovedbarrieren for å søke. Andre peker på at søknader ofte er mangelfulle, at søkerne ikke leser utlysningstekst, ikke forstår krav til finansieringsplan eller trenger mye støtte. Noen informanter opplever at språkproblemer, lav digital kompetanse og manglende økonomiforståelse er sentrale barrierer. Utover dette kommer det også frem at det er flere som møter motstand på informasjonsmøter og lignende, da beboere er redde for høyere felleskostnader eller at fysiske prosjekter skal føre til støy og uro i nærmiljøet. Altså er det mulig at svarene på spørreundersøkelsen er vektet noe positivt, der opplevelsen av søknadsprosessen i realiteten er mer varierende.

4.3 Rapport

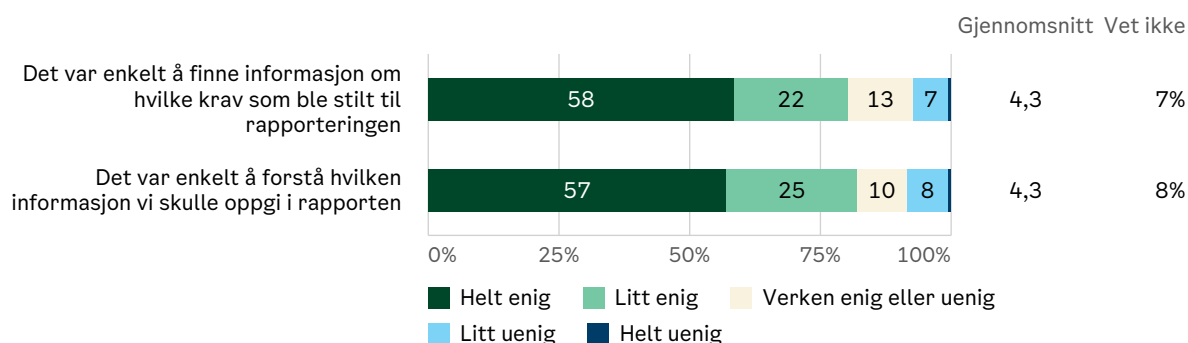
Ved innvilget søknad, mottar søkerne et tilsagnsbrev om vedtaket. Brevet forteller om begrunnelse for vedtak, føringer for rapportering, utbetaling av bomiljøtilskudd, klagerett, øvrige vilkår, oversikt over andre tilskuddsordninger, samt informasjon om råd og veiledning. I tilsagnsbrevet er det en lenke til rapporteringsmalen. I rapportsmalen fremkommer informasjon fra søknaden om hva de skulle gjøre og målet med prosjektet, i tillegg til start- og sluttdato for tiltaket og en beskrivelse av alt som er gjennomført i tiltaket/prosjektet. De skal også laste opp før- og etterbilder. Til sist legger de ved regnskapet med eventuell kommentar til dette.

For å vurdere rapporteringsprosessen er det relevant å avdekke hvorvidt bomiljøtilskuddsmottakerne leser tilsagnsbrevet. Resultater fra spørreundersøkelsen viser at dette gjelder nær samtlige respondenter. Imidlertid er dette basert på egenrapportering, slik at svarene antagelig er til dels positivt vektet.

Respondentene ble i tillegg spurt om de opplever det er enkelt å finne informasjon om krav som ble stilt til rapporteringen, og hvorvidt det var enkelt å forstå hvilken informasjon de skulle oppgi i rapporten (Figur 4-3). Svarene er overveiende positive. Tre av fire respondenter oppgir at de er litt enige eller helt enige i begge påstandene, mens kun åtte prosent er litt uenige eller helt uenige.

Videre analyser viser at en betydelig større andel respondenter med sosiale arrangement svarer at de er litt uenig i begge påstandene, i forhold til respondenter med andre typer tiltak. En lignende tendens ser vi for andre aktører i motsetning til borettslag, sameier eller velforeninger. Dette tyder på at andre aktører og aktører med sosiale arrangementer opplever rapporteringen som mer krevende enn andre.

Figur 4-3: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om rapporteringsprosessen? (n=197)

Nytt kjøkken hos Holmlia sportsklubb. Foto: Rambøll.

Respondenter som var litt uenige eller helt uenige i påstandene ble spurt om noe kan forbedres med rapporteringsprosessen. Respondentene peker på at rapporteringen kan oppleves som tidkrevende og kompleks. Flere etterlyser enklere skjemaer, tydeligere krav og bedre veiledning i hva som forventes rapportert. Dette gjelder særlig mindre aktører med begrenset administrativ kapasitet. Blant forslag til forbedringer er mer klarspråk, tydeligere føringer rundt forventet antall ord/tegn, samt tydeligere føringer rundt krav til regnskap og rapport fra revisor. Enkelte opplever det som leit at noe av bomiljøtilskuddet går til revisor og administrasjon.

Flere av poengene går igjen i funn fra casestudiene. I flere av casene omtales rapporteringen som overkommelig. Én av informantene opplever at rapporteringsskjemaet, og særlig regnskapsføringen, er grundig. Vedkommende omtaler imidlertid dette som en styrke, da det bidrar til redelighet og etterprøvbarehet. Unntaket er kravet om revisorbekreftet regnskap for tiltak over 200.000 kroner.

Casene viser at revisorkravet har tre uheldige virkninger. For det første er kostnaden for flere betydelig sett i forhold til bomiljøtilskuddet, der en aktør oppgir at revisjonen kostet om lag 40.000 kroner, hvilket er en vesentlig andel av det aktuelle bomiljø-

tilskuddet på 300.000 kroner. For det andre utløser kravet tilpasningsatferd: samme aktør planlegger å søke om mindre beløp enn behovet tilsier ved neste søknad, utelukkende for å unngå revisorkravet. Tilsvarende fremgår det av spørreundersøkelsen at flere har søkt om mindre bomiljøtilskuddsbeløp av samme grunn. Kravet kan dermed i praksis redusere omfanget av tiltakene ordningen finansierer. For det tredje er kravet vanskelig å innfri for aktører uten etablert kjennskap til revisorer. Eksempelvis klarte ikke en nyetablert aktør å selv finne en revisor, men fikk dette løst etter bistand fra Byrådsavdeling for byutvikling.

Sistnevnte aktører påpeker i tillegg at det kan oppstå friksjon rundt vurdering av kostnad mellom frivillig sektor og revisor. Vedkommende hadde opplevd at mye tid gikk med til avklaring av hvordan vederlagsfri lokalleie skal verdsettes i regnskapet.

Samlet viser funn og resultater at flertallet av respondentene og informantene opplever rapporteringsprosessen som overkommelig og intuitiv. Imidlertid er det potensial til å gjøre skjemaet enklere og med mer klarspråk, samt nødvendige tilpasninger til kravet om revisor.

4.4 Avslag

I dette delkapitlet presenterer vi resultater knyttet til opplevelser av avslag på søknaden om bomiljøtilskuddsmidler.

Resultatene i Figur 4-4 viser varierende opplevelser av avslag på søknad, mens det er en betydelig andel som i spørreundersøkelsen svarer at de ikke vet på flere av påstandene. Samlet viser resultatene at opplevelsen av forutsigbarhet varierer mellom respondentene, og at det er delte meninger omkring begrunnelsen for avslag. Dette tyder på behov for tydeligere prosess og kommunikasjon av kriterier for bevilgning av midler. Samtidig er det betydelige andeler av respondentene som enten ikke husker eller som er verken enige eller uenige.

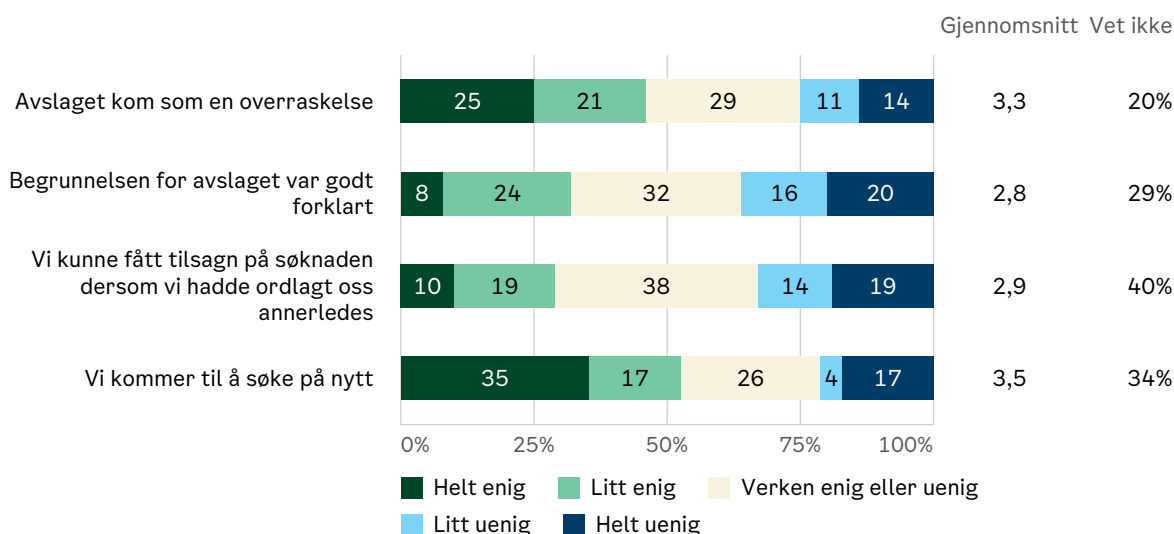
Videre er det betydelige andeler av respondentene som svarer at de ikke vet på påstanden om de kunne fått tilslag dersom de hadde ordlagt seg annerledes. Sammen med stor spredning i svar, tyder dette på usikkerhet blant respondentene rundt vurderingskri-

teriene, grunnlag for avslag og rom for forbedring. Til slutt viser påstanden vi kommer til å søke på nytt en tydelig positiv tendens. Over en tredjedel svarer at de er enige eller helt enige, noe som tyder på at avslag ikke nødvendigvis reduserer motivasjonen for å søke på nytt.

Samlet viser resultatene at respondentene har delte oppfatninger om avslaget og begrunnelsen, samt opplever usikkerhet rundt hva som påvirker utfallet av søknader. Samtidig er flere positive til å søke på nytt, noe som kan indikere tillit til ordningen og vedvarende attraktivitet.

Respondentene som fikk avslag på deres søknader, ble i tillegg bedt om å utdype hvilke barrierer og utfordringer de hadde for å innfri kravene til å motta bomiljøtilskuddsmidler. Flere trekker frem ordningens geografiske avgrensning som en sentral barriere, mens andre nevner utfordringer knyttet til kravet om egenfinansiering. Enkelte er usikre på hvorfor søknaden ble avslått og savner en tydelig begrunnelse for vedtaket.

Figur 4-4: I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander om avslag på søknad? (n=21)

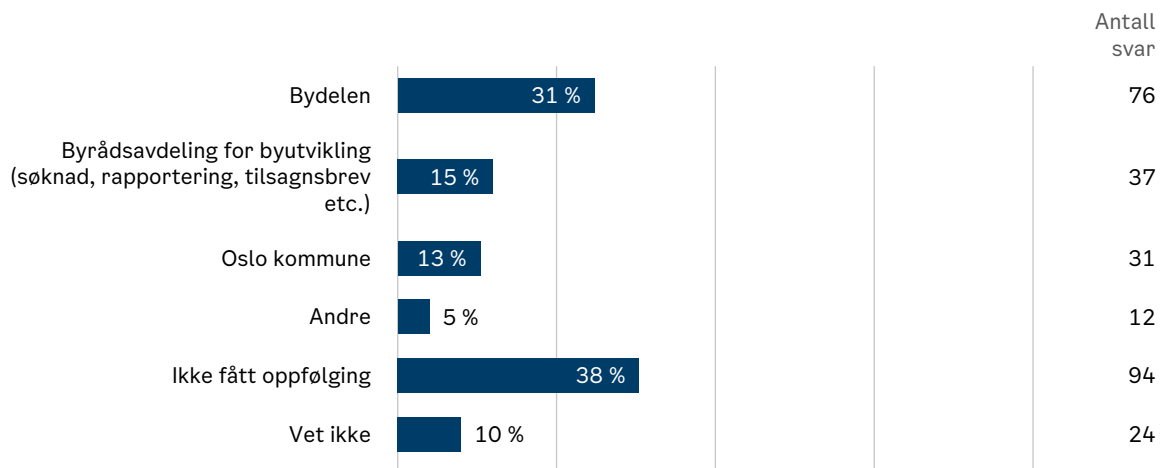
4.5 Informasjon og oppfølging

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at respondentene har mottatt informasjon og oppfølging fra flere ulike aktører, samt at dette varierer på tvers av fasene i bomiljøtilskuddsordningen. Samtidig er det en betydelig andel søkere som oppgir at de ikke har mottatt informasjon eller oppfølging.

Figur 4-5 viser hvordan tiltakene fordeler seg på bakgrunn av hvilke aktører de har fått informasjon eller oppfølging fra, i søknadsprosessen, underveis i gjennomføring av tiltaket, og i rapporteringsprosessen. Blant søkerne som har mottatt informasjon og oppfølging, så har de aller fleste fått støtte fra bydelene, etterfulgt av Byrådsavdeling for

byutvikling og øvrige aktører i Oslo kommune. Dersom vi antar at respondentene ikke skiller på Byrådsavdeling for byutvikling og Oslo kommune, og slår disse sammen, så har flertallet fått støtte fra kommunen. Samtidig er det enkelte som får oppfølging fra andre aktører. Dette gjelder særlig lokale og frivillige aktører, som biblioteker, velforeninger, frivillige organisasjoner, bomiljøarbeidere og Søndre unlimited. Samlet viser dette at søkerne på bomiljøtilskudd kan få støtte fra flere aktører ved behov.

Figur 4-5: Hvilke aktører har du fått oppfølging fra i søknadsprosessen, underveis i tiltakets periode eller i rapporteringsprosessen? (Flervalg, aggregert) (n=229)

Når vi deler svarandelene på tvers av søknadsprosessen, underveis i tiltakets periode, og rapporteringsprosessen, peker bydelen seg ut knyttet til støtte i søknadsprosessen, mens BYU og Oslo kommune har en større rolle i rapporteringsprosessen. Underveis i tiltaksperioden er det en jevn fordeling. Fordelingene skyldes i all hovedsak den formaliserte ansvarfordelingen mellom bydelene og byrådsavdelingen, der

bydelene støtter i søknadsprosessen, mens byrådsavdelingen gir råd og veiledning i rapporteringen.

Der oppfølging er gitt, vurderer respondentene den som gjennomgående god. Dette gjelder særlig oppfølgingen fra byrådsavdelingen og bydelene, der nær samtlige respondenter opplever oppfølgingen som ganske eller svært god.

Respondentene ble i tillegg bedt om å utdype hva aktørene gjorde bra, og hva de eventuelt kunne gjort bedre. Innspillene viser at respondentene opplever at byrådsavdelingen gir god informasjon, effektiv veiledning og tydelig støtte knyttet til bevilgning av midler og gjennomføring av tiltakene. Bydelene gir god faglig veiledning i søknadsprosessen og hjelp til å forstå ordningen, samt fremstår tilgjengelige. Enkelte setter pris på at bydelen gir purringer underveis i de ulike fasene. Kommunen beskrives som imøtekommende og profesjonell, med god dialog og rask respons. Samlet er det få negative innspill, noe som tyder på at respondentene stort sett er fornøyde med oppfølgingen de har fått.

Samlet peker resultatene på at respondentene opplever at de får god oppfølging fra byrådsavdelingen og bydelene. Sammen med innspillene fra åpne svarfelt viser resultatene at oppfølgingen bidrar til trygghet og støtte for søkerne.

Resultatene samsvarer i stor grad med funn fra intervjuer med byrådsavdelingen, bydelene og søkere. Samlet sett tegner intervjuene et bilde av en forvaltning som i stor grad har vært både løsningsorientert og støttende. En representant fra byrådsavdelingen beskriver ordningen som et ja-tilskudd: «Vi vil gjerne at folk skal få bomiljøtilskudd, så vi holder dem i hånda og hjelper dem med å søke»

Funn fra intervjuene illustrerer samlet at forvaltningen utviser velvilje og ønske om å tilby bomiljøtilskudd til de som søker og er kvalifiserte. Informanter fra byrådsavdelingen og bydelene tegner et bilde av et system med mye oppfølging og veiledning, samt en god dialog med bydelene og søkere. Bydelene beskriver ofte samarbeidet med byrådsavdelingen som godt, stabilt og tilgjengelig.

I casestudiene er det flere eksempler på den løsningsorienterte forvaltningskulturen informantene beskriver. I ett case hadde søkeren misforstått egenandelsberegningen og disponert hele det forventede bomiljøtilskuddsbeløpet. Byrådsavdelingen bidro da med å rydde opp, og saken endte med full utbetaling. I et annet case bisto byrådsavdelingen en nyetablert aktør med å finne revisor, og innvilget forskudd på utbetaling for det første driftsåret. I et tredje case godkjente kommunen at et sameie videreførte et bakgårdsprosjekt alene etter at nabosameiet trakk seg av økonomiske årsaker, og utviste fleksibilitet med frister da prosjektet ble forsinket. Casene gir samlet inntrykk av en forvalt-

ning som strekker seg langt for at innvilgede tiltak skal lykkes.

Casene illustrerer også verdien av en koordinerende funksjon i bydel eller satsing. En av de større ideelle aktørene fremhever sparringen med Oslo sør-satsingen i søknadsfasen, både for å sikre at tiltaket traff ordningens vilkår, og for å unngå overlapp med eksisterende tiltak eller tilbud rettet mot samme målgruppe. Dette funnet korresponderer med internevalueringen⁶ i 2018 sin anbefaling om en koordinerende prosjektlederfunksjon, og tyder på at slik koordinering har en dokumenterbar verdi der den finnes.

Videre pekes det i et case på at søkeren hadde hatt behov for kunnskapsdeling fra tidligere gjennomførte prosjekter. Informanten ønsket i planleggingsfasen tilgang til erfaringer fra lignende tiltak, og fant etter hvert kommunens prosjektoversikt, men beskriver den som vanskelig å finne, ikke lenket til fra ordningens nettside, og bestående av vedtakstabeller uten kontekst, bilder eller resultater. Som informanten formulerer det, vet naboborettslag ikke hva andre har gjort av tiltak. En enkel, illustrert eksempelsamling tilgjengelig fra ordningens nettside ville senke terskelen for nye søkere og redusere risikoen for at prosjekter gjentar hverandres feil.

Samtidig forteller flere bydelsaktører at de bruker å vise eksempler på tidligere tiltak og prosjekter i promoteringen av bomiljøtilskuddsordningen. Da gjerne som del av en presentasjon på søknadsmøter og informasjonsmøter. Imidlertid vil effekten av slik informasjonsformidling være begrenset til søkerne som deltar på slike møter. Altså kan byrådsavdelingen og bydelene samarbeide rundt dette for å sikre at samtlige aktuelle søkere drar like stor nytte av eksemplene.

Samtidig pekes det på flere forbedringsbehov. Et viktig poeng som blir nevnt av flere informanter er mangelen på økonomisk kompetanse blant søkerne som kommer til syne i rapporteringen. Dette er en systematisk utfordring, særlig for små organisasjoner, sameier og borettslag, selv om det er forsøkt å møte dette problemet med revisjonskrav, kontrollspørsmål, rapporteringskrav og Excel-maler. I tillegg løftes det en utfordring om manglende effektoppfølging. Flere informanter og respondenter trekker frem mangelen på systematiske målinger og evaluering av tiltakenes effekt på bomiljøene som svakhet ved rapporteringen, og ordningen som helhet.

⁶ Byrådsavdeling for byutvikling (2018). Internevaluering av bomiljøtilskuddsordningen.

4.6 Oppsummering – hovedfunn

Positive opplevelser av informasjon og veiledning, mens søknads- og rapporteringsskjema kan forenkles

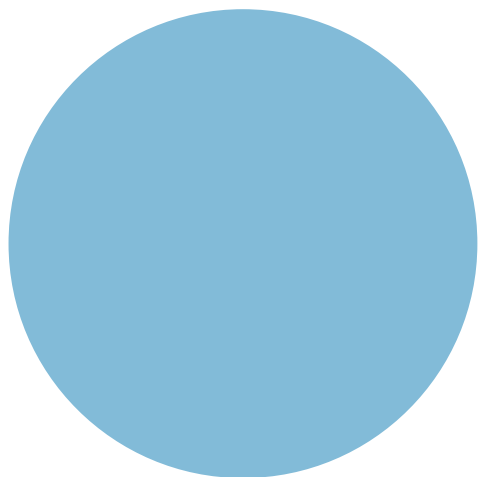
Kommunens nettsider, nettverk i bomiljøet og sosiale medier fungerer godt som kanaler for å spre informasjon om ordningen, og nesten alle respondentene oppgir at de har lest utlysningsteksten. De fleste opplever informasjonen som enkel å forstå og vet hvilken informasjon som skal oppgis i søknaden. Samtidig etterspør noen tydeligere veiledning og enklere søknadsskjemaer. Også ved rapportering etter innvilget støtte opplever flertallet at kravene er forståelige, men enkelte synes rapporteringsprosessen er tidkrevende og kompleks. Når det gjelder oppfølging, har mange ikke mottatt støtte, antagelig siden de ikke har hatt behov. De som derimot har fått oppfølging, mottar dette særlig fra bydelen i søknadsfasen og fra Byrådsavdeling for byutvikling og Oslo kommune i rapporteringsprosessen. Respondentene rapporterer om generelt gode erfaringer.

Utbredt usikkerhet rundt avslag, men vedvarende interesse rundt ordningen

Respondenter som har fått avslag, har varierende opplevelser av både begrunnelse og prosess, og flere uttrykker usikkerhet rundt hva som påvirker utfallet. Samtidig viser funnene at mange likevel er positive til å søke på nytt, noe som tyder på tillit til ordningen. Hindringer som trekkes frem inkluderer geografiske begrensninger og krav om egenfinansiering, som kan gjøre det vanskelig å kvalifisere. Til tross for dette oppleves ordningen samlet sett som attraktiv, blant annet fordi mange ser verdien av bomiljøtilskuddet og muligheten det gir.

Nye utemøbler på Veitvet skole. Foto: Oslo kommune.

5. Resultater og effekter

Etter at vi har sett på bomiljøtilskuddsordningens innretning og forvaltning, er det på tide å undersøke bomiljøtilskuddsordningens resultater og effekter. Dette kapitlet presenterer funn og resultater fra spørreundersøkelsen, intervjuer og case om tiltakene formål og målgrupper, gjennomføring og måloppnåelse. Underveis behandler vi funn og resultater knyttet til hovedproblemstillingen:

Hvilke effekter gir bomiljøtilskuddene?

Herunder forsøker vi å svare ut underproblemstillingene:

- Hvilke effekter kan tilskrives de aktiviteter som bomiljøtilskuddet gir opphav til?
- I hvilken grad kan disse effektene sies å oppfylle målene for ordningen?
- I hvilken grad har bomiljøtilskuddsordningen bidratt til etablering av fysiske møteplasser hvor effekten har vært mer inkluderende bomiljøer og mer kontakt mellom mennesker?
- I hvilken grad har de sosiale aktivitetene bidratt til mer inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker?
- Hvilken type prosjekter (fysiske, sosiale eller andre) oppleves av brukerne å ha størst positiv effekt, sett i lys av formålet med bomiljøtilskuddsordningen?
- Hva er grunnene til at søkere som har mottatt tilsagn om midler ikke har fått gjennomført prosjektene?

Hoved- og underproblemstillingene vil bli vurdert opp mot hovedmålsetningene med bomiljøtilskuddsordningen og områdesatsingene i Oslo, samt sees opp mot problemstillingene rundt innretning og forvaltning, og funn om dette i tidligere kapittel.

Lekeområde i Haugenstua borettslag. Foto: Roy Tjomsland.

5.1 Tiltakene

I første delkapittel ser vi nærmere på tiltakenes mål og formål, hvilke målgrupper tiltakene er innrettet mot, og fordelingen av permanente versus midlertidige tiltak.

5.1.1 Målene med tiltakene samstemmer med ordningens formål

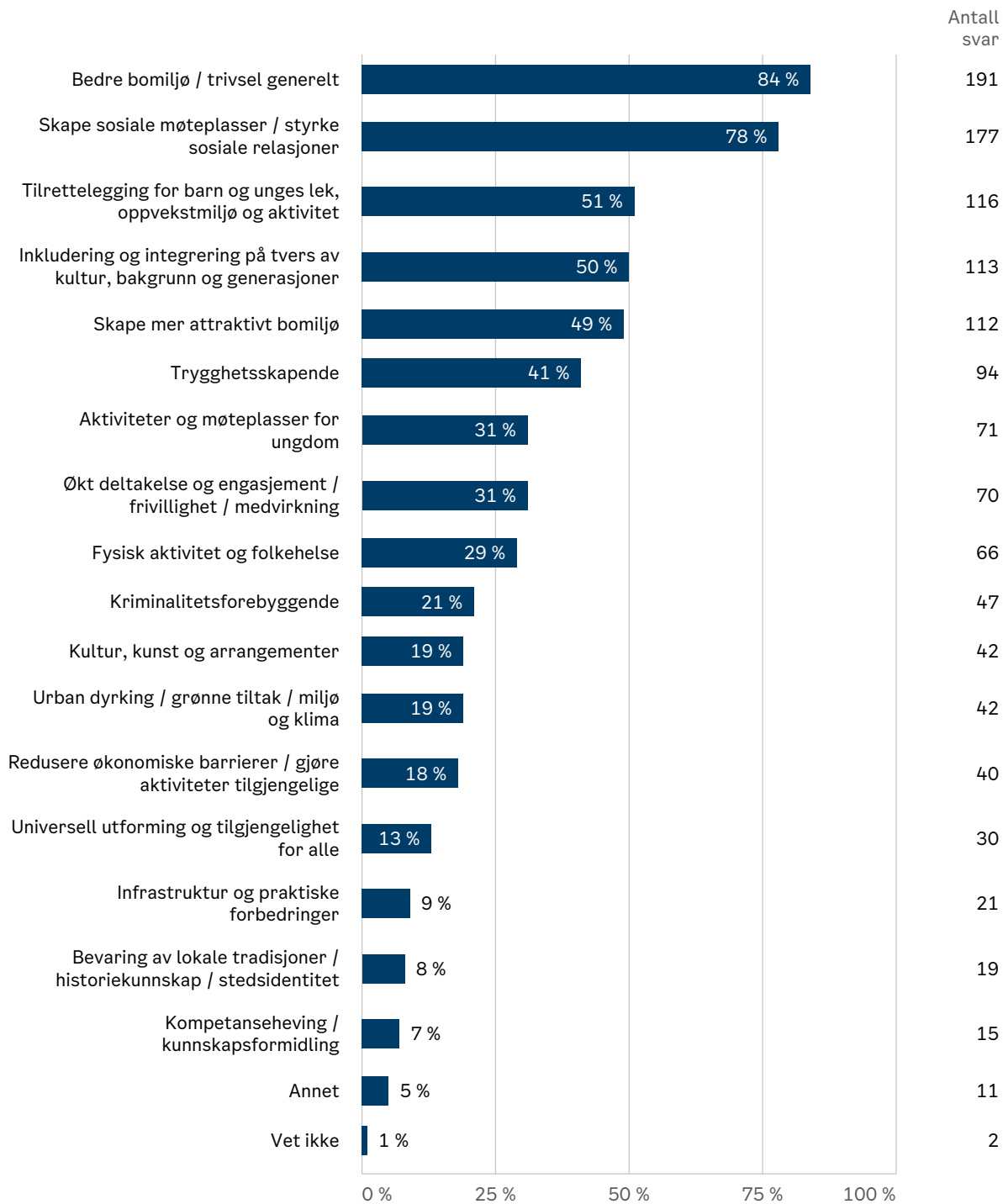
Formålet med bomiljøtilskuddet er å bidra til attraktive og inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker. Resultatene fra spørreundersøkelsen (Figur 5-1) viser at tiltakenes mål i betydelig grad samstemmer med ordningens formål. Flertallet av prosjektene har hatt som mål å bidra til et bedre bomiljø og økt trivsel, samt å skape sosiale møteplasser og styrke relasjoner mellom beboere. I tillegg oppgir omtrent halvparten av respondentene at tiltakene deres har hatt fokus på tilrettelegging for barn og unge, inkludering og integrering, samt å gjøre bomiljøet mer attraktivt.

I andre enden av figuren ser vi at under 20 prosent av tiltakene har vært rettet mot kultur og kunst, urban dyrking, klima og miljø, samt infrastruktur og praktiske forbedringer.

Videre analyser viser noen tydelige variasjoner i målsettinger på tvers av ulike bakgrunnsvariabler⁷. Det er en tendens til at aktører som kategoriseres som annen aktør i større grad gjennomfører tiltak som er kreative, kompetansehevende og inkluderende. Dette kan tyde på at disse aktørene i større grad retter seg mot utvikling av ferdigheter og bred deltakelse i bomiljøet. En lignende tendens finnes i alle tiltakskategorier, men sosiale arrangementer er i større grad orientert mot kultur og kompetanseheving – for eksempel gjennom kurs, opplæring eller aktivitetstilbud som gir deltakerne nye ferdigheter – og å redusere barrierer, sammenlignet med andre typer tiltak.

⁷ Se Tabell 2-1 i Kapittel 2.3.4.

Figur 5-1: Hva var målet/målene med tiltaket? (Flervalg)

Blant de som huket av for «annet» finner vi forebygging av ensomhet og isolasjon, og markering av jubileum.

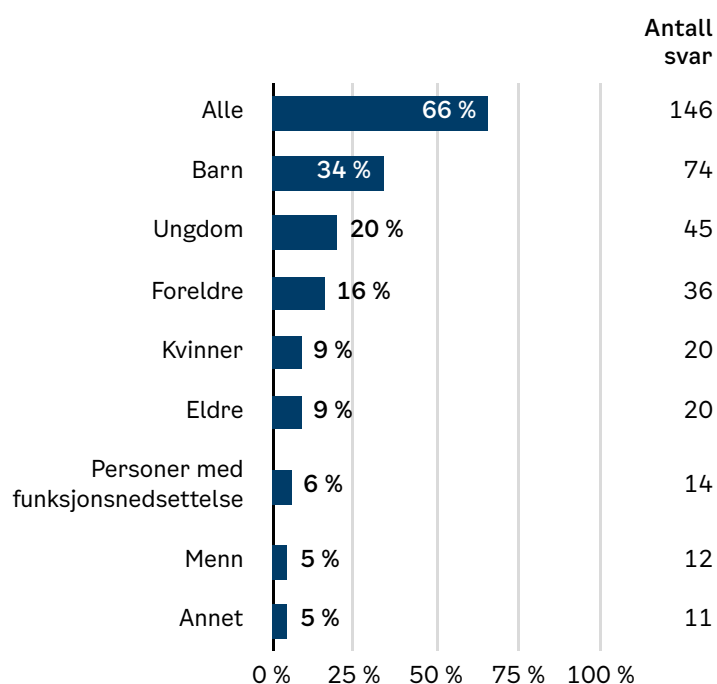
5.1.2 Tiltakene treffer et bredt utvalg av målgrupper

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at flertallet av tiltakene er rettet mot alle målgrupper (Figur 5-2). Samtidig er det enkelte tiltak som er mer spisset, da en tredjedel er rettet mot barn, og én av fem tiltak er rettet mot ungdom. 16 prosent har foreldre som målgruppe. Øvrige målgrupper omfatter under 10 prosent av tiltakene. Målgruppene som tiltakene treffer i minst grad er personer med funksjonsnedsettelse og menn.

Videre analyser viser at det er interessante variasjoner i andel målgruppe på tvers av type tiltak og hvilken satsing tiltakene tilhører. Tiltak som omfatter utendørs møteplasser og trygghetsskaping er i større grad rettet mot alle målgrupper, mens kunnskaps- og kompetansetiltak i større grad har barn som målgruppe. Når vi sammenligner de ulike områdesatsingene, er tiltak tilknyttet Oslo indre øst-satsingen mer rettet mot alle målgrupper, Groruddalsatsingen og Oslo sør-satsingen er mer rettet mot barn, mens tiltak innen Groruddalsatsingen i tillegg er mer rettet mot foreldre enn tiltak innen de øvrige satsingene.

Case-undersøkelsene illustrerer at tiltakene til andre aktører ofte springer ut av konkrete, identifiserte behov hos målgrupper med få eksisterende tilbud. Et trainee-program for ungdom ved en sirkusskole ble utviklet fordi behovet «kom direkte fra ungdommene». Før tiltaket ble igangsatt var en ungdom allerede ansatt som del av en pilotordning, og de registrerte at det tiltaket kunne oppskaleres og videreutvikles. I dag er pågangen så stor at det er venteliste for å få jobbe i tiltaket. Et treningstilbud på Tøyen retter seg mot flerkulturelle kvinner i et område med mange lavinntektsfamilier, ut fra en vurdering av at målgruppen verken har råd til kommersielle treningstilbud eller andre tilpassede arenaer. Et fritidstilbud på Holmlia ble utformet i samarbeid med barneskolen for å treffe mellomtrinnsbarn i en sårbar overgangsfase, med voksne fra skolen som brobyggere inn i fritidstilbudet. Eksemplene underbygger funnet fra spørreundersøkelsen om at andre aktører i større grad retter seg mot kompetanseheving, inkludering og grupper med få tilbud.

Figur 5-2: Hvilke grupper var målgruppene for tiltaket? (Flervalg)

Respondenter som svarte «annet» nevner familier, og mer spesifikke målgrupper som syklist, beboere og personer med psykiske utfordringer.

5.1.3 Overvekt av permanente versus midlertidige tiltak

Utover målsetningene med tiltaket og hvilke målgrupper det er rettet mot, er det interessant å undersøke hvorvidt tiltakene som mottar bomiljøtilskudd blir permanente, eller kun midlertidige tiltak. Resultatene viser at flertallet av tiltakene er permanente, mens et fåtall tiltak er midlertidige. Enkelte opplever at deres tiltak er både midlertidig og permanent, eksempelvis i form av oppgradering av utendørs møteplass der man arrangerer sosiale arrangementer.

Blant de permanente tiltakene utgjør utendørs møteplasser hele 80 prosent, mens kun 12 prosent er innendørs møteplasser. Samtidig er andelen permanente tiltak lavere i 2024 enn i øvrige år, hvilket kan skyldes at andelen sosiale arrangementer har økt. Andelen permanente tiltak er høyere innenfor Groruddalssatsingen enn i Oslo sør- og indre øst-satsingene.

Blant de midlertidige tiltakene er det en klar overvekt av sosiale arrangementer, mens en mindre andel handler om kunnskap og kompetanse. Blant tiltak som kombinerer midlertidige og permanente elementer er det noe overvekt av utendørs møteplasser i forhold til andre tiltakskategorier. Dette kan tyde på at ulike typer tiltak fyller ulike funksjoner, der midlertidige tiltak i større grad legger til rette for aktivitet og deltakelse, mens permanente tiltak i større grad bidrar til varige fysiske strukturer i bomiljøet.

Respondenter som svarte «annet» trekker frem at tiltakene kan ende opp med å bli midlertidige selv om de var planlagt som permanente, og motsatt. Årsaker er ofte eksterne faktorer som hindrer videre gjennomføring, eller at man får vedvarende bomiljøtilskudd over flere år slik at tiltaket kan videreføres.

Oppsummering

Tiltakene som har mottatt bomiljøtilskudd, samsvarer i stor grad med ordningens formål om å fremme attraktive og inkluderende bomiljøer. De fleste tiltakene har hatt som mål å styrke trivsel, skape sosiale møteplasser og bedre relasjoner mellom beboere. Flertallet av tiltakene er rettet mot alle målgrupper, men en del er også særskilte tiltak innrettet mot barn, ungdom og foreldre. Resultatene viser samtidig at det er variasjoner i mål og målgrupper, slik at tiltakene treffer bredt i de ulike bomiljøene. De

fleste tiltakene er permanente, særlig utendørs møteplasser, mens midlertidige tiltak oftere er sosiale arrangementer. Samlet tyder dette på at tiltakene både bidrar til varige forbedringer i bomiljøet og til sosial aktivitet og deltakelse.

5.2 Gjennomføring

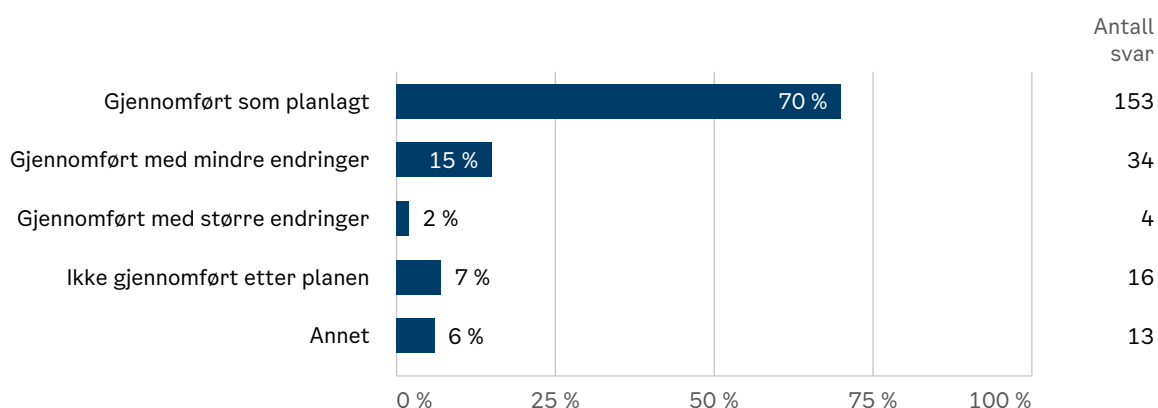
Videre skal vi se nærmere på gjennomføringen av tiltakene. Dette inkluderer hvorvidt tiltakene ble gjennomført som planlagt og kjennetegn ved tiltak som mottok midler, men som ikke gjennomførte tiltaket. Deretter ser vi på andelen som gjennomførte i samarbeid med andre aktører, og funn knyttet til videreføring av sosiale arrangementer.

5.2.1 Flertallet av tiltakene blir gjennomført som planlagt

Først undersøker vi hvorvidt tiltakene har blitt gjennomført som planlagt, altså i tråd med søknaden, eller om det var behov for endringer. En høy andel tiltak som gjennomføres etter planene indikerer at midlene fra bomiljøtilskuddsordningen bidrar til faktiske resultater.

Svarene til respondentene viser at et betydelig flertall av tiltakene ble gjennomført som planlagt (Figur 5-3). 15 prosent ble gjennomført med mindre endringer, mens sju prosent ikke ble gjennomført etter planen. Samlet viser dette at tiltakene har god gjennomføringsgrad, og at midlene fra bomiljøtilskuddsordningen har kommet til nytte.

Videre analyser viser at andelen tiltak som blir gjennomført som planlagt varierer på bakgrunn av type tiltak, og hvor stor andel av budsjettet som finansieres av bomiljøtilskudd. En noe større andel av sosiale arrangementer blir gjennomført som planlagt, sammenlignet med utendørs møteplasser. Videre er det en større andel av tiltak med over 50 prosent i finansieringsandel som ikke ble gjennomført etter planen enn tiltak med mindre finansieringsandel. Funnene tyder på at kostbare tiltak utendørs ofte står i fare for å ikke bli gjennomført som planlagt.

Figur 5-3: Ble tiltaket gjennomført som planlagt?

5.2.2 Utfordringer knyttet til økonomi og organisering er utslagsgivende for tiltak som ikke blir gjennomført

Blant søkerne på ordningen er det 51 tiltak som fikk bevilget midler, men som ikke ble gjennomført og dermed frasier seg tilsagnet om bomiljøtilskudd. Dette utgjør ni prosent av alle innvilgede tiltak.

Tiltakene som ikke ble gjennomført ble bevilget totalt ni millioner kroner, hvilket gir et snitt på 181 000 kroner. Disse fordeler seg relativt jevnt på tvers av ulike bomiljøtilskuddsstørrelser, men det er en noe større andel av tiltak som er under 100 000 kroner, etterfulgt av tiltak med 200 000-500 000 kr i vedtakssum. Videre kjennetegnes tiltakene av høy egenandel, da 80 prosent av tiltakene får dekt 26-50 prosent av totalkostnadene. Samlet antyder dette at tiltakene ofte mottar moderate summer av midler, hvor budsjettet i stor grad dekkes av den enkelte aktør.

Med tanke på de ulike tiltakskategoriene, er de aller fleste av tiltakene som ikke ble gjennomført rettet mot utendørs møteplasser. Dette omfatter to tredjedeler av tiltakene, mens 14 og 12 prosent omhand-

ler henholdsvis sosiale arrangement og innendørs møteplasser. På tvers av år var det flest tiltak som ikke ble gjennomført i 2019, 2021 og 2022.

Funn fra intervjuer med informanter i byrådsavdelingen og bydelene, samt åpne svar i spørreundersøkelsen, viser til ulike årsaker for at tiltak ikke gjennomføres. Gjennomgående faktorer er økonomi, praktiske utfordringer og beslutningsprosesser i borettslagene.

Flere informanter påpeker at økonomiske utfordringer ofte er gjeldende. Enkelte forteller om søkere som har ønsket å utsette prosjektet da de mangler midler, eller fordi kostnadene blir høyere enn forventet. Der hvor uforutsette kostnader henger sammen med prisøkning kan dette sees i sammenheng med tiden mellom søkeprosessen og svar på søknadene, i tillegg til sviktende kompetanse på rapportering og prosjektøkonomi. Dette gjelder særlig borettslag/sameier mer enn frivillige organisasjoner. I andre tilfeller velger borettslag å dekke kostnadene selv og lar være å bruke bomiljøtilskuddet, særlig hvis tiltakene nedskaleres eller de får støtte fra bydel. Det hender også at praktiske utfordringer spiller inn, i form av utfordringer med

å få tak i nødvendige leverandører, eller ressurser, som trær eller utstyr, samt uklarhet rundt eierskap til arealer og endrede forutsetninger. Dette fører til at tidsplaner sprekker, og tiltaket må utsettes.

Beslutningsprosesser i borettslagene er en annen viktig årsak. Funn fra intervjuer og åpne svarfelt i spørreundersøkelsen viser at flere tiltak blir nedstemt på årsmøter, eller møter intern motstand i borettslaget eller sameiet. Disse utfordringene kan henge sammen med at søknadsfristen ofte kommer før årsmøtet i borettslaget eller sameiet. Midler kan dermed bli innvilget før tiltaket er forankret blant beboerne.

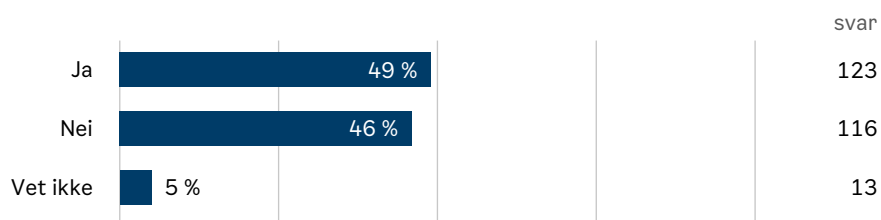
Samlet viser funn fra intervjuene og resultater fra spørreundersøkelsen at tiltak som ikke blir gjennomført kjennetegnes av å være rettet mot utendørs møteplasser, der egenkapital utgjør en betydelig andel av totale kostnader. Sammen med funn fra intervjuer og åpne svarfelt viser dette at både økonomiske, praktiske og organisatoriske forhold påvirker gjennomføring av tiltakene.

5.2.3 Halvparten av tiltakene ble gjennomført i samarbeid med andre aktører

Respondentene fikk i tillegg spørsmål om tiltakene ble gjennomført i samarbeid med andre aktører (Figur 5-4). Resultatene viser at dette gjelder nær halvparten av tiltakene, mens 46 prosent ble gjennomført på egenhånd.

Videre analyser viser at tiltak med samarbeidsaktører i større grad kjennetegnes av å være sosiale arrangementer og tiltak rettet mot kunnskap og kompetanse enn øvrige tiltakskategorier. Dette gjelder også i større grad andre aktører enn borettslag, sameier eller velforeninger.

Figur 5-4: Gjennomføring i samarbeid med andre aktører

Respondentene med samarbeidsaktører ble bedt om å utdype hvilke samarbeidsaktører dette var. Svarene viser at tiltakene i stor grad er gjennomført i samarbeid med et bredt spekter av lokale og offentlige aktører. Blant de mest fremtredende er frivilligsentraler og lokale møteplasser som Deichmann bibliotek, Tøyen frivilligsentral og Holmlia Kulturhavn, samt skoler som Mortensrud skole og Furuset skole. I tillegg nevnes bydeler som Bydel Alna, Bydel Bjerke og Bydel Stovner, samt områdesatsinger som Oslo sør-satsingen og aktører som Bymiljøetaten. Dette tyder på at både lokale nettverk og offentlige instanser har vært sentrale samarbeidspartnere.

Samtidig er samarbeid med profesjonelle og private aktører også utbredt. Flere trekker frem aktører som OBOS, Sparebankstiftelsen og Gjensidigestiftelsen som viktige bidragsytere, samt entreprenører, landskapsarkitekter og leverandører som Aktiv Lek AS. I tillegg fremheves samarbeid med frivillige og lokale initiativer, som Tøyen Sportsklubb, Kirkens Bymisjon og Oslo Badstuforening. Samlet sett viser dette at tiltakene bygger på et samspill mellom offentlige aktører, private samarbeidspartnere og sterke lokale krefter.

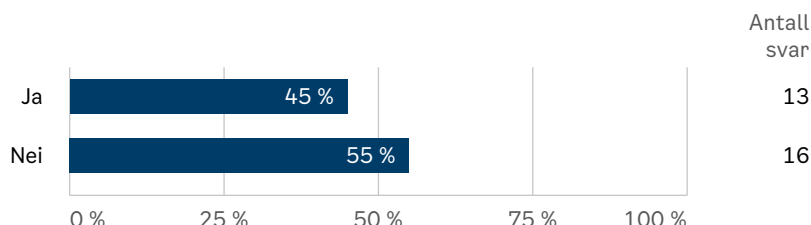
5.2.4 Flertallet av arrangører av sosiale arrangementer ønsker å videreføre tiltaket, men mange møter på utfordringer

I spørreundersøkelsen fikk respondenter tilknyttet tiltak med tiltakskategorien sosiale arrangementer noen ekstra spørsmål som omhandlet videreføring av tiltakene. Bakgrunnen for spørsmålene er at Byrådsavdeling for byutvikling er interessert i hvilke faktorer som er sentrale for hvorvidt sosiale arrangementer videreføres utover tiltaksperioden.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at flertallet av aktørene bak sosiale arrangementer ønsket å fortsette tiltaket etter tiltaksperioden. En fjerdedel ønsket ikke å fortsette tiltaket. Altså viser dette at flere arrangører ønsker å videreføre deres sosiale arrangementer utover tiltaksperioden.

De som svarte at de ønsket å fortsette tiltaket, fikk i tillegg spørsmål om de møtte på utfordringer med å fortsette tiltaket (Figur 5-5). Resultatene viser at flertallet av tiltakene ikke møtte på utfordringer, men likevel er det en betydelig andel, 45 prosent, som møtte på utfordringer.

Figur 5-5: Du svarte "Ja" på spørsmål om dere ønsket å fortsette tiltaket etter tiltaksperioden. Møtte dere på utfordringer med å fortsette tiltaket

Respondentene som svarte «ja» ble bedt om å utdype hvilke utfordringer de møtte på. Flere peker på kapasitet til planlegging, rekruttering av frivillige og markedsføring som sentrale utfordringer. Enkelte nevner finansiering, mens noen mangler arenaer for gjennomføring.

I tillegg ble respondentene som svarte «nei» bedt om å utdype hvorfor det ikke ble utfordringer. Flere trekker frem god organisering og samarbeid med andre aktører som avgjørende, i tillegg til at popularitet rundt tiltaket bidro til videreføring. Samlet virker dugnadsånd og tilgang på nok frivillige å ha en sentral rolle for videreføring av tiltak.

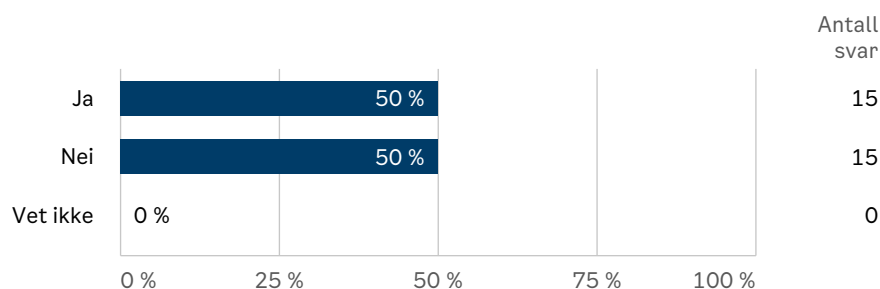
Til sist viser resultatene at halvparten av de som ønsket å fortsette tiltaket, har søkt om midler for utvidelse eller videreutvikling av tiltaket (Figur 5-6).

Samlet viser dette at de aller fleste aktører bak sosiale arrangementer ønsker å fortsette tiltaket etter tiltaksperioden, der halvparten har søkt om ekstra midler for å utvide eller videreutvikle tiltaket. Imidlertid er det en betydelig andel som opplever utfordringer med å fortsette tiltaket. Aktuelle årsaker til utfordringer er begrenset kapasitet til planlegging, rekruttering av frivillige og markedsføring, samt manglende finansiering og tilgang på arenaer for gjennomføring.

I casene ser vi eksempler på at finansieringsstruktur er en avgjørende faktor for videreføring av sosiale tiltak. I den ene enden finner vi tiltak der bomiljøtilskuddet fungerte som såkornkapital. «Fra skole til scene» på Holmlia ble gjennomført som pilot med bomiljøtilskudd i 2024, og er senere viderefinsiert av stiftelsen Dam og oppskalert til et åpent skoletilbud med flere samarbeidsaktører og ti lønnede ungdomsansatte. Informanten omtaler tiltaket som en suksesshistorie for ordningen. Videre finner vi tiltak som videreføres, men som er i en vedvarende sårbar finansieringssituasjon. Eksempler er et treningstilbud drevet på frivillighet siden 2019, en årlig festival som er avhengig av stadig nye søknadsrunder, og en sirkus-skole som etterspør søknader som strekker seg over flere år for å få mer forutsigbarhet og stabilitet.

I den andre enden finner vi tiltak som ble lagt ned. Et treffsted for småbarnsfamilier ble bygget opp med bomiljøtilskudd over tre år, men ble avvirket i 2025. Informantens egen analyse er at et tiltak «må leve i tre år for å kunne levere», og at forutsigbarhet i finansieringen er avgjørende. En av de store frivillige aktørene forteller om de samme utfordringene: midler til konkrete enkelttiltak og investeringer er relativt lett tilgjengelige, mens driftsmidler, som kreves for videreføring og vedlikehold, er vanskelige å finne.

Figur 5-6: Har dere søkt om midler for utvidelse eller videreutvikling av tiltaket?

To sosiale tiltak – to utfall

«Fra skole til scene – lyden av Holmlia» (Kirkens Bymisjon, Holmlia, 2024)

Pilotprosjekt for mellomtrinnsbarn utviklet i samarbeid med en lokal sosialentreprenør og lokale barneskoler, finansiert med 250.000 kroner i bomiljøtilskudd. Tiltaket ble gjennomført som planlagt, viderefinansiert av Dam, og er i dag oppskalert til et åpent skoletilbud fire dager i uken med ti lønnede ungdomsansatte. Bomiljøtilskuddet gjorde det mulig å starte tidligere og gav tiltaket større forutsigbarhet enn alternativ finansiering ville gitt.

«Folk trenger folk» og «Barna trenger gode foreldre!» (Barnas Oase, Holmlia, 2022-2024)

Treffsted for småbarnsfamilier etablert av en nyetablert sosialentreprenør, finansiert med bomiljøtilskudd over tre år. Informanten oppgir at verken tiltaket eller virksomheten ville blitt etablert uten bomiljøtilskuddet. Tiltaket ble likevel avvirket i 2025, etter en periode der finansieringsutfordringer og bortfall av samarbeidsaktører gjorde driften stadig vanskeligere.

Kontrasten mellom disse tiltakene illustrerer at bomiljøtilskuddet kan utløse varige sosiale tilbud der andre finansieringskilder tar over, men samtidig at tiltak bygget av aktører uten buffer og uten videre finansiering er sårbare, uavhengig av etterspørsel og måloppnåelse i tiltaksperioden.

5.3 Måloppnåelse

Nå som vi kjenner til tiltakenes målsetninger og målgrupper, samt aspekter rundt gjennomføringen av tiltakene, er det interessant å undersøke hvorvidt tiltakene oppnår deres målsetninger.

Med utgangspunkt i målsetningene for hvert enkelt tiltak som respondentene huket av for i spørreundersøkelsen (Figur 5-1 i kapittel 5.1.1.), ble respondentene bedt om å vurdere i hvilken grad disse målene ble nådd. Figur 5-7 viser fordelingen av de ulike målene i form av gjennomsnittsskårer for hvert enkelt tiltak. Fordelingene av mål er altså knyttet til hva respondentene selv oppgir som mål med tiltaket, uavhengig av hvilken tiltakskategori (utendørs møteplass, sosiale arrangementer o.l.) tiltaket tilhører. Gjennomsnittsskårerne er beregnet på bakgrunn av om tiltakenes mål har blitt nådd i svært liten grad til i svært stor grad, i form av en skala fra 1-5. Høy snittsskår indikerer høy måloppnåelse.

Overordnet viser fordelingen at flertallet av tiltakene har moderat høy måloppnåelse (Figur 5-7). Opplevd måloppnåelse er høyest for tiltak med mål knyttet til reduksjon av økonomiske barrierer/

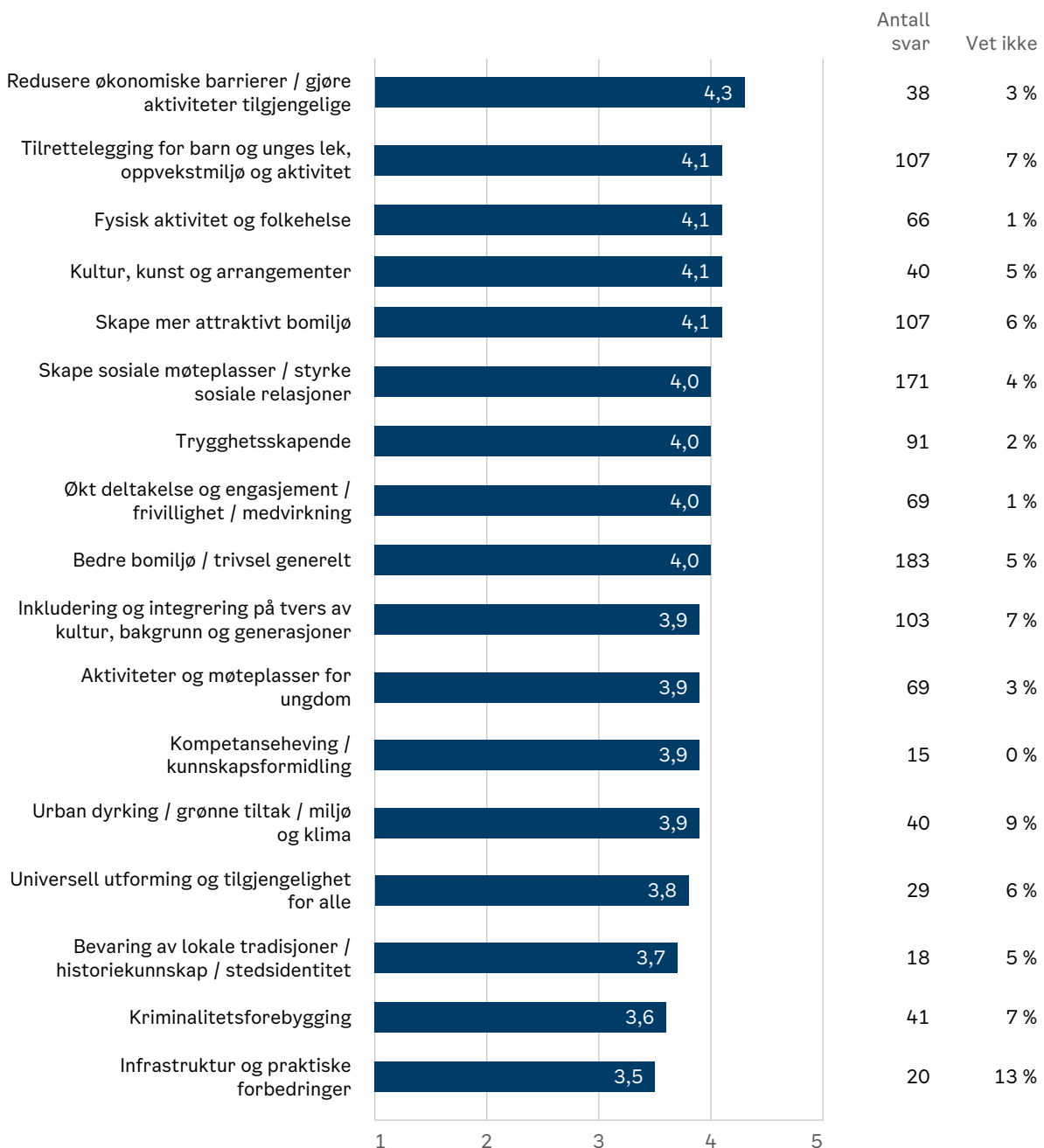
gjøre aktiviteter tilgjengelige, med en skår på 4,3. Deretter følger målene tilrettelegging for barn og unges lek, fysisk aktivitet og folkehelse, kultur, kunst og arrangementer, samt å skape sosiale møteplasser/styrke sosiale relasjoner, med skårer på 4,1. Samlet viser dette at tiltak som har målsetninger om å gjøre aktiviteter mer tilgjengelige, og legge til rette for lek og sosialt samvær, ofte oppnår disse målene.

På den andre siden av tabellen ser vi at måloppnåelsen er lavest for tiltak med mål om infrastruktur og praktiske forbedringer, med en gjennomsnittsskår på 3,5. Deretter følger kriminalitetsforebygging (3,6), bevaring av lokale tradisjoner, historiekunnskap og stedsidentitet (3,7) samt universell utforming og tilgjengelighet for alle (3,8). For disse målkategoriene oppgir mellom 10 og 14 prosent at målene i liten eller svært liten grad ble oppnådd. Sammen med kompetanseheving og kunnskapsformidling har de også den høyeste andelen respondenter som svarer at målene bare er oppnådd «i noen grad». Dette kan tyde på at disse målene både er mer krevende å realisere og vanskeligere å vurdere måloppnåelsen for.

Samtidig er det grunn til å anta at flere av målene som i mindre grad oppnås direkte gjennom tiltakene, kan bli realisert indirekte. For eksempel kan tiltak som har som hovedmål å skape trygghet og sosiale møteplasser også ha en kriminalitetsforebyggende effekt ved å redusere risikoen for uønskede hendelser og lovbrudd. I et slikt perspektiv kan den

faktiske måloppnåelsen for de lavere rangerte målkategoriene være høyere enn det respondentene rapporterer. Dette er imidlertid vanskelig å fastslå, ettersom slike effekter ofte oppstår som sekundære gevinster snarere enn som tiltakenes primære mål, og dessuten kan være krevende å måle og dokumentere.

Figur 5-7: I hvilken grad oppnådde dere dette målet/disse målene:

Oppsummering

Flertallet av respondentene opplever høy grad av måloppnåelse for sine tiltak, særlig for målene knyttet til å redusere økonomiske barrierer, fremme fysisk aktivitet, skape sosiale møteplasser og legge til rette for barn og unge. Måloppnåelsen er lavere for mer komplekse områder som infrastruktur, universell utforming og kriminalitetsforebygging. Det er også variasjoner mellom aktører og områder, der andre aktører og Oslo sør-satsingen gjennomgående rapporterer om høyere måloppnåelse for sine tiltak, samt at tendensen er at tiltak innrettet mot sosiale arrangementer og innendørs møteplass gir økt måloppnåelse sammenlignet med tiltak rettet mot utendørs møteplasser.

5.3.1 Andre aktører opplever høyere måloppnåelse enn borettslag/sameier/velforeninger, særlig knyttet til sosiale arrangementer og innendørs møteplasser

Videre analyser viser variasjoner i måloppnåelse mellom typer aktører. Andre aktører rapporterer i større grad enn borettslag, sameier og velforeninger at tiltakene har oppnådd målene sine i stor eller svært stor grad. Dette gjelder særlig mål knyttet til å skape sosiale møteplasser, utvikle aktiviteter og møteplasser for ungdom, bidra til bedre bomiljø og trivsel, legge til rette for barn og unge, samt fremme inkludering og integrering på tvers av grupper.

Det er også forskjeller mellom satsingsområdene. Oslo sør-satsingen skiller seg ut med en høyere andel respondenter som oppgir måloppnåelse i stor eller svært stor grad. Dette gjelder særlig for mål om å skape sosiale møteplasser, etablere aktiviteter og møteplasser for ungdom, samt tiltak med en trygghetsskapende effekt. Dette kan tyde på at tiltakene i dette området i særlig grad treffer på sentrale behov i lokalmiljøet. Samtidig henger det antagelig sammen med at andelen andre aktører er høyere i Oslo sør-satsingen, i og med at den aktørgruppen opplever høyere måloppnåelse enn øvrige grupper.

Til sist er det interessant å undersøke hvordan måloppnåelse fordeler seg mellom typer tiltak. Overordnet er det få variasjoner i måloppnåelse. Imidlertid ser vi at måloppnåelsen knyttet til å skape sosiale møteplasser, samt bidra til inkludering og integrering, er høyere blant tiltak rettet mot innendørs møteplasser og sosiale arrangementer enn utendørs møteplasser. Dette indikerer at typen

tiltak har betydning for hvor godt ulike mål nås.

Sammen med funnene ovenfor indikerer dette at opplevd måloppnåelse er noe høyere blant andre aktører enn borettslag, sameier eller velforeninger, og at dette viser seg særlig knyttet til sosiale arrangementer og innendørs møteplasser med mål om å skape sosiale møteplasser og styrke inkludering og integrering.

5.3.2 Informantene opplever høy måloppnåelse med deres tiltak

Funnene fra casestudiene bekrefter bildet av høy opplevd måloppnåelse. De aller fleste informantene beskriver stort engasjement, og resultater som svarer til eller overgår målene i søknaden. For de sosiale tiltakene går to fellestrekk igjen, der tiltakene er utviklet på bakgrunn av et konkret, identifisert behov i målgruppen, og de møtes med stor etterspørsel og sterkt eierskap blant deltakerne. Informantenes egne vurderinger illustrerer spennet i hva måloppnåelsen består i:

«Helt ærlig, uten bomiljøtilskuddet hadde jeg ikke kunnet starte opp [virksomheten] (...) jeg ser hele tiden foreldre og barn som var innom, og de er takknemlige.» (Nyetablert aktør, kunnskap og kompetanse)

«Det er en suksesshistorie for denne ordningen, en stjerne i boka for Byrådsavdeling for byutvikling» (større ideell aktør, sosialt tiltak)

«Uten tilskudd hadde det blitt det mest nødvendige, det hadde ikke blitt noe fellesområde eller værested» (Sameie, utendørs møteplass)

En informant med tiltak for trening og bevegelse blant kvinner og jenter forteller at flere av deltakerne har gått fra å være uføre eller sykemeldte og tilbake i arbeid, med positive tilbakemeldinger fra fastlegene. Enkelte har aldri trent tidligere og har hatt begrenset nettverk i bydelen, men er nå faste deltakere og deltar sosialt. Dette eksemplifiserer tiltak som har folkehelseeffekter utover ordningens primære målsetting.

Samtidig ser vi i casene at de sosiale tiltakene som har høy måloppnåelse er videreutvikling av, eller enkeltprosjekter innenfor, allerede etablerte virksomheter. Rammevilkårene for å lykkes, som etablert målgruppe, interessenter, tilgang til lokaler

Dugnad i den historiske hagen på Linderud gård. Foto: Oslo kommune

og kanaler for promotering, var i disse tilfellene på plass før bomiljøtilskuddet ble gitt. Bare ett av casene ble utviklet fra grunnen av med bomiljøtilskuddet som utgangspunkt. Denne aktøren fikk etter hvert støtte fra bydelen og frivillighetssentralen, men beskriver oppstarten som svært krevende, nettopp på grunn av egenandelskravet og mangelen på økonomisk buffer. Tiltaket ble avviklet i 2025. Dette kan indikere at ordningen gjennom egenandelskravet i praksis tiltrekker seg etablerte aktører og i mindre grad når frem til ny-etablerte. Dette funnet korresponderer med analysen av innretningen i kapittel 3.

5.3.3 Treff av målgrupper

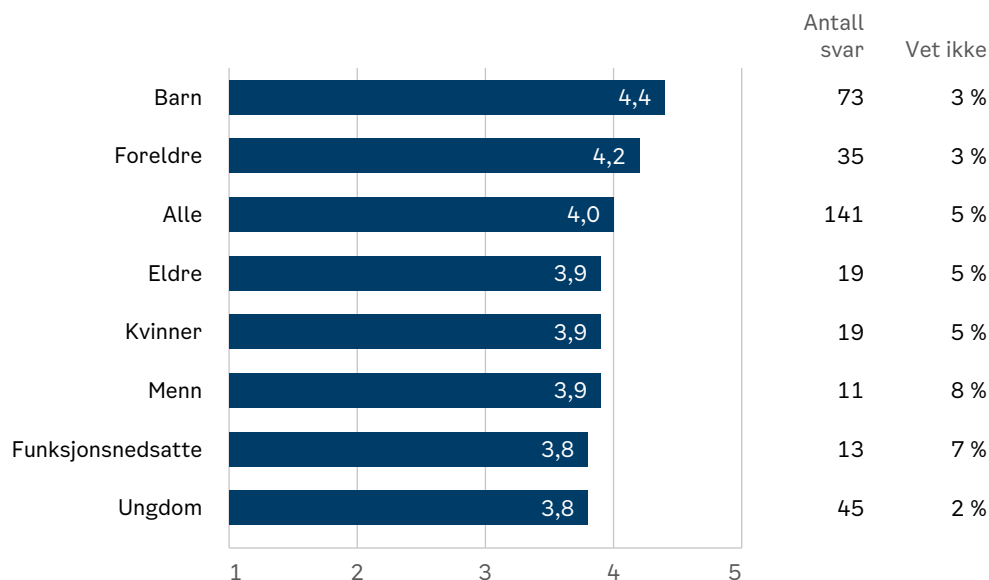
Tidligere har vi sett at tiltakene har vært rettet mot et bredt spekter av målgrupper (kapittel 5.1). Videre er det interessant å undersøke i hvilken grad aktørene faktisk lykkes med å nå frem til målgruppene.

Resultatene fra spørreundersøkelsen (Figur 5-8) viser at tiltakene i moderat til høy grad har nådd frem til målgruppene de hadde mål om å nå med tiltaket. Tiltak rettet mot barn har høyest gjennomsnittlig snittskår på 4,4, etterfulgt av foreldre på 4,2. Tiltak rettet mot øvrige målgrupper har snittskår på 4,0 eller lavere, der ungdom og personer med funksjonsnedsettelse i minst grad blir nådd av det enkelte tiltak. I sum tyder dette på at tiltakene i stor grad treffer de tiltenkte målgruppene, hvilket indikerer at tiltakene oppleves som relevante og tilgjengelige for målgruppene.

Samtidig er det enkelte målgrupper som i mindre grad nås. Dette gjelder særlig ungdom, personer med funksjonsnedsettelse, menn, kvinner og eldre. At det er lavere snittskårer for disse målgruppene skyldes i stor grad at en betydelig større andel av disse tiltakene kun når disse målgruppene i "noen grad". I tillegg er det relativt få tiltak som er rettet mot noen av gruppene, særlig personer med funksjonsnedsettelse og menn.

Videre analyser viser variasjoner på tvers av ulike bakgrunnsvariabler når det gjelder andelen som oppgir at de i stor eller svært stor grad nådde frem til målgruppene. Andre aktører og tiltak fra Oslo indre øst-satsingen oppgir at de i større grad nådde frem til «alle», mens borettslag, sameier og velforeninger, og tiltak fra Groruddalsatsingen oppgir at de i større grad nådde frem til «barn».

Figur 5-8: I hvor stor grad nådde dere frem til målgruppene dere hadde mål om å nå med tiltaket?

I casene reiser det seg et spørsmål om hvordan «målgruppe» bør avgrenses geografisk. Ved den gjenåpnede trappeforbindelsen i Fagerholt borettslag på Trosterud anslår styret at bare 10-15 prosent av brukerne er borettslagets egne beboere. Hoveddelen anslås av informanten å være skoleelever, turgåere på vei mot Marka, og ansatte ved Lutvann leir. Erfaringene i dette tiltaket kan leses på to måter. På den ene siden er dette ordningens målgruppedefinisjon i praksis: målgruppene omfatter eksplisitt «personer utenfor bomiljøet», og tiltaket gir åpenbar nytte for hele nærmiljøet. På den andre siden illustrerer caset en grenseflate mot infrastruktur som primært tjener allmennheten, og som det kan argumenteres for at burde være et kommunalt ansvar. Denne grensedragningen fortjener oppmerksomhet i den videre utviklingen av ordningen. Når borettslag finansierer og drifter infrastruktur med hovedsakelig eksterne brukere bæres både egenandel og vedlikeholdsansvar av beboere som selv har begrenset nytte av tiltaket.

Casene belyser også funn om grupper som ikke nås. I Schweigaards gate hadde de i søknaden barn som en av målgruppene, men tiltaket endret seg ved at et av de to sameiene trakk seg fra prosjektet, og det var ikke barn blant beboerne som potensielle brukere av den delen av tiltaket som var tiltenkt småbarn i opprinnelig søknad. Ved Holmlia sportsklubb sluttet pensjonistene å bruke klubbhuset etter oppussingen, med bakgrunn i at det fantes tilgjengelig et annet lokale som de så på som mer egnet. En festivalarrangør forteller at gutter og unge menn er vanskeligst å engasjere som frivillige, noe som svarer med spørreundersøkelsens funn om at menn er målgruppen som nås i minst grad.

Holmlia sportsklubb – bred målgruppedekning med ett unntak

Holmlia sportsklubb har barn og ungdom som sin primære målgruppe, og rekrutterer aktivt fra hele bydelen. Gjennom prosjektet «Mellomrom» tilbyr klubben i samarbeid med Forandringshuset, Bush og Biblo aktiviteter for 5.-7.-klassinger uten tilbud etter skoletid. Klubben når også kvinner gjennom «kickboks aerobic» på fredager, et tilbud som har vist seg å rekruttere nye frivillige. Etter oppussingen av klubbhuset er lokalene i utstrakt bruk av eksterne aktører: frivillige organisasjoner, borettslag, barnehager og ungdomsråd får låne lokalet kostnadsfritt. Ett unntak er pensjonistene, som tidligere brukte klubbhuset til bingo og sosiale aktiviteter, men som valgte å flytte til et annet lokale i nærområdet. Årsaken var praktisk: møblene i dette lokalet var lettere å håndtere. Daglig leder omtaler pensjonistene som «de eneste vi ikke har nådd». Denne endringen har samtidig frigjort kapasitet i lokalet til andre målgrupper.

Oppsummering

Samlet viser resultatene fra spørreundersøkelsen og funn fra casestudier at tiltakene i stor grad når frem til de tiltenkte målgruppene. Dette indikerer at tiltakene oppleves som attraktive og blir tatt godt imot. Samtidig er det tegn til usikkerhet om hvorvidt tiltakene når frem til særlig ungdom og personer med funksjonsnedsettelse. Her viser casestudiene at det i tillegg kan være usikkerhet om hvordan målgruppene kan avgrenses geografisk. I sum kan det være behov for tydeligere føringer rundt vurdering av hvorvidt tiltak når frem til ønskede målgrupper.

5.3.4 Sentrale faktorer for positiv respons og høy måloppnåelse

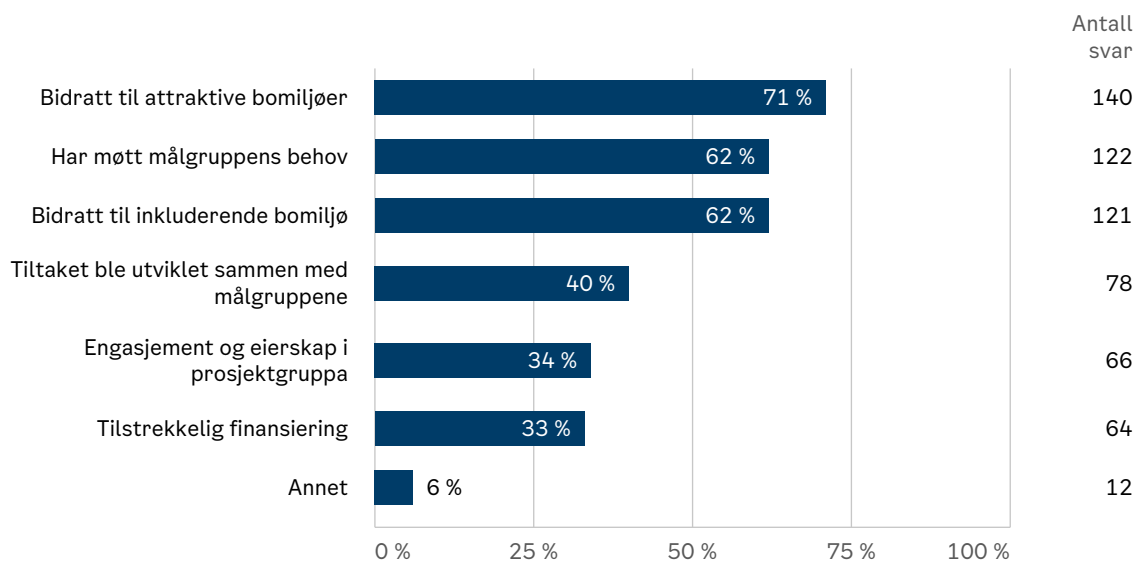
Hittil har vi sett at de aller fleste av tiltakene opplever høy måloppnåelse, og at de i høy grad når de aller fleste av deres målgrupper. Med dette som bakgrunn, er det interessant å undersøke hvilke faktorer som er sentrale for at tiltaket blir tatt godt imot av målgruppene, og at man overordnet oppnår definerte målsetninger.

Resultater fra spørreundersøkelsen viser at nær samtlige tiltak rapporterer om positiv respons på tiltaket fra deres målgrupper. Mer spesifikt ser vi at den positive responsen i stor grad handler om tiltakets effekt på bomiljøet og relevans for brukerne (Figur 5-9). 71 prosent trekker frem tiltakets bidrag til mer attraktive bomiljøer, mens 62 prosent fremhever bidrag til et mer inkluderende bomiljø. En like stor andel av tiltakene trekker frem at tiltaket møtte målgruppens behov. Dette tyder på at tiltak som både oppleves som relevante og som styrker fellesskapet, har størst gjennomslag hos målgruppene.

Andre faktorer har også betydning, men i noe mindre grad. Om lag 40 prosent peker på at tiltakene er utviklet sammen med målgruppene, noe som kan indikere at medvirkning spiller en viktig, men ikke avgjørende rolle. Videre fremhever rundt en tredjedel engasjement og eierskap i prosjektgruppen og tilstrekkelig finansiering som årsaker til positiv respons.

De mest fremtredende årsakene er dermed knyttet til brukerrettede og synlige resultater, fremfor interne forhold i prosjektgjennomføringen som engasjement og finansiering.

Figur 5-9: Hvilke av følgende faktorer kan være aktuelle årsaker til at målgruppen(e) har respondert positivt? (Flervalg)

Sosial sone på et av tunene i Smedstua borettslag. Foto: Roy Tjomsland.

Videre analyser viser at det er variasjoner i hvilke faktorer som trekkes frem som årsaker til positiv respons fra målgruppene, på bakgrunn av type tiltak og satsingsområde. Ser man på prosjektkategorier, er det tydelige forskjeller mellom ulike typer tiltak. For utendørs møteplasser er det en større andel som trekker frem at tiltakene har bidratt til attraktive bomiljøer, noe som henger naturlig sammen med fysiske forbedringer i nærmiljøet. Sosiale arrangementer skiller seg ut ved at en større andel oppgir flere ulike årsaker til positiv respons, særlig knyttet til at tiltakene har bidratt til inkluderende bomiljø, at de er utviklet sammen med målgruppene, og at det har vært godt engasjement og eierskap i prosjektgruppen. Dette tyder på at denne typen tiltak i større grad bygger på deltakelse og samhandling, noe som kan bidra til økt oppslutning og positiv respons fra deltakerne.

Blant tiltak i Oslo indre øst-satsingen er det en større andel som fremhever at tiltakene er utviklet i samarbeid med målgruppen, enn tiltak fra øvrige satsinger. Dette kan tyde på en sterkere vektlegging av medvirkning i denne satsingen. Videre er det en lavere andel tiltak innenfor Groruddalssatsingen som oppgir at tiltakene har bidratt til attraktive bomiljøer, sammenlignet med tiltak i øvrige satsinger.

Respondentene som svarte «Annet» ble bedt om å utdype. Overordnet trekker innspillene frem at tiltakene treffer behovene til flere målgrupper, er lavterskel, tilgjengeliggjørende og gratis, samt bidrar til høyere salgsverdi på leiligheter.

Tiltak med høy måloppnåelse kjennetegnes av å legge til rette for attraktive møteplasser

Respondentene som svarte at tiltaket i stor grad møtte målene, ble bedt om å utdype med konkrete eksempler på hva tiltaket har ført med seg. Funnene viser at høy måloppnåelse i stor grad henger sammen med tiltak som har gitt konkrete forbedringer i bomiljøet, særlig gjennom oppgradering eller etablering av fysiske møteplasser. Flere respondenter beskriver hvordan bakgårder, parker og fellesområder har blitt omgjort til attraktive og mye brukte samlingspunkter, noe som har ført til økt trivsel, mer aktivitet og bedre sosial kontakt. Samtidig trekkes lavterskeltiltak – særlig gratis og inkluderende aktiviteter – frem som viktige for å nå bredt ut og skape deltakelse på tvers av alder, bakgrunn og økonomi.

«Vi oppgraderte vår bakgård. Fra å være et sted vi parkerte sykler ble det et sted der vi møttes, dyrket, grillet, spiste sammen og var på ettermiddager og i helger»

Tiltaket var åpent og gratis for alle. Det inkluderte mennesker fra ulike sosiale lag og alder»

«Bakgården ble tatt hyppigere i bruk og samhandlingen mellom naboene økte»

«Tiltaket har ført med seg et bedre bomiljø og trivsel i vårt uteområde»

En annen tydelig tendens er at tiltak som kombinerer fysiske møteplasser, aktivitet og lokal involvering bidrar til økt fellesskap og sterkere relasjoner mellom beboere. Dette gjelder både organiserte aktiviteter og uformelle møteplasser i hverdagen hvor folk møtes, samarbeider og bygger tilhørighet. Funn fra intervjuer med aktører med sosiale tiltak underbygger dette, da forankring av tiltaket i nærmiljøet og involvering av målgruppene i utviklingen av tiltaket er essensielt for måloppnåelsen.

Samlet sett peker funnene på at konkrete, inkluderende og lokalt forankrede tiltak gir størst effekt, der flere respondenter opplever at tiltakene bidrar til bomiljøtilskuddsordningens mål om å lage attraktive og inkluderende bomiljøer som fremmer kontakt mellom mennesker.

Tiltak med lav måloppnåelse kjennetegnes av økonomiske og organisatoriske utfordringer

Respondentene som svarte at tiltaket i liten grad møtte målene fremhever at lav måloppnåelse i stor grad skyldes at tiltak ikke ble gjennomført, ble forsinket eller ikke klarte å mobilisere folk i nabolaget. Økonomiske utfordringer fremstår som den viktigste årsaken, med økte kostnader, stram økonomi og prioritering av annet vedlikehold som sentrale forklaringer.

«På grunn av ekstremt anstrengt økonomi og ekstraordinære omstendigheter i boligsameiet på den aktuelle tiden ble prosjektet aldri igangsatt»

«Vi skulle ønske vi klarte å rekruttere frivillige i større grad»

«Det kom for få mennesker til at vi klarte å skape et varig tilbud»

I tillegg pekes det på organisatoriske utfordringer, som manglende forankring, dårlig samarbeid i styret og fravær av nøkkelpersoner. En annen tydelig tendens er lav oppslutning, med utfordringer knyttet til rekruttering av frivillige og deltakere, noe som gjorde det vanskelig å etablere varige tilbud eller bred bruk av tiltakene. Samlet sett tyder dette på at både økonomi, organisering og eierskap blant beboere og målgrupper er avgjørende for måloppnåelse.

5.3.5 Fysiske tiltak legger til rette for at sosiale tiltak kan blomstre

Videre analyser viser interessante forskjeller i innspill fra respondentene om hva tiltakene har ført med seg, på bakgrunn av om tiltakene er knyttet til fysiske møteplasser (utendørs møteplass og innendørs møteplass) eller sosiale tiltak (sosiale arrangement, kunnskap og kompetanse, og trygghetsskapende).

Innspillene viser at tiltak rettet mot fysiske møteplasser oppnår høy måloppnåelse gjennom å forbedre bomiljøet og legge til rette for sosialt samvær over tid. Her er effekten ofte stabil gjennom at plassen blir brukt og dermed skaper ringvirkninger i form av trivsel, trygghet og økt bruk av utearealer. Sosiale tiltak derimot, skaper mer umiddelbare sosiale gevinster i form av økt samhold, kulturforståelse, aktivitet, inkludering og trygghet. Effekten oppstår på kort tid, men er avhengig av vedvarende støtte. Uten arrangerer, frivillige eller finansiering forsvinner effekten forttere. Samlet peker variasjonen på en tendens til at effekten av bomiljøtilskudd blir størst når fysiske og sosiale tiltak forsterker hverandre. Eksempelvis i form av at en oppgradert bakgård blir brukt til arrangementer, dugnader, fester eller treningstilbud.

Befaringene gir flere konkrete eksempler på samspillet mellom fysiske og sosiale tiltak. I Kantarellen borettslag er grillplassen bevisst plassert med sikt til den oppgraderte lekeplassen, og det arrangeres skøytebane vinterstid. Resultatet er ifølge styret at området har blitt et naturlig samlingspunkt, med bursdagsfeiringer og grillinvitasjoner som spres i borettslagets sosiale medier. I Schweigaards gate 57 på Grønland har bakgården gått fra å være ubrukt til

å huse 17.mai-feiring og bakgårdsmarked, og informanten beskriver at beboere fra de to oppgangene nå kjenner hverandre og hilser. I Ammerudlia borettslag tas grillplassene i bruk «fra før snøen forsvinner», og forbedret belysning bak blokkene – etablert etter innspill fra ungdommene i nabolaget – har utvidet tidsrommet og arealet for å oppholde seg ute. Belysningen kan i tillegg anses som et svært trygghetsskapende tiltak og legge til rette for økt sosialt samvær med lavere risiko for uønsket atferd. Og ved Holmlia sportsklubb har oppussingen av klubbhuset gitt en målbar økning i bruk og frivillig innsats. Her beskriver informanten at åpne og velholdte lokaler får folk til å ta eierskap, eksemplifisert ved en nabo med fagbakgrunn som på eget initiativ utførte arbeid i lokalene vederlagsfritt.

Bakgården på Grønland: medvirkning som bygget mer enn en møteplass

I 2017 fikk Forandringshuset Grønland (KFUK-KFUM) bomiljøtilskudd til å aktivere en ubrukt bakgård. Tiltaket ble utformet gjennom medvirkningsworkshops med ungdommer i planleggingsfasen, og bygget med praktisk deltakelse fra ungdommene: de malte graffiti, bygget installasjoner, og bidro med musikk og design. Ifølge informanten fungerte den praktiske deltakelsen som en god metode for å engasjere ungdom, og det skapte et eierskap til bakgården. Tiltaket ga en retning for «de voksne» for bruk av bakgården, som parallelt med tiltaket ble en arena for festivaler og arrangementer. Det fysiske tiltaket fikk et kort liv: installasjonen sto i omtrent to somre før den måtte fjernes på grunn av utfordringer med skadedyr. Informanten peker selv på manglende risikoanalyse som en lærdom. De sosiale effektene har imidlertid vist seg å være mer varige enn det fysiske tiltaket. Bakgården brukes fortsatt til arrangementer to til tre ganger årlig, og informantene beskriver et «mindsetskifte» hos Forandringshuset i hva det er mulig å gjøre med «den egentlig ganske smale stripa av plass».

Dette caset illustrerer at fysiske tiltak skaper rammer for sosialt liv, at medvirkning gjennom praktisk deltakelse bygger eierskap, og at effekten av et tiltak kan overleve tiltaket selv.

Furuset Forum: bemannede lokaler som blir et nav i nærmiljøet

Over flere år har Furuset Idrettsforening bygget opp Furuset Forum til et hus som lever store deler av døgnet. Dette har de gjort ved å kombinere bomiljøtilskudd med egenandel, dugnad, og midler fra andre kilder. Bomiljøtilskuddene har finansiert sentrale

fysiske funksjoner i bygget, blant annet en resepsjon og et servicetorg i foajeen, og innredningen av en ny flerbrukssal og aktivitetssal for styrketrening. På dagtid bemannes Servicetorget av ansatte og brukere ved Regnbuen Arbeids- og Aktivitetsforum, som er et tilbud for unge, lettere psykisk utviklingshemmede, og ungdom med psykiske lidelser. I ferier og for enkeltungdommer har idrettsforeningen et samarbeid med NAV Alna og Granstangen skole om arbeidsplasser i tilknytning til Servicetorget, for ungdom som trenger alternative og tilrettelagte arbeidsoppgaver. Gjennom Servicetorget driftes også utlånssentralen BUA, og i flerbrukssalen arrangeres yoga, dans, trim og boksing, i tillegg til bakeklubb i kjøkkenkroken. Salen brukes også blant annet til kurs, filmfremvisninger, konfirmasjoner, utstillinger og møtevirksomhet for kvinnegrupper. Rundt kjernevirksomhetene har det også vokst frem andre initiativ: det er opprettet et gaming-rom i tilknytning til foajeen, på taket er det bygget et drivhus der Regnbuen dyrker gjennom sesongen, og to barberstoler i gangen brukes ukentlig når frivillige ungdom klipper barn gratis. Disse aktivitetene er finansiert utenom ordningen, men inngår i samme helhet. Det er den aktive frivilligheten som gjør dette mulig, og lokalene gir frivilligheten rom.

Oppsummering

Samlet viser funnene at samspill mellom fysiske og sosiale tiltak kan gi uante effekter. Samtidig forutsetter slike sluttresultat at aktørene bak tiltaket klarer å håndtere utfordringene som vil oppstå. Innspillene fra respondenter viser at fysiske tiltak ofte møter på utfordringer knyttet til økonomi og vedlikehold, mens suksessen til sosiale tiltak ofte forutsetter at tiltaket er gratis, lavterskel og bredt inkluderende.

Samtidig, uavhengig av hvilke tiltakskategorier tiltakene tilhører, viser funnene at høy måloppnåelse ofte henger sammen med konkrete og synlige forbedringer i bomiljøet, som oppgraderte møteplasser og økt aktivitet i nærmiljøet. Lavterskeltiltak, særlig gratis og inkluderende aktiviteter, bidrar til bred deltakelse og styrket fellesskap på tvers av målgrupper. Tiltak som kombinerer møteplasser, aktivitet og lokal involvering ser ut til å ha størst effekt, ved å skape relasjoner, tilhørighet og økt bruk av fellesarenaer. Samtidig peker enkelte på behovet for videre oppfølging for å sikre varige resultater, i tillegg til god økonomi, mobilisering av frivillige eller beboere og velfungerende prosjektgrupper.

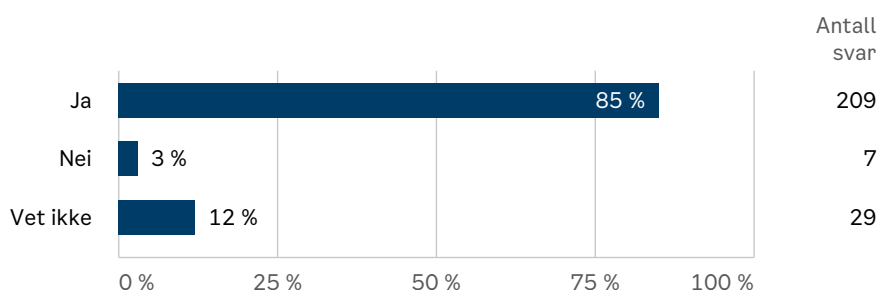
5.4 Videre interesse og forslag til forbedringer

Til sist skal vi se nærmere på om det eksisterer en vedvarende interesse for bomiljøtilskuddsordningen i form av hvorvidt søkere ville ha søkt igjen. Deretter ser vi på forslag om hvordan bomiljøtilskuddsordningen kan forbedres.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at et stort flertall av respondentene ville søkt om

bomiljøtilskudd på nytt, da nær samtlige svarer ja. Kun en svært liten andel svarer nei, mens litt over én av ti er usikre. Dette indikerer høy tilfredshet med ordningen og at den oppleves som attraktiv.

Figur 5-10: Ville du ha søkt om bomiljøtilskudd til et nytt tiltak?

Respondentene ble i tillegg spurt om forslag til hvordan bomiljøtilskuddsordningen kan forbedres. Hovedfunnene viser tydelig at søkerne opplever ordningen som verdifull, samtidig som enkelte strukturelle barrierer gjør ordningen krevende å bruke. Dette gjelder særlig for små organisasjoner, borettslag med begrenset kapasitet og frivillige aktører uten administrativ støtte.

Det mest gjennomgående temaet er at kravet om egenandel oppleves som krevende å oppfylle, og i mange tilfeller som en direkte hindring for deltakelse. Dette gjelder særlig i borettslag med svak økonomi, frivillige organisasjoner og sosiale aktører hvor løpende driftsutgifter er høye. Videre peker flere på behov for enklere og mer fleksibel rapportering. Flere etterspør færre revisjonskrav for små bomiljøtilskudd og tydeligere veiledning om hva som faktisk må dokumenteres. I tillegg fremhever enkelte at dagens praksis med utbetaling etter gjennomført tiltak skaper likviditetsproblemer og at det i noen tilfeller hindrer tiltak i å komme i gang.

Utover disse fremtredende variasjonene dekker innspillene flere temaer. Enkelte etterspør mulighet for flerårige bomiljøtilskudd, særlig for tiltak som skal bygge kapasitet eller utvikle varige møteplasser. Andre etterspør bedre informasjon tidligere i

prosessen og et mer brukervennlig søknadssystem. Noen foreslår å opprette digitale plattformer hvor søkere kan følge saksgangen. Enkelte respondenter påpeker at bomiljøtilskuddsmidlene i større grad bør målrettes mot ideelle aktører eller utsatte områder, samt at ordningen i større grad burde gi råd og refleksjon om bærekraft og langsiktighet. Dette gjelder særlig tiltak som involverer fysiske oppgraderinger. Til sist påpeker enkelte at bomiljøtilskuddsordningen bør bli mer synlig, og promoveres i større grad ut til målgruppen.

Til tross for variasjonene er det tydelig at respondentene er samstemte om at ordningen har stort potensial, gitt at strukturelle hindre rundt økonomi reduseres og brukervennligheten knyttet til søknads- og rapporteringsprosess økes.

Case-undersøkelsene bekrefter bildet: samtlige caseinformanter ønsker å søke igjen, og flere har allerede gjort det. To av aktørene har mottatt bomiljøtilskudd flere år på rad, ett borettslag har søkt om midler til videreutvikling av tiltaket, og en informant oppgir å ha anbefalt ordningen videre til andre styreledere i nabolaget. Også informanter med kritiske innvendinger til enkeltkrav i ordningen gir uttrykk for at de vil søke igjen, noe som understreker at forbedringspunktene som er identifisert handler om å gjøre en verdsatt ordning mer tilgjengelig.

5.5 Oppsummering – hovedfunn

Målsetninger og målgrupper er i stor grad i tråd med ordningens formål, mens vellykket gjennomføring forutsetter tilstrekkelig finansiering, organisering og planlegging

Resultatene viser at tiltakene som har mottatt bomiljøtilskudd i stor grad er innrettet mot ordningens formål om å fremme attraktive og inkluderende bomiljøer. De fleste tiltakene har som mål å styrke trivsel, etablere sosiale møteplasser og bidra til bedre relasjoner mellom beboere. Tiltakene retter seg hovedsakelig mot alle beboere, men omfatter også særskilte innsatser for barn, ungdom og foreldre. Det er samtidig variasjoner i mål og målgrupper, noe som bidrar til at tiltakene treffer ulike behov i bomiljøene. Flertallet av tiltakene er permanente, særlig i form av utendørs møteplasser, mens midlertidige tiltak oftere består av sosiale aktiviteter og arrangementer. Et betydelig flertall av tiltakene blir gjennomført som planlagt, mens tiltak som ikke realiseres ofte er knyttet til utendørs møteplasser med høy andel egenkapital. Funnene viser at økonomiske, praktiske og organisatoriske utfordringer er viktige årsaker til manglende gjennomføring. Omtrent halvparten av tiltakene gjennomføres i samarbeid med offentlige, private eller lokale aktører, noe som bidrar til å styrke gjennomføringen og forankringen av tiltakene.

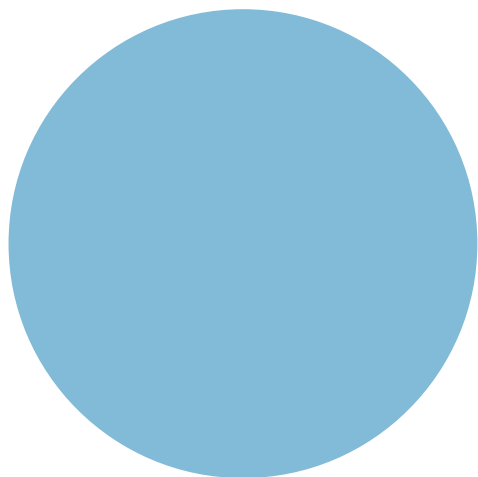
Tiltakene har høy måloppnåelse og treffer tiltenkte målgrupper, med betydelig positiv effekt på bomiljøene

Resultatene viser at tiltakene i stor grad oppnår sine mål og når frem til de tiltenkte målgruppene. Flertallet av respondentene rapporterer høy måloppnåelse, særlig for mål knyttet til å redusere økonomiske barrierer, fremme fysisk aktivitet og etablere sosiale møteplasser. Måloppnåelsen er lavere innen mer komplekse områder som infrastruktur, universell utforming og kriminalitetsforebygging, og varierer mellom aktører og områder. Samtidig kan det hende at flere av disse målsetningene og målgruppene blir nådd indirekte, selv om de ikke er blant tiltakenes primære mål. Den lave rapporterte måloppnåelsen kan antagelig skyldes både at målene ofte utgjør sekundære effekter av tiltakene og at slike effekter ofte er krevende å måle og dokumentere. Med andre ord kan bomiljøtilskuddsordningen ha ringvirkninger i nærmiljøet, som ikke nødvendigvis identifiseres ved rapportering og befarung.

Funnene viser at konkrete og synlige forbedringer i nærmiljøet, som oppgraderte møteplasser og økt aktivitet, bidrar til høy måloppnåelse. Gratis og inkluderende lavterskeltiltak ser ut til å være særlig viktige for å sikre bred deltakelse og styrke fellesskapet på tvers av grupper. Tiltak som kombinerer møteplasser, aktivitet og lokal involvering fremstår som spesielt virkningsfulle fordi de bidrar til relasjonsbygging og tilhørighet. Samtidig er det tegn til usikkerhet om hvorvidt tiltakene når godt nok frem til ungdom og personer med funksjonsnedsettelse. Funnene understreker samlet betydningen av god organisering, tilstrekkelige ressurser og lokal mobilisering for å oppnå gode og varige resultater.

Lekeområde i Haugenstua borettslag. Foto: Roy Tjomsland.

6. Konklusjon

I siste kapittel oppsummerer vi hovedfunnene fra evalueringen. Vi drøfter disse opp mot problemstillingene til evalueringen og hovedmålet med bomiljøtilskuddsordningen. Vi ser først på hovedfunn, før vi presenterer forslag til forbedringspotensial.

6.1 Oppsummering av hovedfunn

Første delkapittel presenterer evalueringens hovedfunn, strukturert etter måloppnåelse, resultater og effekter, før vi ser på innretning og forvaltning.

6.1.1 Bomiljøtilskuddsordningen bidrar til attraktive og inkluderende bomiljøer med økt kontakt mellom beboerne, der fysiske og sosiale tiltak underbygger hverandre.

Bomiljøtilskuddsmidlene har i stor grad bidratt til etablering av møteplasser og sosiale arenaer, både gjennom fysiske tilrettelegginger og gjennom aktiviteter, arrangementer og tilbud. Tiltakene som har mottatt støtte er i stor grad innrettet mot ordningens formål om å fremme attraktive og inkluderende bomiljøer, med mål om å styrke trivsel, etablere sosiale møteplasser og bidra til bedre relasjoner mellom beboere. Fordelingen av midler viser at tiltakene spres jevnt på tvers av satsingene, med et mangfold av ulike tiltak. Mesteparten av bomiljøtilskuddsmidlene bevilges til aktører med tilknytning til konkrete bomiljøer, særlig borettslag, sameier og velforeninger. Innretningen favoriserer imidlertid aktører med god økonomi og stabil organisering, noe som medfører at aktører med svakere økonomi og eierskap i mindre grad søker. Til sist ser det ut til å være sammenheng mellom søkerkategori og type tiltak, der beboerorganisasjoner i hovedsak initierer utendørs møteplasser, mens andre aktører oftere står bak sosiale arrangementer.

Flertallet av tiltakene oppnår sine mål og når frem til tiltenkte målgrupper. Måloppnåelsen er særlig høy for mål knyttet til å redusere økonomiske barrierer, fremme fysisk aktivitet og etablere sosiale møteplasser. Tiltak som kombinerer møteplasser, aktivitet og lokal involvering fremstår som spesielt virkningsfulle fordi de bidrar til relasjonsbygging og tilhørighet. Midlene har i mange tilfeller muliggjort tiltak som ellers ikke ville blitt gjennomført, særlig i områder med begrenset økonomisk handlingsrom.

En tydelig tendens er at bomiljøtilskuddsmidlene har styrket sosialt fellesskap, inkludering og deltakelse. Tiltakene har bidratt til at naboer blir kjent, at barn og foreldre møtes gjennom aktiviteter, og at det skapes relasjoner på tvers av alder, kultur og bakgrunn. Lavterskeltilbud, gratis aktiviteter og utlånsordninger trekkes frem som særlig viktige for å nå bredt ut. Måloppnåelsen er imidlertid lavere innen mer komplekse områder som infrastruktur,

universell utforming og kriminalitetsforebygging. Det er også tegn til usikkerhet om hvorvidt tiltakene når godt nok frem til ungdom og personer med funksjonsnedsettelser.

Samtidig er det mulighet for at enkelte av disse målsetningene og målgruppene blir møtt indirekte av andre tiltak, selv om de ikke er en del av hovedmålsetningene og hovedmålgruppene for hvert enkelt tiltak. Eksempelvis kan etablering av sosiale møteplasser virke kriminalitetsforebyggende gjennom å hindre at det forekommer uønskede hendelser. I lys av dette indikerer resultatene at den lave måloppnåelsen og treff av målgrupper antagelig kommer av at de ofte ikke er hovedmålsetningene eller -målgruppene for tiltaket, samt at slike effekter er krevende å måle og tallfeste.

Et betydelig flertall av tiltakene blir gjennomført som planlagt. Tiltak som ikke realiseres, er oftest knyttet til utendørs møteplasser med høy økonomisk avhengighet av bomiljøtilskuddsmidlene. Økonomiske, praktiske og organisatoriske utfordringer er de viktigste årsakene til manglende gjennomføring. Omtrent halvparten av tiltakene gjennomføres i samarbeid med offentlige, private eller lokale aktører, noe som bidrar til å styrke både gjennomføring og forankring.

6.1.2 Høy måloppnåelse forutsetter velfungerende økonomi og god intern organisering

Økonomiske utfordringer er gjennomgående blant både tiltak som ikke gjennomføres og tiltak som gjennomføres. Flere respondenter og informanter trekker frem bomiljøtilskuddsordningens krav om egenandel og at midlene utbetales etterskuddsvis, som barrierer for initiering og gjennomføring av tiltak. Kravet om egenandel oppleves som en barriere spesielt for aktører med færre ressurser og nettverk av samarbeidspartnere. Tidspunktet for utbetaling skaper ytterligere usikkerhet, da fravær av midler gjør planlegging og gjennomføring av tiltak mindre forutsigbart.

På en side viser Byrådsavdeling for byutvikling sin interne evaluering at kravet om egenandel aktiverer privat egenkapital, og skaper eierskap og forpliktelse til tiltakene. Vår evaluering understøtter dette. Samtidig tegner våre funn et bilde av at rammevilkårene for finansiering kan skape et skille mellom

ressurssterke og ressursssvake aktører. Da i form av at borettslag med god økonomi, godt organiserte styrever og nettverk i bydelen og kommunen ofte mottar midler til gjennomføring av tiltak med høy måloppnåelse. Samtidig viser evalueringen at flere aktører setter pris på unntaksbestemmelser om høyere finansieringsandel og utbetaling av midler underveis som tiltaket gjennomføres. Slike unntak viser seg å gi gode effekter, da funn fra intervjuer viser at slike tiltak har høy måloppnåelse med god respons fra målgruppene.

6.1.3 Bomiljøtilskuddsordningen

forvaltes på en god måte, men kan med fordel bedre tilpasses sosiale tiltak

Kommunens nettsider, nettverk i bomiljøet og sosiale medier fungerer godt som kanaler for informasjon om ordningen, og nesten alle respondenter oppgir at de har lest utlysningsteksten. De fleste opplever informasjonen som enkel å forstå. Enkelte etterspør imidlertid tydeligere veiledning og enklere søknadsskjemaer. Ved rapportering etter innvilget støtte opplever flertallet at kravene er forståelige, men noen finner rapporteringsprosessen tidkrevende og kompleks. De som har mottatt aktiv oppfølging rapporterer generelt gode erfaringer.

Knyttet til søknad og rapportering, er det flere aktører med sosiale tiltak som opplever at det er vanskeligere å dokumentere og evaluere slike tiltak systematisk, sammenlignet med fysiske tiltak. Enkelte opplever at det er krevende å sette opp budsjett og regnskap for kostnadene, da disse ofte er variable og usikre. Videre påpeker informanter fra bydelene og Byrådsavdeling for byutvikling at det er krevende å vurdere effektene av sosiale tiltak, samt varigheten av disse. Dessuten kan det være uklart i hvilken grad effektene spesifikt kan tilskrives bomiljøtilskuddsordningen, da diverse faktorer kan virke inn. Samlet er det flere som ønsker at søknad og rapport skal være bedre tilpasset sosiale tiltak, der rapportene legger til rette for systematisk og etterprøvbart vurdering av sosiale tiltak, på lik linje med fysiske.

Til sist viser evalueringen at respondenter som har fått avslag har varierende opplevelser av både begrunnelse og prosess, der flere uttrykker usikkerhet rundt hva som påvirker om søknaden blir innvilget eller avslått. De som imidlertid vet hvorfor de fikk avslag, trekker frem bomiljøtilskuddsordningens geografiske avgrensning og egenkapitalkrav som sentrale barrierer for at de ikke fikk innvilget

tilskudd. Utover dette oppleves ordningen samlet sett som attraktiv, og mange er positive til å søke på nytt, noe som tyder på tillit til ordningen.

6.2 Forbedringspotensial

I dette delkapitlet ser vi på forbedringspotensial ved bomiljøtilskuddsordningen, fordelt på resultater og effekter, innretning og forvaltning.

Resultater og effektoppfølgning

- Fastsette kriterier for måloppnåelse og etablere enkel effektoppfølgning.
 - Sette kriterier for måloppnåelse som fungerer som måleparametere fra søknad til rapportering.
 - Skille tydelig mellom resultatmål (direkte) og effektmål (indirekte).
 - Stille krav til at søkere definerer tiltakets resultat- og effektmål i søknaden, slik at man kan vurdere måloppnåelse mot disse i rapportering.
- Utarbeide/definere både objektive kvantitative indikatorer og subjektive kvalitative vurderinger, som kan måles ved hjelp av tilgjengelig datagrunnlag for kommunen og rapportering/spørreundersøkelse til søkerne, eksempelvis ett til to år etter at tiltaket er ferdigstilt. F.eks.:
 - Trygghet og sikkerhet (endring i kriminalitet, uønsket atferd, opplevd trygghet)
 - Sosioøkonomi, sosialt miljø, trivsel og livskvalitet (beboere, flyttemønster, økt trivsel, bruksmønster, fellesskapsfølelse)
 - Tilgjengelighet, inkludering og funksjonalitet (deltakelse, eierskap, brukervennlighet, brukermedvirkning)
 - Bolig- og områdekvalitet (tilstand og vedlikehold)
 - Varighet (midlertidig eller permanent)
- Tilpasse rapporteringskravene slik at de er bedre egnet for sosiale tiltak, og ikke bare fysiske tiltak – f.eks. gjennom kvalitative indikatorer for inkludering og deltakelse.
- Målrette innsats mot søkergrupper ordningen ikke når, og forbedre datagrunnlaget

- Eksempelvis kan man krysse av for «borettslag/sameier/velforening» i tre ulike kategorier, slik at man over tid får mer grunnlag for å vurdere eventuell systematikk i hvilke typer søkere som nås av ordningen.

- Statistikk om ordningens nedslagsfelt innad i områdesatsingene. Fordelingen av søkere på bakgrunn av bydelenes levekårsindikatorer og boligselskapers økonomi.

- Statistikk over andelen utleieleiligheter per boligselskap for å kunne se hvor mange enheter prosjektet omfatter.

- Vurdere langsiktig oppfølging av tiltak for å kunne vurdere varig effekt og årsakssammenhenger bedre.

- Dette kan gjøres gjennom jevnlig evalueringer, for eksempel hvert femte år.

- Man kan også sende ut årlige, korte, konkrete og enkle spørreundersøkelser til søkerne de første årene etter rapportering, med gradvis lengre frekvens. Resultatene kan sammenstilles i de jevnlig evalueringene og på den måten gi et rikere datagrunnlag, eller de kan oppsummeres i årlige, kortfattede statusrapporter.

- Styrke innsatsen mot ungdom og personer med funksjonsnedsettelse, som ser ut til å nås i mindre grad av eksisterende tiltak.

Innretning

- Differensiere egenandelskravet etter søkerens økonomiske evne

- Vurdere å redusere eller differensiere kravet om egenandel på 50 prosent for søkere i områder med de svakeste levekårene, for å unngå at egenandel blir en ekskluderende barriere.

- Åpne for flerårige tilsagn for sosiale tiltak
- Stille krav til drifts- og vedlikeholdsplan for fysiske tiltak, eventuelt åpne for bevilgning av midler til drift og vedlikehold, for å sikre varighet over lengre tid.
- Justere innretningen slik at ordningen i større grad når aktører med svakere økonomi og organisering

- Legge til rette for flere sosiale tiltak gjennom aktiv rekruttering av frivillige organisasjoner og sosiale entreprenører som i dag er underrepresentert blant søkerne.

Forvaltning

- Differensiere kontrollkravene og styrke veiledningen.

- Forenkle rapporteringen der det er forsvarlig, samtidig som små og mindre ressurssterke aktører får tettere veiledning og oppfølging i søknads- og rapporteringsfasen.

- Tilpasse søknads- og rapporteringsskjema til sosiale tiltak

- Styrke veiledningen til søkere i søknads- og etableringsfasen, særlig overfor aktører som er nye eller som har svakere erfaring med prosessene.

- Etablere en eksempelbank

- Sikre kompetanse og likebehandling etter overføringen til bydelene

- Forbedre og tydeliggjøre begrunnelsene ved avslag, slik at søkerne får bedre forståelse av hva som påvirker utfallet og hva de kan forbedre i fremtidige søknader.

- Kommunisere utbetalingsvilkårene tydeligere overfor søkerne, slik at utbetalingstidspunktet oppleves mer forutsigbart og transparent og bomiljøtilskuddsmottakere dermed kan planlegge og gjennomføre tiltak mer effektivt.

7. Kildeliste

Byrådsavdeling for byutvikling (2018).
Internevaluering av bomiljøtilskuddsordningen.

DFØ (2022). Evaluering av statlige tilskuddsordninger. [Hentet fra: Evaluering av statlige tilskuddsordninger | DFØ](#)

Oslo kommune (i.d.). Hva er områdesatsingene i Oslo? [Hentet fra Områdesatsingens nettsider på www.oslo.kommune.no](#)

Interne dokumenter i Byrådsavdeling for byutvikling om blant annet innretning og forvaltning.

8. Vedlegg

8.1 Spørreundersøkelse

Velkommen til spørreundersøkelse om bomiljøtilskuddsordningen!

Spørreundersøkelsen knyttes til tiltak du har søkt om støtte til. Denne spørreundersøkelsen gjelder tiltaket i . Vennligst besvar spørsmålene på bakgrunn av dine erfaringer og det du husker knyttet til dette tiltaket. Du

behøver ikke å forberede noe dokumentasjon eller lignende før du besvarer undersøkelsen.

Rambøll Management Consulting har fått i oppdrag av Byrådsavdeling for byutvikling i Oslo kommune å gjennomføre en evaluering av

bomiljøtilskuddsordningen i **perioden 2017-2024**. Som del av evalueringen gjennomfører Rambøll en spørreundersøkelse. Formålet er å innhente

erfaringer og refleksjoner om tilskuddsordningen fra søkere på ordningen.

Praktisk gjennomføring

Undersøkelsen tar cirka **10 minutter** å gjennomføre. Du beveger deg frem og tilbake i spørreskjema ved å trykke på "Neste" og "Forrige" nederst på siden. Svarene dine lagres fortløpende. Det innebærer at du kan gå ut av besvarelsen din uten å fullføre, for senere å komme inn igjen der du slapp. Når du er ferdig med undersøkelsen, har du imidlertid ikke mulighet til å redigere i svaret ditt.

Trykk på "Neste" for å starte din besvarelse.

Personvern hensyn

Besvarelsene behandles **konfidensielt**. Kun nøkkelpersoner hos Rambøll har tilgang til besvarelsene. Resultater vil bli anonymisert og presentert på total- og gruppenivå, og det vil ikke være mulig å identifisere enkeltpersoner.

Kontakt

Eventuelle spørsmål kan stilles til ansvarlig for spørreundersøkelsen hos

Rambøll, Ulrike Zamudio-Tveterås på ulzt@ramboll.com og tlf: +47 45 45 98 83.

INFORMASJON OM TILTAKET

Først noen grunnleggende spørsmål om tiltaket.

Ble tiltaket gjennomført i samarbeid med andre aktører?

☐ Ja - vennligst utdyp hvilke samarbeidsaktører: _____

☐ Nei

☐ Vet ikke

INFORMASJON OM TILTAKET

Mottok dere tilskuddsmidler fra andre aktører/tilskuddsordninger til tiltaket?

- ☐ Ja - vennligst utdyp hvilke aktører/tilskuddsordninger, og hvor mye dere mottok: _____
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

INFORMASJON OM TILTAKET

Tiltaket er registrert som et **sosialt arrangement**. Du får nå

spørsmål om fortsettelse av tiltaket, eventuelle utfordringer, og om dere har søkt om utvidelse eller videreutvikling av tiltaket.

Ønsket dere å fortsette tiltaket etter tiltaksperioden?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

INFORMASJON OM TILTAKET

Du svarte "Ja" på spørsmål om dere ønsket å fortsette tiltaket etter prosjektperioden.

Møtte dere på utfordringer med å fortsette tiltaket?

Vennligst skriv dine innspill i boksen under:

- ☐ Ja - vennligst utdyp hvilke utfordringer dere møtte på: _____
- ☐ Nei - vennligst utdyp hvorfor det ikke ble utfordringer: _____

Har dere søkt om midler for utvidelse eller videreutvikling av tiltaket?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Videre er vi interessert i tiltakenes resultater og effekter. Du får nå spørsmål om måloppnåelse, gjennomføring og varighet.

Hva var målet/målene med tiltaket?

Du kan krysse av for flere alternativer.

- ☐ Skape sosiale møteplasser / styrke sosiale relasjoner
- ☐ Aktiviteter og møteplasser for ungdom
- ☐ Trygghetsskapende
- ☐ Kriminalitetsforebyggende
- ☐ Bedre bomiljø / trivsel generelt
- ☐ Skape mer attraktivt bomiljø

- ☐ Tilrettelegging for barn og unges lek, oppvekstmiljø og aktivitet Fysisk aktivitet og folkehelse
- ☐ Inkludering og integrering på tvers av kultur, bakgrunn og generasjoner
- ☐ Urban dyrking / grønne tiltak / miljø og klima
- ☐ Økt deltakelse og engasjement / frivillighet / medvirkning
- ☐ Kultur, kunst og arrangementer
- ☐ Kompetanseheving / kunnskapsformidling
- ☐ Redusere økonomiske barrierer / gjøre aktiviteter tilgjengelige
- ☐ Bevaring av lokale tradisjoner / historiekunnskap / stedsidentitet
- ☐ Universell utforming og tilgjengelighet for alle
- ☐ Infrastruktur og praktiske forbedringer
- ☐ Annet – vennligst spesifiser: _____
- ☐ Vet ikke

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

I hvilken grad oppnådde dere dette målet/disse målene?

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Skape sosiale møteplasser / styrke sosiale relasjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aktiviteter og møteplasser for ungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Trygghetsskapende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kriminalitetsforebygging	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedre bomiljø / trivsel generelt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Skape mer attraktivt bomiljø	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilrettelegging for barn og unges lek, oppvekstmiljø og aktivitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fysisk aktivitet og folkehelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inkludering og integrering på tvers av kultur, bakgrunn og generasjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Urban dyrking / grønne tiltak / miljø og klima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økt deltakelse og engasjement / frivillighet / medvirkning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kultur, kunst og arrangementer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetanseheving / kunnskapsformidling	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Redusere økonomiske barrierer / gjøre aktiviteter tilgjengelige	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bevaring av lokale tradisjoner / historiekunnskap / stedsidentitet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universell utforming og tilgjengelighet for alle	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Infrastruktur og praktiske forbedringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Du har svart "**I stor grad**" eller "**I svært stor grad**" på ett eller flere av kategoriene i forrige spørsmål.

Kan du utdype ditt svar? Gjerne gi konkrete eksempler på hva tiltaket har ført med seg.

Vennligst skriv inn under:

Du har svart "**I liten grad**" eller "**I svært liten grad**" på ett eller flere av kategoriene i forrige spørsmål.

Kan du utdype ditt svar?

Vennligst skriv inn under:

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Ble tiltaket gjennomført som planlagt?

- ☐ Gjennomført som planlagt
- ☐ Gjennomført med mindre endringer
- ☐ Gjennomført med større endringer
- ☐ gjennomført etter planen
- ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Du har svart at tiltaket ikke ble gjennomført etter planen.

Kan du utdype hvorfor tiltaket ikke ble gjennomført etter planen? Vennligst skriv inn under:

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Var tiltaket midlertidig eller permanent?

- ☐ Midlertidig
- ☐ Permanent
- ☐ Tiltaket består av både midlertidige og permanente elementer
- ☐ Annet - vennligst
spesifiser: _____

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Videre er vi interessert i målgruppene for tiltaket og deres respons på tiltaket/tiltakene.

Hvilke grupper var målgruppene for tiltaket?

Du kan krysse av for flere alternativer.

- ☐ Alle
- ☐ Barn
- ☐ Ungdom
- ☐ Eldre
- ☐ Kvinner
- ☐ Menn
- ☐ Foreldre
- ☐ Funksjonsnedsatte
- ☐ Annet

I hvor stor grad nådde dere frem til de målgruppene dere hadde mål om å nå med tiltaket?

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Alle	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Barn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ungdom	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eldre	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvinner	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Menn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Foreldre	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Funksjonsnedsatte	☐	☐	☐	☐	☐	☐

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Hvordan var responsen til målgruppen(e) på tiltaket?

- ☐ Positiv
- ☐ Negativ
- ☐ Har ikke noe inntrykk av målgruppen(e)s respons

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Du svarte at målgruppene gav **positiv** respons på tiltaket.

Hvilke av følgende faktorer kan være aktuelle årsaker til at målgruppen(e) har respondert positivt?

Du kan krysse av for flere alternativer.

- ☐ Bidratt til attraktive bomiljøer
- ☐ Bidratt til inkluderende bomiljø
- ☐ Har møtt målgruppens behov
- ☐ Tiltaket ble utviklet sammen med målgruppene
- ☐ Engasjement og eierskap i prosjektgruppa
- ☐ Tilstrekkelig finansiering
- ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Du svarte at målgruppene gav **negativ** respons på tiltaket.

Hvilke av følgende faktorer kan være aktuelle årsaker til at målgruppen(e) har respondert negativt?

Du kan krysse av for flere alternativer.

- ☐ Ikke bidratt til attraktive bomiljøer
- ☐ Ikke bidratt til inkluderende bomiljø
- ☐ Har ikke møtt målgruppens behov
- ☐ Tiltaket ble ikke utviklet sammen med målgruppene
- ☐ Utilstrekkelig finansiering
- ☐ Manglende engasjement og eierskap i prosjektgruppa
- ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____

TILTAKETS RESULTATER OG EFFEKTER

Vil du kort utdype eller tilføye noe som tilskuddsmidlene har bidratt til?

Vennligst skriv inn under:

INFORMASJON OM TILSKUDDSDORDNINGEN OG SØKNADSPROSESSEN

Du svarte "Litt uenig" eller "Helt uenig" på ett eller flere påstander om søknadsprosessen.

Er det noe med søknadsprosessen som kan forbedres?

Vennligst skriv inn under:

--

INFORMASJON OM TILSKUDDSDORDNINGEN OG RAPPORTERINGSPROSESSEN

Vi går nå over til rapporteringsprosessen.

Her er vi interessert i hvorvidt du leste tilsagnsbrevet, din vurdering av informasjonen om bomiljøtilskuddsordningen og rapporteringsprosessen.

Da din søknad ble innvilget, skal du ha **mottatt et tilsagnsbrev**.

Tilsagnsbrevet inneholder en begrunnelse for vedtak, samt

informasjon om rapportering og utbetaling av tilskudd, klagerett og vilkår som gjelder for tilskuddsordningen.

Leste du tilsagnsbrevet?

 Ja

 Nei

 Annet - vennligst

spesifiser: _____

INFORMASJON OM TILSKUDDSDORDNINGEN OG RAPPORTERINGSPROSESSEN

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander om rapporteringsprosessen?

Det var enkelt å finne informasjon om hvilke krav som ble stilt til rapporteringen

Det var enkelt å forstå hvilken informasjon vi skulle oppgi i rapporten

Helt
enig

Litt
enig

Verken enig eller
uenig

Litt
uenig

Helt
uenig

Vet
ikke

INFORMASJON OM TILSKUDDSORDNINGEN OG RAPPORTERINGSPROSESSEN

Du svarte "Litt uenig" eller "Helt uenig" på ett eller flere påstander om rapporteringsprosessen.

Er det noe med rapporteringsprosessen som kan forbedres?

Vennligst skriv inn under:

AVSLAG PÅ SØKNADEN

Vi har registrert at du har **fått avslag** på din søknad til tiltaket i . Du får nå spørsmål om blant annet din opplevelse av avslaget og begrunnelsen som ble gitt.

I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander om avslag på søknad?

	Helt enig	Litt enig	Verken enig eller uenig	Litt uenig	Helt uenig	Vet ikke
Avslaget kom som en overraskelse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Begrunnelsen for avslaget var godt forklart	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi kunne fått tilsagn på søknaden dersom vi hadde ordlagt oss annerledes	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi kommer til å søke på nytt	☐	☐	☐	☐	☐	☐

AVSLAG PÅ SØKNADEN

Hvilke barrierer og utfordringer hadde dere for å innfri kravene til å motta tilskuddsmidler?

Vennligst skriv inn under:

OPPFØLGING OG VEILEDNING

Videre er vi interessert i om du har fått oppfølging og/eller veiledning fra ulike aktører, og hva du synes om dette.

Hvilke aktører har du fått oppfølging fra...

Du kan krysse av for flere aktører.

	Byrådsavdeling for byutvikling Bydelen (søknad, rapportering, tilsagnsbrev etc.)	Oslo kommune	Andre - vennligst spesifiser:	Ikke fått oppfølging	Vet ikke
... i søknadsprosessen?	☐	☐	☐	☐	☐
... underveis i tiltakets periode?	☐	☐	☐	☐	☐
... i rapporteringsprosessen?	☐	☐	☐	☐	☐

Hvordan opplevde du oppfølgingen fra **bydelen** under følgende prosesser:

	Svært god	Ganske god	Verken god eller dårlig	Ganske dårlig	Svært dårlig	Vet ikke
Søknadsprosessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Underveis i tiltakets periode	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rapporteringsprosessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

OPPFØLGING OG VEILEDNING

Hvordan opplevde du oppfølgingen fra **Byrådsavdeling for byutvikling** under følgende prosesser:

	Svært god	Ganske god	Verken god eller dårlig	Ganske dårlig	Svært dårlig	Vet ikke
Søknadsprosessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Underveis i tiltakets periode	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rapporteringsprosessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

OPPFØLGING OG VEILEDNING

Hvordan opplevde du oppfølgingen fra **Oslo kommune** under følgende prosesser:

	Svært god	Ganske god	Verken god eller dårlig	Ganske dårlig	Svært dårlig	Vet ikke
Søknadsprosessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Underveis i tiltakets periode	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rapporteringsprosessen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

OPPFØLGING OG VEILEDNING

Du har fått oppfølging fra **bydelen** ved ulike faser knyttet til tiltaket.

Kan du utdype hva bydelen gjorde bra, og hva de kunne gjort bedre?

Vennligst skriv inn under:

OPPFØLGING OG VEILEDNING

Du har fått oppfølging fra **Byrådsavdeling for byutvikling** ved ulike faser knyttet til tiltaket.

Kan du utdype hva Byrådsavdeling for byutvikling gjorde bra, og hva de kunne gjort bedre?

Vennligst skriv inn under:

OPPFØLGING OG VEILEDNING

Du har fått oppfølging fra **Oslo kommune** ved ulike faser knyttet til tiltaket.

Kan du utdype hva Oslo kommune gjorde bra, og hva de kunne gjort bedre?

Vennligst skriv inn under:

AVSLUTNING

Til slutt noen avsluttende spørsmål.

Ville du ha søkt om bomiljøtilskudd til et nytt tiltak?

☐

Ja

☐

Nei

☐

Vet ikke

Har du ytterligere forslag til hvordan tilskuddsordningen kan forbedres?

Vennligst skriv inn under:

AVSLUTNING

Som del av oppdraget skal Rambøll gjennomføre intervjuer med søkere på bomiljøtilskuddsordningen.

Kunne tenke deg å delta på intervju med Rambøll?

Intervjuet vil ta omtrent 45 minutter, og gjennomføres på Teams eller telefon på et tidspunkt som passer for deg.

☐ Ja - vennligst legg inn kontaktinformasjonen din: _____

☐ Nei

AVSLUTNING

Takk for ditt bidrag!

Dine svar er nå lagret, og du kan gå ut av undersøkelsen ved å trykke på "Avslutt" eller ved å lukke vinduet.

Ha en god dag videre!

8.2 Intervjuguider

8.2.1 Innledende intervju

TEMA	SPØRSMÅL	oppfølgingsspørsmål
INTRO		
	Fortell om din rolle og ansvar for ordningen	
	Overordnet sett - hvilken betydning har bomiljøtilskuddsordningen hatt i perioden 2017-2024?	
	Overordnet sett - hvilken effekt har bomiljøtilskuddsordningen hatt i perioden 2017-2024?	bidratt til etablering av fysiske møteplasser hvor effekten har vært mer inkluderende bomiljøer og mer kontakt mellom mennesker?
FORVALTNING		
Utlysning og kommunikasjon	Hvordan har dere gjort ordningen kjent for søker målgruppen? (direkte, ved forespørsel osv)	Hvilke kanaler fungerer best? Hvem opplever dere at dere når? - og ikke når? Hvordan har dette arbeidet utviklet seg over tid?
	Hvordan opplever dere responsen/interessen fra søkere?	Hva tror dere påvirker interessen? Er bestemte målgrupper særlig aktive?
Veiledning	Hvilken type veiledning har dere i perioden gitt søkere før og under søknadsprosessen?	Hva etterspør søkerne mest hjelp til? Er det noen forskjell på søkergruppene? (borettslag, frivillige, vel)
	Hvilken type veiledning har dere i perioden gitt søkere før og under rapporteringen?	
	Hvordan har søkere som har fått avslag blitt veiledet?	Hvilke misforståelser går igjen? Har veiledningen ført frem til nye søknader?
Samarbeid	Hvordan har samarbeidet med bydelsatsingene og bydelen fungert i perioden?	Har dere fått informasjonen dere har hatt behov for? Har rammer og rutiner vært gode nok? Har dere opplevd utfordringer i tolkning av retningslinjer?

	Har rammene for ordningen vært tydelige nok?	Kriterier? Forventninger? Tidsfrister?
INNRETNING		
Målgrupper	Treffer ordningen målgruppene?	Da mener vi målgrupper for tiltak
	I hvilken grad treffer ordningen søkere i de mest utsatte områdene?	
	Er det grupper/boligselskaper/aktører som tilskuddsordningen ikke når, og hva er eventuelt grunnene til det?	
	Har du opplevd at søkere med prosjekter for folk som er i målgruppen ender med å ikke søke?	
Søkergrupper	Opplever du at det er ulike gjennomføringsevne mellom ulike typer søkere?	Borettslag/frivillighet? Små/store aktører?
	Er det noen søkere som trenger mer veiledning?	
	Hva er typiske hindringer for søkere?	
EFFEKT		
Hva slags effekt	Hvilken effekt mener du at bomiljøtilskuddsordningen har hatt?	Fysiske utbedringer? Sosialt miljø? Trygghet? Beboerengasjement?
	Kan du gi eksempler på tiltak som har hatt særlig gode eller varige effekter?	Hva kjennetegner disse tiltakene? Hvilke aktører står ofte bak?
Måloppnåelse ordning	Hva tenker du er målene med ordningen?	
	Bidrar ordningen til dette?	
	Hva er grunnen til at man lykkes/mislykkes med dette?	
Måloppnåelse tiltak	Tenker du at prosjektene som det søkes om treffer intensjonen med ordningen?	
	I hvilken grad bidrar tilskuddsordningen til å øke forskjellene mellom «godt» og «dårlig stilte» boligselskaper ved at «godt stilte» boligselskaper i større grad søker og mottar tilskudd?	

Gjennomføringsevne	Har du erfaringer med at prosjekter som har fått tilsagn, ikke har fått gjennomført prosjektet?	Hvorfor?
SAMLET SETT		
Byrådsavdeling for byutviklings rolle 2017-2024	Hvis du skal beskrive hva som har vært Byrådsavdeling for byutviklings rolle i forvaltningen av bomiljøtilskuddsordningen i perioden 2017-2024, hvordan ville du beskrevet det?	
LÆRING	Hva har fungert best med ordningen i perioden?	
	Hva kunne man gjort annerledes? Prosess, kriterier, støtteapparat?	Hva ville gjort ditt arbeid enklere? Hva ville gitt bedre effekt?
TIL SLUTT	Er det noe vi ikke har spurt deg om som vi burde ha spurt om?	

8.2.2 Caseintervju

INTERVJUGUIDE

Informasjon til informant

Innledning (om prosjektet)

Personvern

Informasjon om intervjuet (skal ikke leses opp)

Informant navn

Aktør navn

Aktør type

Tiltak navn

Tiltak kategori

Tiltak år

Tiltak beløp

Konsulent navn

Dato intervju, format (telefon/fysisk/teams)

Spørsmål

Del 1 Bakgrunn

- Kan du fortelle kort om bakgrunnen for at du/dere søkte bomiljøtilskudd?
 - Hvordan fikk du høre om tilskuddsordningen?
 - Hvem tok initiativ til å søke?
 - Hadde du/dere erfaring med liknende tilskuddsordninger fra før?

Del 2 - Søknad og gjennomføring

- Hva synes du fungerte bra eller var vanskelig med søknadsprosessen?
 - Forsto du kriteriene?
 - Forsto du skjemaet?
 - Fikk du hjelp?
- Hvordan løste dere egenandelkravet?
 - Var det utfordrende? Krevdes det en tilpassing?
- Hva synes du fungerte bra eller var vanskelig med rapporteringsprosessen?
- Ble tiltaket gjennomført som planlagt?
 - Hva gikk bra?
 - Hva var vanskelig?
 - Var det kostnadsøkninger, forsinkelser, andre hindringer?
 - Måtte tiltaket endres underveis?
 - Hvordan ble det håndtert?
 - Samarbeidet du/dere med andre aktører i gjennomføringen?
 - Bydelen, andre organisasjoner, andre?

Del 3 – Om tiltaket

- Hvem identifiserte behovet som det ble søkt midler til?
- Ble tiltaket utviklet i dialog med de som skulle bruke det?
- Var det utfordringer med å engasjere brukere?

Del 4 – Resultater og effekter

- Har tiltaket bidratt til mer kontakt mellom beboere/mennesker i nærmiljøet?
- Er det noe som har overrasket deg/dere - positivt eller negativt?
- Hvem har blitt nådd av tiltaket?
 - Er det noen dere ikke har nådd?
 - Er det noen grupper som har vært vanskelige å engasjere (vurder relevans av dette spm)?
 - Hva tror du kan være årsaken til dette?

Del 5 – Tilskuddets betydning

- Var det allerede i gang arbeid knyttet til tiltaket før søknad om tilskudd?
 - Tror du tiltaket ville blitt gjennomført uten tilskuddet?
- Eksisterer tiltaket/aktiviteten i dag – eller er det videreført?
 - Hva tror du har bidratt til dette?
- Hvilken betydning har tilskuddet fra bomiljøtilskuddsordningen hatt for tiltaket?

Avslutning

- Er det noe du ønsker å legge til eller utdype?

Tusen takk for at du tok deg tid til dette intervjuet! Bare ta kontakt dersom du har noen spørsmål.

Oslo

Oslo kommune
Byrådsavdeling for sosiale tjenester
Rådhuset 0037 Oslo
postmottak@byr.oslo.kommune.no
www.oslo.kommune.no